

Memòria
Pla de Barris
la Maurina
Terrassa
2008-2018

Alfredo Vega
Alcalde de Terrassa

A Terrassa hem aconseguit culminar amb èxit dos Plans de Barris, que han inclòs cinc dels barris de la nostra ciutat: La Maurina, Ca n'Anglada, Montserrat, Torre-Sana i Vilardell. Aquesta innovadora fórmula de cooperació entre Ajuntament i Generalitat, per tal de fer una intervenció integral sobre un territori, s'ha perdut en els anys de la crisi econòmica i també com a conseqüència de les diferents orientacions polítiques que han tingut els governs catalans en els darrers anys. Tanmateix, continua essent un model excel·lent, que ha donat molt bons resultats i ha generat dinàmiques urbanes i socials molt interessants i renovadores, tant a Terrassa com als altres municipis del nostre país on s'ha aplicat.

La finalització del Pla de Barris de la Maurina ens dóna una oportunitat per reflexionar sobre el conjunt d'activitats i projectes que s'han realitzat, però també -amb visió de ciutat i de país- sobre l'impacte positiu que té en la vida de les persones la cooperació institucional, al marge de les diferències polítiques i competencials entre administracions. Des de l'Ajuntament de Terrassa hem mantingut sempre una clara voluntat de cooperació institucional envers el Govern de la Generalitat, el govern espanyol i les institucions de la Unió Europea, incloent-hi per descomptat la Diputació, el Consell Comarcal o qualsevol altra institució o administració. El criteri seguit ha estat, en tots els casos, posar per sobre els interessos dels ciutadans i ciutadanes per aconseguir dissenyar, coordinar i aplicar polítiques públiques que generin una millor qualitat de vida, desenvolupament urbanístic, participació ciutadana, convivència i progrés econòmic.

I això és el que hem fet a la Maurina, aplicant mètodes de debat i seguiment en els quals s'ha potenciat la participació i la implicació dels veïns i veïnes i de les entitats i associacions del barri. 10 anys després de l'inici del projecte, més llarg i complex del que hauríem desitjat a causa de l'impacte de la crisi econòmica sobre les finances públiques, podem afirmar que hem assolit en gran part els objectius que ens fixàvem inicialment i que, entre tots i totes, hem contribuït a millorar urbanísticament el barri i a teixir i enfortir xarxes de participació, de col·laboració i de convivència, a més de potenciar el teixit comercial, cultural i associatiu.

La finalització del Pla de Barris ha estat marcada pel nou equipament cívic de la plaça de la Maurina, així com de les millores als passatges i de la urbanització dels carrers Franc Comtat i Felip II. Amb aquest paquet d'actuacions, que tenen un notable impacte sobre el paisatge urbà i que fomentaran i dinamitzaran la vida associativa i cultural del barri, tanquem el procés d'intervenció integral, en fem balanç públicament, amb la màxima transparència i obrim al mateix temps una nova etapa.

A partir d'ara caldrà continuar, a través d'altres projectes i sens dubte incorporant activament la participació dels veïns i veïnes i de les entitats, desenvolupant actuacions que garanteixin el progrés equilibrat del barri en el context del districte i de la ciutat, tenint sempre molt present un dels eixos centrals de les polítiques del Govern Municipal: preservar l'equilibri territorial i la cohesió social a tota la ciutat. Dit d'una altra manera: aconseguir que tots els barris tinguin nivells similars de qualitat de vida i potenciar el progrés, la justícia social i la igualtat per a tots els terrassencs i terrassenques.

Sobre la base de la feina feta, de les lliçons apreses i de la voluntat col·lectiva de construir una ciutat que cada dia sigui més de tothom i per a tothom, iniciem ara un nou camí, fixant-nos nous objectius de progrés per a La Maurina, així com sumant forces, capacitats i sensibilitats diverses per construir la Terrassa del futur.

EQUIP REDACTOR
Memòria Pla de Barris de la Maurina Terrassa 2008-2018

Ajuntament de Terrassa

Coordinació general:	Marta García San Agérico
Producció i gestió tècnica:	Mar Moreno Sánchez
Redacció:	Mar Moreno Sánchez Marta García San Agérico
Infografia, imatge i gestió:	Eva Nogueras Gálvez Anabel Marín Fernández
Amb la col·laboració de:	Emilio Sánchez Porcuna Daniel Sánchez Riera Mireia Berenguer Salvador Helena Bailera Rovira Núria Perelló Farrés Mercè Castellà Rodríguez
Fonts documentals:	Anuari Estadístic de Terrassa Arxius del Pla de Barris de la Maurina
Disseny:	Genèric Disseny

PART 1

La Maurina, un barri amb projecció

1. Petita història

2. Evolució socioeconòmica i urbanística

- a) La població
- b) L'activitat econòmica i la incidència de la desocupació
- c) L'àmbit urbanístic

PART 2

El Pla de Barris, un repte compartit

1. Els objectius

2. Les estratègies

3. Els eixos metodològics

- a) La participació ciutadana
- b) La transversalitat
- c) La coordinació
- d) Les dinàmiques internes
- e) L'avaluació
- f) La perspectiva de gènere

PART 3

Línies i programes desenvolupats

1. Actuacions a l'espai públic

- a) La construcció del nou equipament, la millora de la plaça de la Maurina i dels carrers de Felip II i de Franc Comtat
- b) La urbanització de la xarxa de passatges
- c) La recuperació de l'espai públic a l'entorn dels blocs de VITASA
- d) La urbanització del carrer Núria, eix vertebrador del barri
- e) La urbanització dels carrers Dom Bosco, Pare Llauredor, Doctor Salvà i Velázquez
- f) La urbanització de la cruïlla de la plaça d'Antoni Guiu
- g) La millora de la permeabilitat dels equipaments existents
- h) L'adequació de l'Oficina del Pla de Barris i del Punt Maurina

2. La millora dels habitatges, el paisatge urbà i les comunitats

- a) La rehabilitació d'edificis
- b) La dinamització de les comunitats

3. La transversalitat de gènere i la dona

- a) El Punt Dona, servei d'atenció directa
- b) Grup de dones Al Amal
- c) Grups de suport a l'autonomia i d'iniciació de les TIC
- d) Activitats esportives de lleure per a dones majors de 18 anys
- e) Tallers i xerrades amb perspectiva de gènere
- f) Recuperació de la memòria històrica de les treballadores i dels oficis tèxtils realitzats per les dones del barri
- g) Foment de l'associacionisme

4. El suport al petit comerç

- a) Diagnosi comercial
- b) Activitats dinamitzadores
- c) Activitats formatives
- d) Programa *Treball als barris* i plans d'ocupació

5. Els joves són el futur

- a) Una intervenció integral
- b) La referència del Punt Maurina
- c) L'actuació al medi obert
- d) La creació de la Taula Tècnica de Joves
- e) Salut comunitària i drogodependències

6. L'atenció a famílies i infants

- a) L'espai infantil, un espai de joc i aprenentatge
- b) Treball amb les famílies

7. Un Programa d'Esports per fomentar la integració

- a) Eixos metodològics del programa
- b) Reforç del treball en xarxa
- c) Un element de cohesió social
- d) L'esport obert a tothom
- e) El pas cap a l'esport reglat
- f) Continuitat amb autogestió
- g) La força del grup

8. Un barri d'acollida

- a) El Servei d'Informació i Orientació al Nouvingut (SIO)

9. La cultura, una eina de sociabilització

- a) La cultura com a element comunitari i participatiu
- b) 10 anys del Festival de Circ
- c) Suport a les entitats i col·lectius culturals del barri
- d) Una programació enriquidora

10. La promoció de la cohesió social i la convivència

- a) Els col·lectius més vulnerables
- b) Dinamització sociocultural i accions transversals
- c) Dos programes: *Camins de Trobada* i *Patis Oberts*

11. Els més grans, patrimoni vital

- a) Promoció de la cultura
- b) Dinamització amb cursos, sortides, xerrades, tallers i trobades

12. Transparència i divulgació

- a) Accions comunicatives
- b) Pàgina web i xarxes socials
- c) Llibres i audiovisuals
- d) Actes de cloenda del Pla de Barris (19-20 de gener de 2019)

PART4

Resum del projecte

1. Plantejament inicial i modificacions

2. Incidència pressupostària de les modificacions

3. Quadres comparatius

4. El Pla de Barris de la Maurina en xifres

5. Una altra informació d'interès

PRESENTACIÓ

La Llei 2/2004, de 4 de juny, de millora de barris, àrees urbanes i viles que requereixen atenció especial va néixer amb l'objectiu de rehabilitar de forma integral els barris que presentaven problemàtiques específiques per tal de revertir la seva degradació i millorar les condicions de vida dels seus habitants. Per tirar-ho endavant, es va crear de manera paral·lela el Fons de Foment del Programa de Barris i Àrees Urbanes d'Atenció Especial, per al finançament dels ajuts vinculats en aquesta llei.

Terrassa va presentar el *Projecte d'Intervenció Integral del barri de la Maurina de Terrassa* a la convocatòria de l'any 2008, el qual va ser aprovat el 7 de juliol de 2008 per la Generalitat de Catalunya, amb una dotació pressupostària de 16.022.132,27 euros, cofinançats al 50% per la Generalitat i l'Ajuntament, i amb un termini d'execució de quatre anys (2008-2012).

La Llei de Barris va trencar amb els plantejaments tradicionals pel que fa a la renovació del territori urbà, ja que s'allunyava d'una aproximació unidireccional de caire urbanístic i plantejava una intervenció global des de diferents àmbits. S'iniciava, així, una política integral d'intervenció que atorgava co-protagonisme a aquelles actuacions que buscaven, no només canvis urbanístics sinó també socials i econòmics. I tots, impulsats i coordinats sota un mateix programa d'intervenció.

La intenció del Pla de Barris de la Maurina era equilibrar les zones nord i sud, convertint la plaça de la Maurina en el nou centre de la vida social; connectar el barri amb la resta de la ciutat; millorar la jerarquització i urbanització de places i carrers, i també construir un nou equipament en la plaça de la Maurina. Pel que feia a l'habitatge s'inclouïen programes d'ajuts a la rehabilitació i per adequar les instal·lacions comunes. El Pla també desenvolupava quinze programes socioeconòmics, relatius a temes socials, de convivència i de dinamització comercial, així com de foment de l'ocupació, a través dels fons complementaris del programa *Treball als barris*.

Aquest plantejament buscava aportar solucions a un barri on s'havia detectat un increment de la problemàtica social, on es donaven situacions amb habitatges deficients i dificultats dels residents per accedir als serveis bàsics, problemes que en moltes ciutats semblaven haver quedat superats els anys 70 i 80. Davant d'aquesta realitat l'administració va considerar que es requerien noves polítiques i instruments de gestió, un dels quals va ser la Llei de Barris i Àrees Urbanes.

Part I
**La Maurina, un barri
amb projecció**

1. Petita història

La Maurina és un barri de Terrassa, ubicat al Districte 4 i situat a l'oest de la ciutat, entre el transvasament de la riera del Palau i l'avinguda de l'Àngel Sallent. Va néixer a la Terrassa dels anys 1940, arran l'arribada d'immigrants que buscaven una feina i que van optar per auto-construir-se els habitatges. Sovint aquests eren en forma de barraques que van fer que la zona fos coneguda com el *barri de les Llaunes* o, més habitualment, de "*Las Latas*".

Sempre ha mantingut un caràcter força homogeni amb un teixit format majoritàriament de tipologies d'habitatge unifamiliar-bifamiliar, sobre front de parcel·la estreta i d'una fondària important, configurant illes molt compactes, originalment amb una o dues alçades. A banda de la tipologia majoritària, també hi ha edificis i blocs plurifamiliars, construïts durant els anys seixanta i setanta, i alguns blocs nous. El ràpid procés d'edificació del teixit residencial, avançant-se a la urbanització dels carrers, configuren una xarxa de carrers amb forts pendents i importants dèficits en zones verdes i espai públic.

A la dècada dels 50 s'alçà l'església de Maria Auxiliadora, de l'orde dels salesians, que ben aviat es va convertir en un dels elements vertebradors del barri. Més tard, l'any 1962, es va obrir la primera escola pública, que va coincidir amb la gran riada de Terrassa, que va causar milers de morts. La crescuda sobtada de les rieres va obligar, més tard, a fer el transvasament de la riera del Palau i és, a partir del 1965, quan es converteix en el que coneixem actualment i que separa la Maurina de l'altra banda del torrent on hi ha el barri del Roc Blanc, que emergeix a la dècada dels anys 80 i 90.

2. Evolució socioeconòmica i urbanística

a) La població

El barri de la Maurina va néixer arran l'onada migratòria dels anys 1940 i 1950 de població procedent, bàsicament, d'Andalusia, que van arribar a Catalunya a la recerca de feina i d'un futur millor per a les seves famílies. Fet que es constata en què, el 2008, un 20% dels residents eren oriünds d'aquesta comunitat, quan al conjunt de la ciutat representaven un 14%. A hores d'ara, continua sent el principal lloc d'origen dels habitants del barri, amb un 14%, enfront l'11% a tota la ciutat.

En els darrers anys, la Maurina va experimentar canvis demogràfics i socioeconòmics, especialment derivats de l'arribada de població immigrada extracomunitària, principalment del Magrib i de Llatinoamèrica, amb una presència que, el 2018, encara era significativa, tot i registrar-se els darrers anys una tendència a la baixa. Percentualment, els estrangers representen gairebé un 19% dels residents quan a la resta de la ciutat són el 12,4%. A la Maurina, el 62,5% de la població de fora d'Espanya prové del Marroc.

Amb tot, no és un barri densament poblat, donada la tipologia de l'edificació dominant, unifamiliar i bifamiliar, d'illes molt compactes, originalment amb una o dues alçades. El 2008, tenia una població de 7.976 habitants, una xifra que representava el 3,84% del total del municipi -207.663 habitants-. Mentre que Terrassa va viure, des de l'any 2000, un creixement sostingut, a la Maurina es van detectar fluctuacions, amb lleugeres pèrdues de població. Així l'any 2018 hi havia censades

Part 1

La Maurina, un barri amb projecció

7.894 persones, és a dir, un 1,04% menys que el 2008. Essent l'únic barri de tots els que formen el Districte 4 que va perdre població els anys 2017 i 2018, amb un decrement de gairebé 100 persones.

Pel que fa a la piràmide d'edats, d'acord amb les dades de l'*Anuari Estadístic de Terrassa* de l'any 2018, elaborat per l'Observatori Econòmic i Social i de la Sostenibilitat de Terrassa, en aquests 10 anys el grup que més ha incrementat la seva presència al barri ha estat el d'edat inferior als 15 anys, representant actualment al voltant del 20% dels habitants, que és 4 punts més alt que el 2008. El segon grup en què es detecta una tendència a l'alça, encara que lleugera, és el format per persones de més de 65 anys. Aquestes dades indiquen que en la darrera dècada, el barri ha vist com marxava població d'entre 15 i 64 anys, és a dir, en edat laboral, molt probablement per les dificultats per trobar feina, a causa de la crisi econòmica.

Entrant en detall, el 2008 el grup de joves d'entre 15 i 25 anys, representava el 12,32% de la població de la Maurina, en comparació al 10,67% de Terrassa. Les dades del 2018 indiquen una disminució de la representativitat d'aquest col·lectiu tant al barri, 9,74%, com a tota la ciutat 9,83%.

També pel que fa al grup d'edat adulta, referit a persones d'entre 25 i 64 anys, s'ha constatat un decrement, especialment en el tram comprès entre els 26 i els 50 anys. El 2008 era el 55,72% de la població resident a la Maurina, mentre que a Terrassa s'incrementava fins al 58,70%. Aquests percentatges s'han reduït el 2018, ja que representen el 53,89%. Aquesta xifra és un 2,3% inferior a les dades del conjunt de la ciutat, amb un 56,20%.

En relació al gènere, i comparant les dades 2008-2018 de la Maurina, s'observa que també s'ha produït un canvi de tendència. Així el 2008, la població masculina era més elevada que la femenina, especialment pel que feia a la franja d'edat de població activa.

L'any 2018, però, la xifra de dones superava lleugerament a la d'homes, tot i que l'increment més significatiu es va concentrar en el grup de majors de 65 anys. Aquestes xifres són concordants amb les que reflecteixen una disminució de població global al barri, motivada pel decrement d'homes d'entre 15 i 64 anys.

Pel que fa al nivell d'instrucció, per bé que el 2008 trobàvem percentatges alts de persones sense estudis o amb formació bàsica fins a primària - gairebé 40% de la població-, el 2018 les xifres ens indiquen que aquesta situació s'està revertint i, que en els darrers 10 anys, el nivell formatiu ha augmentat significativament, reduint-se aquest percentatge en 3 punts. D'aquests, el grup en el qual es visualitza el canvi més notable és el de persones sense estudis, que té un decrement del 40%.

A la vegada, les dades mostren un augment en tots els altres grups de nivell d'instrucció, destacant els que han finalitzat l'ensenyament secundari obligatori, amb un 17%; els que han realitzat cicles formatius, amb un increment del 27%; i els que han cursat estudis superiors, que han passat a representar gairebé el 7% dels residents.

En resum, es tracta d'un barri amb dinàmiques de creixement i pèrdua d'habitants importants, que atrau població però no pot acabar de fixar-la. No obstant això, el creixement del nombre d'infants i joves -menors de 15 anys-, juntament amb un augment de la formació del veïnat ens mostra una finestra d'oportunitats de futur.

Grup de 15 a 25 anys.

Part 1

La Maurina, un barri amb projecció

b) L'activitat econòmica i la incidència de la desocupació

A partir de l'any 2006, el tancament de comerços i la presència de locals buits visualitzaven la incidència de la crisi econòmica a la ciutat. La imatge de persianes abaixades era un símptoma de la pèrdua de capacitat per crear i mantenir l'activitat econòmica als barris, en un moment en què, a més, es consolidaven altres eixos comercials a la ciutat i proliferaven grans superfícies, com a conseqüència dels canvis en els hàbits de compra i en els usos del temps de la ciutadania. Aquests factors van tenir una repercussió directa en el petit comerç, que no va poder competir ni en preus ni en volum de vendes per resistir la davallada del consum a causa de la crisi. I, en aquest sentit, la Maurina no va ser una excepció.

En el moment de major incidència, el sector que va presentar una major destrucció de llicències d'activitats va ser el del comerç i reparacions i, si parlem de subsectors, hauríem de citar les botigues d'alimentació, els comerços que venien productes industrials i els serveis d'hostaleria i restauració.

Les xifres de 2018 posen de manifest que actualment el pes important correspon al sector del comerç de productes industrials,

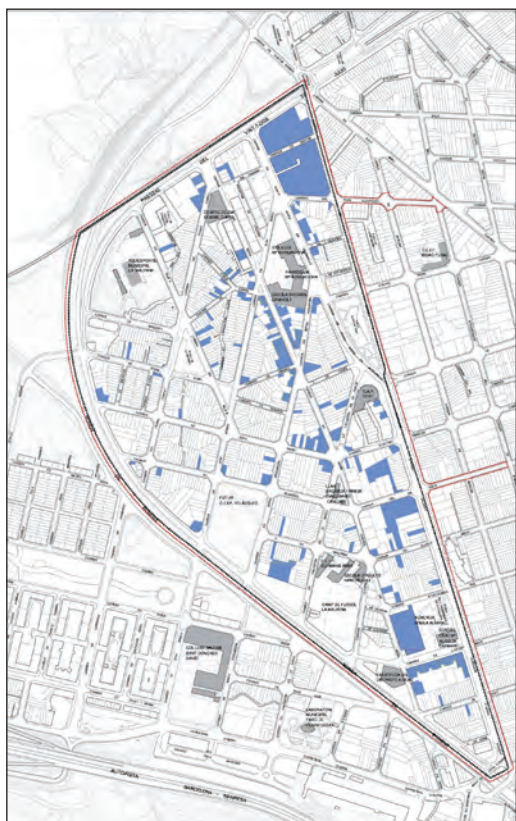
16%; dels serveis d'alimentació, 9,4%; així com dels serveis prestats a les empreses i a les persones, amb un 7,6%, respectivament. Com a barri de caràcter obrer, la Maurina sempre ha estat sotmesa a les oscil·lacions del mercat laboral, que durant els darrers anys, ha condemnat moltes famílies a un estat de precarietat econòmica i que han tirat endavant gràcies als subsidis de desocupació, els ajuts socials i les pensions de jubilació.

El cens de l'any 2001 va revelar que la Maurina tenia la segona taxa d'atur més alta de tots els barris i districtes de la ciutat, una xifra només superada per Can Tusell, i que afectava especialment a les dones. Aquest col·lectiu superava en 4 punts l'atur femení mitjà registrat al districte IV i a la ciutat, arribant fins al 19%.

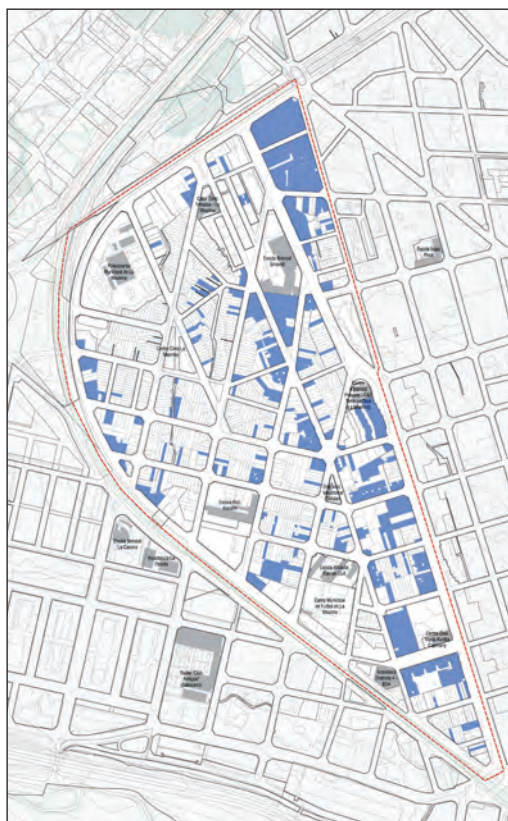
És a partir del quart trimestre de l'any 2007 quan es va detectar un notable increment de l'atur a Terrassa arribant, al segon trimestre del 2011, al 24,10% de la població activa. Més de 21.000 persones es van trobar sense feina a la ciutat. Els sectors més castigats van ser el de la construcció i el de serveis, on es concentrava un alt percentatge de la població immigrada. En el moment àlgid de la crisi, els homes d'entre 30 i 39 anys eren el col·lectiu més afectat, seguits dels majors de 45 anys.

Part 1

La Maurina, un barri amb projecció

Locals actius 2008

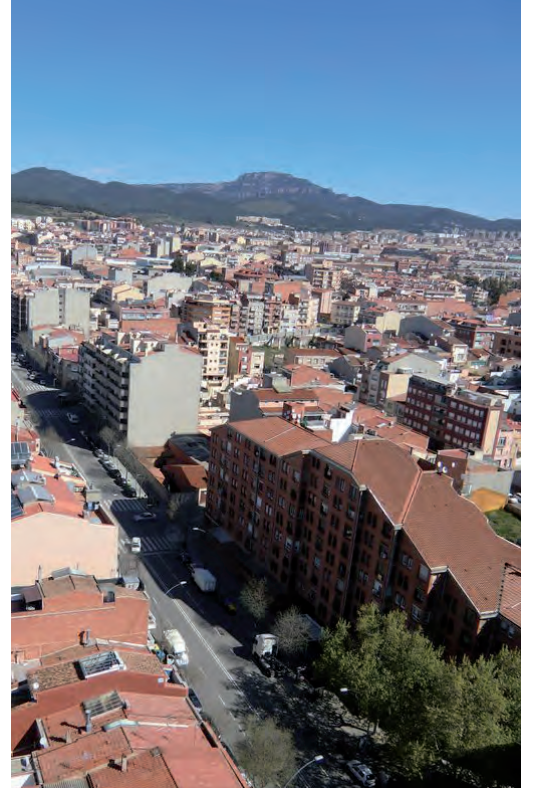

Locals actius 2018

c) L'àmbit urbanístic

La qualitat constructiva del teixit residencial era precària, amb un alt percentatge d'habitatges petits, que no assolien els mínims exigits per habitabilitat. També es constata un dèficit d'espai públic i zones verdes. L'espai lliure existent no era apte per a l'ús ni les necessitats dels habitants del barri. Els carrers estaven dominats per la presència de vehicles amb voreres insuficients, sense arbres i amb un gran nombre de barreres arquitectòniques. Quant als equipaments, estava ben dotat però aquests es trobaven ubicats als seus límits perimetrals i la seva relació amb l'espai públic era pràcticament inexistent.

La Maurina sempre ha estat, i serà, un barri d'oportunitat. El projecte de la nova estació de ferrocarril de RENFE a la zona nord; els nous creixements de Terrassa cap al nord-oest, i la futura reconversió de la riera de la Ronda Ponent permetran transformar aquesta àrea, que passarà de ser un barri límit, a un territori de nova centralitat.

Part 1

La Maurina, un barri amb projecció

Part 2
El Pla de Barris,
un repte compartit

El *Projecte d'Intervenció Integral del barri de la Maurina* abastava la seva àrea urbana, un àmbit triangular situat entre el marge esquerre del Torrent de la Maurina, i l'Avinguda d'Àngel Sallent. Té una superfície de 42 hectàrees i una població de 7.976 habitants (segons padró municipal del 2008).

La problemàtica de la Maurina es caracteritzava per una concentració de dèficits al nucli nord, amb clara diferència del seu perímetre, més ben comunicat, més ben dotat i amb índexs socials i econòmics més favorables. Tot i això l'àmbit de l'Àrea Urbana d'Atenció Especial es va ajustar als límits del barri per diverses raons. En primer lloc, es delimitava l'àrea amb coherència i continuïtat geogràfica per tal d'entendre quines eren les dinàmiques del conjunt del barri, però també com a estratègia global per tal d'eliminar la fractura física i social entre el nucli nord deficitari i la resta de la Maurina, fent d'aquesta dèbil centralitat una virtut per al reequilibri conjunt.

1. Els objectius

El *Projecte d'Intervenció Integral del barri de la Maurina*, tenia com a objectius trencar amb la inèrcia de regressió urbanística i exclusió social. Així les actuacions s'adreçaren a crear noves dinàmiques de recuperació i regeneració internes, que revitalitzessin l'àrea i li oferissin l'oportunitat de desenvolupar-se. El repte era donar respostes a les necessitats del veïnat des d'un abordatge integral. D'una banda actuant amb intervencions destinades a millorar l'espai públic i les condicions dels habitatges i, d'altra, dissenyant un programa d'actuacions i intervencions que volien contribuir a dotar d'una major cohesió social al barri de la Maurina.

El projecte de la Maurina va demostrar que les polítiques urbanístiques es poden humanitzar tenint en compte els aspectes socials.

L'actuació integral proposada, com a suma d'actuacions concretes, havia de permetre:

1. *Eliminar la fractura física i social entre el nucli nord deficitari i la resta de la Maurina*, redefinint un barri cohesionat amb personalitat pròpia. El conjunt d'accions s'adreçaven principalment al nucli nord, amb una acció decidida per connectar aquest sector interior i més deficitari amb la resta del barri, fent d'aquesta dèbil centralitat una virtut: un barri amb identitat pròpia pel conjunt del municipi, amb les dotacions necessàries per a garantir el seu rol d'espai de referència a escala local.

2. *Connectar el barri amb la resta de la ciutat*, aconseguint que estigués integrat a la ciutat. La millora de la relació de la Maurina amb la resta del teixit urbà, i de forma particular la millora de la connexió amb el centre, la millora del funcionament del trànsit rodat, així com la potenciació de la circulació de vianants, es van considerar indispensables per iniciar el canvi per a la seva transformació.

3. *Millorar la qualitat de vida*. Era l'oportunitat de desenvolupar un projecte de futur que possibilités viure bé a la Maurina, que realcés el teixit compacte i social, de convivència i d'intercanvi. La Maurina havia de representar el valor de la diversitat en les seves diferents cares: diversitat social, diversitat cultural i diversitat econòmica.

Part 2

El Pla de Barris,
un repte compartit

2. Les estratègies

L'estratègia que es proposava, s'estructurava en tres parts:

1. Introduir un element atractor d'activitat i de gent que garantis el reequilibri entre el nucli nord i la resta del barri. El projecte urbanístic de major envergadura s'adreçava a convertir la plaça de la Maurina en el nou centre de la vida social del barri. Va ser una actuació global, ubicant estratègicament un nou equipament en el desnivell de la plaça. Amb aquesta decisió s'aconseguia dotar l'interior del barri amb un equipament, i guanyar un espai urbà de qualitat.

2. Millorar la xarxa d'espai públic com a catalitzador de la regeneració de tots els altres processos. Les propostes per a la urbanització responien sempre a l'objectiu d'assolir una millora significativa de la qualitat urbana, que s'equiparés i connectés amb la resta de la ciutat. La reurbanització de tots els carrers en què es va intervenir, a banda d'optimitzar seccions, usos i mobiliari, va permetre millorar la circulació, la mobilitat i l'accessibilitat des d'un punt de vista ampli.

3. Establir l'escenari adequat per al desenvolupament de millores en la realitat social i econòmica del barri. El projecte posava l'accent en les persones i en la regeneració del teixit social del barri, de manera que les actuacions estaven orientades a aconseguir aquest objectiu. Les actuacions es van dirigir a invertir les dinàmiques en les peces clau d'aquest motor de transformació: la promoció econòmica, la cohesió i promoció social, sobretot en joves, persones novingudes i la gent gran, i la participació i convivència ciutadana, generant espais d'intercanvi intergeneracional i intercultural. A més, el projecte va aportar els recursos necessaris per donar suport a les iniciatives i entitats existents, que treballen la prevenció de l'exclusió social.

3. Els eixos metodològics

a) La participació ciutadana

Les actuacions realitzades en els darrers deu anys (2008-2018) van centrar-se a donar resposta a les necessitats del veïnat, sempre des d'un abordatge integral. D'una banda, mitjançant intervencions destinades a millorar l'espai públic i les condicions dels habitatges i, d'altra, amb actuacions enfocades a refermar la cohesió social. Donats els objectius inicials del projecte i la realitat de la Maurina, la participació es va erigir com un dels pilars bàsics de la intervenció, ja que va ser una eina fonamental pel disseny de les actuacions i per la seva execució i avaluació. Efectivament, el projecte es marcava la participació com un dels eixos a partir dels quals s'havia d'acabar de desenvolupar, aprofitant aquestes sinergies i les expectatives positives que una intervenció d'aquestes característiques genera en la ciutadania que viu i treballa al barri.

Però la participació també va esdevenir una finalitat en si mateixa, perquè moltes actuacions s'orientaren a fomentar l'associacionisme, com a una eina per la construcció i l'enfortiment de la comunitat. Per aquesta raó, es va donar suport a les iniciatives per crear noves entitats en diferents àmbits de la vida social del barri i es va assessorar i fer costat a organitzacions ja existents. Com a resultat, en aquesta dècada van néixer noves entitats culturals al barri i es van impulsar les ja existents.

A més, es va implicar a les entitats en el desenvolupament del Pla de Barris, entenent que per assolir les fites, era determinant que s'entengués com un projecte compartit, de tothom, que s'aprofitessin les oportunitats que planteja el treball comunitari i que es fessin corresponsables del canvi que tindria el barri durant els anys següents.

Part 2

El Pla de Barris,
un repte compartit

A banda de la participació activa en les activitats, en l'àmbit individual o col·lectiu, es van definir diferents espais de trobada amb el veïnat i mecanismes de seguiment i control del projecte, en conjunt o adreçats a temes sectorials. Amb aquesta visió, es va posar en marxa el Consell Plenari, els Grups de treball, la Taula Tècnica d'Infants i Joves o la Taula de Convivència, com a exemple d'alguns dels espais d'intervenció oberts a les organitzacions i la ciutadania.

Òrgans participatius

Com a resultat d'aquesta estratègia, per exemple, es va desenvolupar un projecte didàctic específic adreçat als centres educatius, batejat amb el següent nom: "Associacionisme i Democràcia". Alguns dels òrgans participatius van tenir capacitat de decisió molt directa, com ara la Taula d'Infants i Joves de la Maurina, en el marc de la qual es van decidir quins jocs infantils i elements esportius s'instal·larien a la plaça de l'Olivera; el nom d'un dels passatges del barri; o les inscripcions al mur del passatge de l'Olivera.

Un òrgan formal, implícit a la Llei de Barris, va ser el Comitè d'Avaluació i Seguiment -CAS-, integrat per representants de la Generalitat, de l'Ajuntament de Terrassa i també pels residents, a través de les seves associacions i entitats.

Els comitès van ser els responsables d'establir els mecanismes de coordinació i informació, de realitzar el seguiment de les actuacions, d'implantar eines que fomentessin la participació ciutadana en el seguiment i control de les actuacions i, per últim, de realitzar i elevar a la comissió de gestió del fons de foment del programa de barris i àrees urbanes l'informe d'avaluació final. Aquest òrgan va esdevenir un instrument pràctic i útil, ja que reunia a la representació de tots els serveis de l'administració

local i autonòmica vinculats al desenvolupament del projecte, per la qual cosa es va convertir en un punt de concertació interadministrativa. Aquest contacte i objectius comuns, derivaren en què diversos departaments de la Generalitat iniciessin, en paral·lel, altres programes complementaris com, per exemple, *Salut als barris*, *Treball als Barris* i convenis destinats a la rehabilitació d'habitatges.

Així com al CAS, la presència de la ciutadania es realitzava a través de les associacions i les entitats, el *Consell Plenari* era un espai obert a tothom. Tot i que també en participaven agrupacions del barri, els grups polítics amb representació municipal, veïns i veïnes triats aleatòriament, els tècnics i tècniques del projecte, i el personal tècnic adscrit als serveis municipals amb intervenció directa a la Maurina.

Al *Plenari* es va constituir també amb l'objectiu de fomentar la participació, però a la vegada era el mecanisme per rendir comptes directament al veïnat, informar-los de les accions futures i recollir els dubtes, neguits, expectatives i aportacions que es generaven al teixit social del barri.

Espais per a la ciutadania

Finalment, es van organitzar multitud de *Grups de Treball* especialitzats que es reunien entorn de temes concrets. En ells es treballava el dia a dia dels programes, les línies d'actuació i les accions, i eren el punt de trobada més directe amb el personal del Pla de Barris, però també amb les empreses i professionals contractats per al desenvolupament del projecte; en aquests espais la ciutadania feia aportacions per acabar de perfilar per exemple les actuacions urbanístiques previstes o es debatia i dialogava al voltant dels àmbits socioeconòmics del Pla que eren d'interès general, com la convivència o el jovent.

Part 2

El Pla de Barris,
un repte compartit

Part 2

El Pla de Barris, un repte compartit

b) La transversalitat

Un altre eix estratègic característic al llarg d'aquests anys va ser l'enfocament transversal del treball. La concreció del projecte que es va presentar el 2008, des del seu inici ja es va elaborar a partir d'un intens treball intern de caràcter polític i tècnic, amb l'objectiu de donar resposta a les necessitats i oportunitats del barri, expressades per la ciutadania en els tallers i consells que es van dur a terme durant la fase de disseny. Aquest inici, juntament amb l'experiència obtinguda al Pla de Barris del Districte II, demostrava la idoneïtat d'aplicar aquesta nova manera de treballar dins l'organització municipal. Es tractava d'utilitzar una metodologia dirigida a optimitzar i racionalitzar els recursos existents, programant la intervenció municipal d'una manera més coordinada i transversal. L'ampli suport i consens municipal durant la fase de redacció del projecte i en el desenvolupament del Pla Integral, va ser determinant per possibilitar aquest treball transversal.

En conseqüència, el *Projecte d'Intervenció Integral del barri de la Maurina*, en tot moment va caminar de la mà de la resta de serveis municipals; aprofitant el seu coneixement i experiència prèvia en el territori; compartint objectius, idees i recursos, i sumant esforços per poder desenvolupar totes les potencialitats que suposava el Pla de Barris.

c) La coordinació

Internament, el reforç de la comunicació, de l'alineació d'estratègies i d'accions, i en definitiva, del treball en xarxa es feia des de molts vessants:

- En el marc de les Comissions de Direcció del Pla, que comprenien també els serveis municipals implicats.
- En el Comitè de direcció del Pla, integrat pel director del Pla de Barris, la coordinadora del Districte, la regidora del Pla de Barris i la regidora del Districte.
- Les coordinadores d'ambdós àmbits, junt amb el director del Pla de Barris, la responsable de Comunicació, la cap de Gestió i la coordinadora del Districte es reunien setmanalment per fer el seguiment de totes i cadascuna de les actuacions, incorporant una visió comunicativa, pressupostària i de seguiment del desenvolupament del projecte.
- Les reunions de coordinació dels dos àmbits en què es van dividir el conjunt de programes compresos al Projecte d'Intervenció Integral, el de Participació i Convivència Ciutadana i el de Cohesió i Promoció Social.
- Finalment, les trobades mensuals del conjunt de tècnics i tècniques responsables de l'execució efectiva de cadascun dels programes, en les que s'exposaven les accions més immediates i les línies de treball a curt i mitjà termini. Això permetia connectar l'actuació dels programes i reforçar sinergies. L'intercanvi de valoracions i dificultats viscudes va ser una fórmula per al creixement professional individual i col·lectiu.

d) Les dinàmiques internes

El treball amb les entitats i recursos existents al territori, oferint suport a les dinàmiques que entre aquestes ja es donaven, en responsabilitat amb la ciutadania i els actors actius, permeteren generar nous reptes i invertir situacions de regressió social.

Es va apostar per reunions coordinades de serveis i entitats, per establir dinàmiques de treball i planificacions conjuntes, fugint sempre dels encavalcaments i duplicitat d'accions. Es tractava de sumar més que generar.

e) L'avaluació

Per garantir l'acompliment dels objectius des de l'inici es va establir un sistema de seguiment i avaluació de les actuacions previstes i del conjunt del projecte. Es va dissenyar, planificar i temporalitzar un model d'avaluació que perseguia els següents objectius:

- Recollir de forma contínua els resultats de les intervencions que duen a terme els diferents programes, així com de les accions i actuacions.
- Proposar un únic instrument de recollida que fos útil tant al personal tècnic dels diferents programes com als seus serveis
- Fer públics els indicadors d'avaluació definits i el seu impacte i resultats.

Algunes de les eines emprades per al seguiment del Projecte foren:

1. Fitxa de Planificació i avaluació diària per a cada acció /actuació.
2. Informe semestral de cada programa, on es recollia informació explicativa del que s'havia realitzat per a l'assoliment dels objectius, així com dels indicadors d'avaluació prèviament definits.

3. Informes per als Consells Plenaris i el Comitè d'Avaluació i Seguiment.

4. Memòria anual. Aquest document es nodria dels informes semestrals, contenint a més, el balanç econòmic anual de cadascuna de les accions, actuacions i programes.

f) La perspectiva de gènere

L'any 2010 es va incorporar la perspectiva de gènere a totes les actuacions impulsades des del Pla de Barris, tant en l'àmbit urbanístic com en l'àmbit socioeconòmic, per tal de recollir la realitat diferenciada de dones i homes. De fet, amb aquesta mirada de gènere es va promoure la participació paritària d'homes i dones en totes les activitats; fer un ús no sexista del llenguatge i les imatges en totes les comunicacions i materials que es van editar, i també es van fer visibles les experiències de les dones i donar-les valor social.

Per iniciar aquest treball es va realitzar, conjuntament amb la regidoria de Polítiques de Gènere, una formació en perspectiva de gènere per als i les professionals del Pla per fomentar la incorporació de conceptes de transversalitat de gènere en els programes i les seves accions.

Part 2

El Pla de Barris,
un reptes compartit

Atenció directa a les dones

El Pla de Barris de La Maurina té entre els seus objectius prioritaris el **foment de la igualtat entre homes i dones**.

El Programa de Gènere centralitza el seu servei al **Punt Dona**, una oficina d'atenció directa a les dones que dóna resposta a les seves demandes i necessitats, dinamitza la seva participació social i potencia les xarxes i l'associacionisme, fomentant els espais d'intercanvi entre ciutadanes autoctones i immigrades.

Activitats que es porten a terme des del Punt Dona:

- **Informació, orientació i derivació** als serveis d'atenció a les dones i activitats de la Regidoria de Polítiques de Gènere
- **Informació i orientació** sobre les activitats i serveis municipals adreçats a les dones
- **Trobades socials i informatives** amb dones immigrades
- **Projecte de recuperació de la memòria històrica de les dones de La Maurina**
- **Activitats esportives**
- Grups de relació per millorar les **habilitats socials i l'autoestima**
- **Tallers i xerrades** sobre equitat de gènere
- **Grup de participació**

Punt Dona
C/ Sardanya, 37
08224 Terrassa
Telèfon: **93 706 98 30**
Horari d'atenció:
dilluns i dimecres de 10 a 14 h.
dimarts i dijous de 16 a 20 h.

L'equitat de gènere al Pla de Barris

El Pla de Barris ha donat un impuls molt important a la incorporació de la perspectiva de gènere, el reconeixement de la realitat diferenciada de dones i homes, en tots els seus àmbits d'actuació, tant urbanístics com socioeconòmics.

La **intervenció integral al barri de La Maurina** fomenta la participació ciutadana per avançar en la igualtat efectiva entre dones i homes i promoure un canvi cap a una societat més democràtica, equitativa i participativa:

- Promou la **participació paritària**
- L'ús d'un **llenguatge no sexista**
- La **visibilització de les experiències** de les dones
- Té en compte els **usos del temps diferenciats de dones i homes**

+ info:

- **Punt Dona**
C/ Sardanya, 37
Telèfon: 93 706 98 30
Horari d'atenció:
dilluns i dimecres de 10 a 14 h.
dimarts i dijous de 16 a 20 h.
- **Oficina Tècnica Pla de Barris**
C/Atenes, 78 - 08224 Terrassa
Telèfon: 93 706 80 00
plamaurina@terrasa.cat

Ajuntament de Terrassa
Generalitat de Catalunya

www.terrasa.cat/plamaurina 010 / 93 706 80 00

Part 3
Línies i programes desenvolupats

En aquests deu anys, el Pla de Barris va treballar des d'un enfocament transversal tots els programes, reforçant les dinàmiques internes del territori, coordinant les accions dels diferents serveis i fomentant la participació dels veïns i veïnes. Aquesta estratègia es va veure reflectida també en els programes urbanístics, en els que el veïnat va treballar conjuntament amb el personal tècnic i els equips redactors, aportant la seva visió, necessitats i expectatives, que es van integrar als projectes sempre que va ser possible.

Les actuacions urbanístiques executades a la Maurina han dignificat els seus carrers, parcs i places, i han dotat als residents d'uns espais públics de més qualitat per viure-hi i relacionar-se. La millora de l'espai públic i la dotació d'espais verds ha representat més del 60% de la inversió total. Les fites que es van marcar eren transformar físicament el barri per contribuir a la cohesió social, a partir de la millora de la seva imatge, de l'eliminació de les barreres arquitectòniques, de la recuperació d'espais per als vianants o de l'ordenació de la mobilitat.

Les actuacions també van comportar la renovació de la xarxa de serveis. En aquest sentit, es van eliminar els encreuaments aeris de l'enllumenat públic, la xarxa elèctrica i la telefonia perquè es van soterrar o cablejar a les façanes noves línies de serveis. Concretament es van adaptar

a la normativa vigent les escomeses existents; es van eliminar els pals de fusta per millorar l'accessibilitat de les voreres i es van suprimir «les guitarres» de suports elèctrics ubicades als edificis.

Tanmateix es renovà la xarxa d'aigua potable, eliminant les de fibrociment i instal·lant-ne una nova de fosa. Es van col·locar nous hidrants per acomplir la normativa d'incendis, i es modificà i amplià la xarxa d'embornals, substituint els vells per uns sifònics per eliminar les males olors, que generaven malestar entre el veïnat.

Vialitat i mobilitat

Pel que fa al sistema viari, el Pla de Barris ha canviat la imatge de la Maurina amb l'ampliació de les voreres per tal d'acomplir la normativa d'accessibilitat, però també per augmentar i proporcionar qualitat a l'espai destinat a les persones. Per aconseguir-ho es van reduir les places d'aparcament a les cruïlles, el que va permetre ampliar els passos de vianants. A les voreres amb panot i a les calçades, es va renovar la capa de rodadora, o tota la caixa de paviment, i, en el cas dels passatges, es van combinar llambordes, panot i paviment de formigó pels accessos als quals.

En relació a la mobilitat, les actuacions realitzades derivaren en una reordenació de l'aparcament i, a les zones amb major presència de locals comercials - els carrers de Núria i de Maria Auxiliadora - es va implantar la zona blava, per facilitar la rotació de vehicles en horari comercial. Paral·lelament, al carrer de Santa Maria de Mazzarello, es van reduir els carrils de circulació, passant de dos a un per sentit de circulació, i també es va canviar la configuració de les places d'aparcament, de línia a bateria, per guanyar oferta en aquest eix viari.

Finalment, en altres punts neuràlgics del barri, com el CAP Oest o la plaça de la Maurina també es va ampliar l'espai de vianants per millorar l'accessibilitat a aquests.

Els projectes executats dins el Pla de Barris han estat: la construcció del nou equipament cívic, la millora de la plaça de la Maurina i dels carrers de Felip II i de Franc Comtat; la urbanització de la xarxa de passatges; la recuperació de l'espai públic dels blocs de la VITASA; la urbanització del carrer de Núria; la urbanització dels carrers de Dom Bosco, Pare Llauredor, Doctor Salvà i Velázquez; la reurbanització de la cruïlla de la plaça d'Antoni Guiu; la millora de la permeabilitat dels equipaments existents, com també l'adequació dels locals Punt Maurina i de l'Oficina de barris del projecte.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

a) La construcció del nou equipament, la millora de la plaça de la Maurina i dels carrers de Felip II i de Franc Comtat

La construcció del nou equipament i de millora de la urbanització de la plaça de la Maurina i dels carrers de Felip II i Franc Comtat era l'obra més esperada del Pla de Barris perquè representava la culminació de tots els programes i activitats realitzades en aquests deu anys. Aquest nou casal cívic, amb funcions d'equipament de ciutat, contribuirà a partir d'ara a dinamitzar la plaça i tota la zona nord de la Maurina.

El projecte va sortir a licitació el novembre de l'any 2011. No obstant això, la situació financera de l'administració autonòmica va derivar en el suspens de la tramitació del concurs. No va ser fins al maig del 2016 quan l'Ajuntament de Terrassa va reiniciar la licitació de les obres, després d'actualitzar el projecte original amb modificacions condicionades, bàsicament,

pels canvis normatius i la variació del tipus impositiu, que va passar del 18% al 21%.

El nou equipament cívic de la Maurina és un edifici de tres plantes, amb una superfície total superior als 1.000 m² construïts. Un projecte que ha superat el repte d'integrar-se perfectament a la plaça, resolent-se tècnicament la dificultat que suposaven els desnivells de l'espai. L'objectiu inicial era que l'edifici donés cobertura a les necessitats de les entitats de la zona per potenciar i dinamitzar l'activitat cívica.

Disposa dels serveis bàsics de gestió, àrees de descans i magatzems, a més d'un buc d'assaig per a les colles de foc i batucada del barri i de la ciutat, una sala d'exposicions, despatxos per acollir la presidència del districte, i les seus per a l'associació de veïns i veïnes i de Maurina Comerç, entre d'altres.

En concret, a la planta baixa hi trobem una cuina industrial-bar, en la que es desenvoluparà el projecte de formació i inserció laboral gestionat per la Fundació Maria Auxiliadora. També s'ubica la sala d'exposicions, que gestionarà el Servei de Cultura, i el buc d'assaig. A la planta primera se situarà la seu del districte i espais per a entitats, i a la planta segona hi ha sales polivalents per a reunions, formacions o despatxos.

En el debat per a la definició i concreció dels usos del nou equipament del barri, seguint la dinàmica de treball transversal i coordinat, hi van participar els serveis de Cultura, Estructura Territorial i Districtes; Patrimoni i Manteniment; Serveis Socials o el Servei de Comerç, per citar-ne alguns. El projecte de construcció també incloïa la reurbanització completa de la plaça

Part 3

Línies i programes desenvolupats

de la Maurina, dissenyada en consonància amb l'edifici, i amb el mateix repte per adaptar-se al pronunciat desnivell del terreny. Equipament i plaça s'integren ara perfectament de manera que les teulades de l'immoble tenen una doble funcionalitat, essent part de l'edifici i, a la vegada, espais públics útils de la mateixa plaça.

L'obstacle inicial dels desnivells es va superar amb murs d'escullera i rampes i un ascensor exterior, que garantien l'accessibilitat tant a la plaça com a l'edifici. Amb la reurbanització s'habilitaren nous espais verds, amb voluntat ornamental, així com una zona infantil amb jocs per als més menuts i una altra per a activitats de lleure, així com nou mobiliari urbà.

Els carrers de l'entorn també es van beneficiar d'aquesta reforma, principalment, els de Franc Comtat i Felip II. En aquests es va modificar la seva configuració i es van renovar els paviments, millorant-se tot el possible els pendents i l'accessibilitat amb el complement de baranes i passamans a diferents punts de l'entorn de la plaça. També es va intervenir a les xarxes de serveis com la de clavegueram, subministrament d'aigua i enllumenat públic. Pel que fa al cablejat elèctric aeri, que esta-

va desendreçat i amb mancances, el 2019 s'acabaran de retirar els pals, soterrant-se o grapant-se a façana, segons els casos. En aquests vials, com en tots els projectes, es van prioritzar els espais per als vianants, pel que es va incrementar el nombre d'arbres amb noves plantacions. També es va renovar el mobiliari urbà, amb bancs i papereres i es va col·locar nova senyalització.

Les obres es van iniciar a primers d'octubre de 2017 i van finalitzar 13 mesos després, tot i que l'edifici no ha estat completament equipat fins al gener del 2019. L'obra civil la va realitzar l'empresa Bigas Group S.L. La inversió total realitzada va ser de més de 3 milions d'euros.

Aquest projecte s'ha complementat amb altres encaminats a la millora de la gestió dels residus i de la connectivitat mitjançant Wifi. A finals de 2018 es van renovar els contenidors de càrrega posterior de totes les fraccions, el que va representar una inversió superior als 40.000 €. La darrera actuació va ser la instal·lació d'una xarxa Wifi per a l'interior del nou equipament i per a la plaça de la Maurina, realitzada per Networks S.L.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

b) La urbanització de la xarxa de passatges

Millorar la urbanització i la connectivitat de la xarxa de passatges de la Maurina era l'objectiu d'una de les darreres obres del projecte, executada per l'Ajuntament a la tardor de 2018, i que va implicar els treballs de pavimentació, millora de l'accessibilitat i dels serveis als passatges del Mig i de Les Menines, al carrer de l'Escultor Clarà i a la plaça de Valentí Alagorda. El pressupost destinat va ser superior als 240.000 € i els treballs, realitzats per l'empresa Curnal

Invest S. L., es van dur a terme durant dos mesos. Les actuacions es van concretar a la xarxa de clavegueram, enllumenat i paviment. Les obres en el clavegueram van consistir a instal·lar nous embornals sifònics, dotar de major capacitat de buidatge de l'aigua en els punts que eren crítics, amb la intenció de resoldre les males olors, i a reparar un tram que presentava fissures.

Pel que feia a l'enllumenat es van instal·lar leds, més eficients, que contribuiran a millorar la il·luminació de la zona. Respecte al paviment, es va reformar tot el recobriment asfàltic dels passatges afectats. El projecte també contemplava realitzar dues obertures noves de passatges, amb la construcció de dues escales, una de formigó i l'altre d'acer, que ara per ara ja salven els desnivells i que es van instal·lar, respectivament, als carrers de Felip II i al passatge d'Orà.

Finalment, es va executar un projecte de millora al passatge interior del carrer de Sardanya, a l'alçada dels números 37-39. Els treballs van consistir en la reparació de juntes i esquerdes i en la impermeabilització i repintat del paviment de la placeta situada a l'interior d'illa, i que comunica amb el carrer d'Orà. A més es van col·locar baranes de tub de ferro.

Part 3

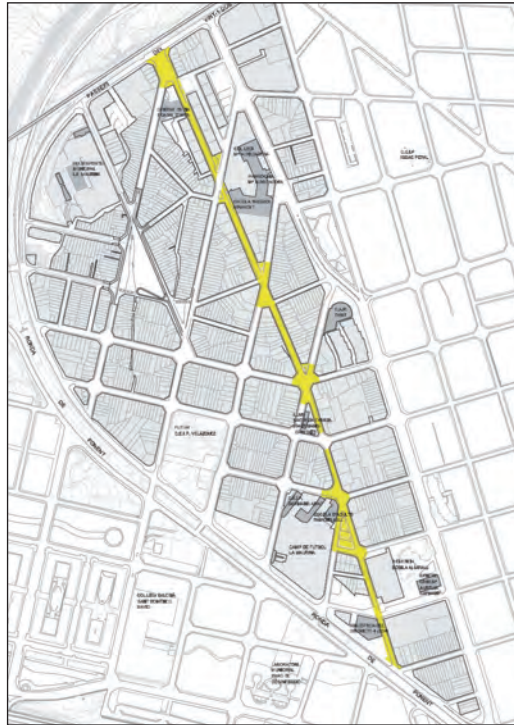
Línies i programes desenvolupats

Part 3

Línies i programes desenvolupats

d) La urbanització del carrer Núria, eix vertebrador del barri

Aquesta obra es va iniciar l'any 2011 i va finalitzar durant el primer trimestre de 2012. L'objectiu era incrementar el paper d'aquest carrer dins el barri, des del punt de vista comercial i també de la mobilitat, essent una referència per al comerç interior i per les persones residents, ja que és un eix ben comunicat tant pels vianants com per als vehicles. Per aconseguir-ho, es va renovar el mobiliari urbà, l'enllumenat públic, es van plantar més arbres i es van substituir les xarxes de serveis, el paviment i la senyalització, per millorar el funcionament del trànsit rodat.

Es van modificar alguns aspectes del projecte inicial, fet que va comportar la realització de l'obra civil i mecànica per col·locar contenidors soterrats i així evitar males olors i molèsties al veïnat.

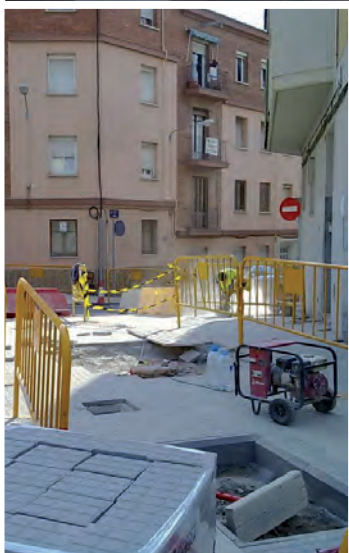
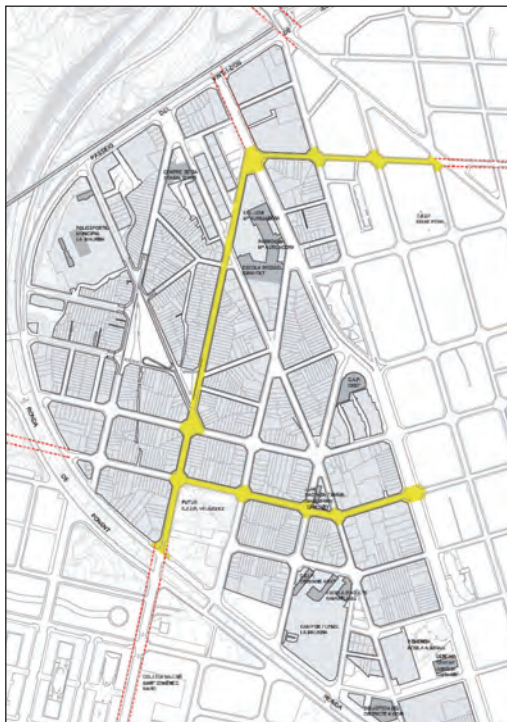
Així es van ubicar dos equips de quatre contenidors soterrats als trams més comercials i es va intervenir sobre la xarxa de clavegueram, instal·lant un tram de col·lector al sector nord del carrer i es van connectar els baixants pluvials a la xarxa. A més, es van realitzar els treballs necessaris per al desplegament d'una xarxa de fibra òptica amb l'objectiu de poder oferir una millor connectivitat en banda ampla en aquest carrer. Tots els treballs van suposar un cost superior als 2,3 milions d'euros. L'empresa adjudicatària va ser Construcciones Pai S.A.

e) La urbanització dels carrers Dom Bosco, Pare Llaurador, Doctor Salvà i Velázquez

Aquesta actuació, que es va iniciar el 5 de juliol de 2011, va finalitzar el segon trimestre de 2012. El projecte va tenir un cost de gairebé 2.000.000 d'euros i les obres van anar a càrrec de l'empresa Excover S.L. La reurbanització dels carrers Dom Bosco, Pare Llaurador, Doctor Salvà i Velázquez va permetre augmentar l'espai dedicat als vianants, amb una nova vorera més ampla i unes cruïlles més grans i accessibles.

La calçada té ara un carril de circulació i una franja d'aparcament en cordó. Com a la resta de projectes d'urbanització de carrers, es va eliminar el cablejat aeri a les cruïlles i es va millorar determinats punts de la xarxa de clavegueram, amb noves connexions o reforçant el drenatge amb nous embornals. També es va col·locar nou mobiliari urbà i es va reforçar el verd urbà.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

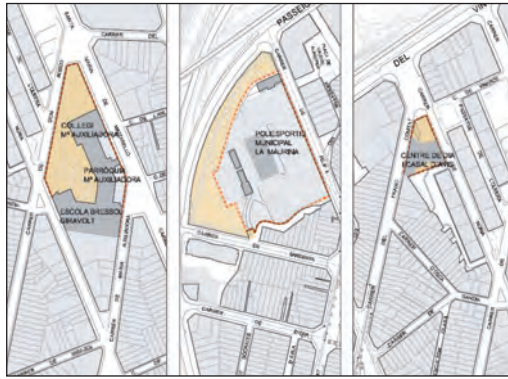

g) La millora de la permeabilitat dels equipaments existents

Amb la finalitat de renovar el paisatge urbà i reforçar la integració dels equipaments ubicats al barri dins la trama urbana, al llarg d'aquests anys s'han realitzat diferents actuacions. Algunes han estat incloses dins de projectes específics i, d'altres s'han englobat dins altres programes executats. En els primers anys del Pla de Barris es va dur a terme el projecte per a la construcció d'una zona d'aparcament i d'una zona de lliure de circulació de gossos a l'àmbit del poliesportiu de la Maurina. Es va condicionar l'esplanada contigua en aquest equipament per a l'estacionament de vehicles. Els treballs realitzats van incloure anivellament del terreny, l'asfaltat i la delimitació amb barreres de formigó. La intervenció va permetre habilitar 30 noves places.

Paral·lelament es va crear un espai d'esbarjo per a gossos amb la delimitació d'una part del terreny i la col·locació de mobiliari. Les obres van anar a càrrec de l'empresa Asfaltats Riba S.A.

Més tard, l'any 2018, es va dur a terme una segona intervenció al voltant del poliesportiu de la Maurina. Amb els nous treballs es va millorar l'accessibilitat, suavitzant-se el pendent de l'accés a la instal·lació, refermant-se el talús i

col·locant-se baranes. L'encarregada de realitzar els treballs va ser l'empresa Salvador Serra.

Altres actuacions tenien per objectiu incrementar la visibilitat d'altres instal·lacions. Una d'elles va ser la substitució dels murs entorn del camp de futbol de la Maurina, per una tanca de reixa de 60 metres al carrer de Calderón de la Barca i al carrer d'Atenes. Les obres, realitzades l'any 2010, van anar a càrrec de l'empresa JCC Construcciones S.L. També es va fer una intervenció similar als murs de l'escola Maria Auxiliadora, on es va suprimir la tanca de malla per construir una de maons amb obertures. Els treballs van anar a càrrec de l'empresa Excover.

El conjunt d'accions per millorar la permeabilitat i integració dels equipaments va suposar una inversió superior als 320.000 €.

Part 3

2. La millora dels habitatges, el paisatge urbà i les comunitats

L'actuació que el Pla de Barris va desenvolupar aquests anys en matèria d'habitatge va tenir un enfocament global, ja que l'abordatge es va fer des de diversos àmbits. D'una banda, facilitant la rehabilitació dels elements comunitaris dels edificis, per tal d'aconseguir que les condicions de vida del veïnatge i el paisatge urbà fossin millors, i de l'altra, incidint en la dimensió humana de l'habitatge, mitjançant el suport i acompanyament a les comunitats de veïns i veïnes. Els residents van rebre suport en casos en què es feia necessària una mediació i també van poder projectar les seves necessitats i legitimar les propostes, canalitzant-les a través de les comunitats, les quals van rebre l'assessorament tècnic necessari per tirar endavant les iniciatives plantejades, a través del Programa Habitatge. En total, es van destinar gairebé 1,5 milions d'euros en ajuts directes a les comunitats de veïns i veïnes, en ajuts socials complementaris i en el servei d'assessorament i suport tècnic.

a) La rehabilitació d'edificis

Els programes destinats a la millora de l'habitatge han permès donar un impuls per adequar les condicions d'alguns dels edificis "i en conseqüència incrementar la qualitat de vida dels/es residents". Un dels objectius era sensibilitzar-los sobre la importància que té fer un correcte manteniment per a la salut dels immobles. I un segon fomentar la rehabilitació dels elements comuns en mal estat.

En resum els programes se centraven a:

1. Fomentar la rehabilitació del parc d'habitatges amb l'assessorament als propietaris i a les seves comunitats.
2. Tramitar els ajuts públics en matèria d'habitatge, prèviament acordats amb la Generalitat, i altres ajuts previstos en els plans d'habitatge estatal i autonòmic.

I els resultats esperats es resumien en:

1. Disposar d'un estudi diagnòstic que detectés l'estat dels edificis i les comunitats que, a priori, podrien accedir als ajuts a la rehabilitació.
2. Oferir un servei integral a les comunitats, de caràcter social i tècnic.
3. Incrementar la rehabilitació d'edificis

Per assolir aquestes fites, en primer lloc es va creure indispensable disposar d'una diagnosi de l'estat del parc d'habitatges del barri, per

al qual el personal tècnic assignat al programa va dur a terme un extens treball de camp. Tanmateix es van aprofitar aquestes visites per establir contacte amb les diferents comunitats i veïnat, i d'aquesta manera es va identificar quines estaven formalment constituïdes, quines no i quines patien problemes d'ocupacions il·legals i impagaments. També a servir per detectar problemàtiques socials.

Estudi del Parc d'Habitatges

Així l'any 2010 es va realitzar l'Estudi del Parc d'Habitatges de la Maurina. L'informe es va redactar després de realitzar un total de 341 inspeccions a edificis plurifamiliars, d'ús residencial i construïts abans de l'any 1980. L'objectiu era obtenir una avaluació de la realitat tècnica i social dels edificis i poder arribar a unes conclusions sobre la fórmula més adequada per a la gestió dels ajuts. L'estudi va ser una eina orientada a quantificar els edificis que podrien sol·licitar ajuts i definir, a grans trets, l'estat dels mateixos immobles.

Es tractava de recollir dades sobre l'estat de conservació dels elements constructius -estructura, façana, cobertes, mitgeres-; de les xarxes comunitàries -sanejament, aigua, electricitat, gas-; l'accessibilitat -ascensors, escales d'accés, etcètera -; i elements com instal·lacions aèries i elements superposats, entre d'altres. L'estudi també recollia la realitat social, el règim dels habitatges origen dels residents, les problemàtiques de la comunitat i la seva organització.

Les deficiències constructives detectades als 341 edificis diagnosticats van ser:

- 77 edificis amb problemes a l'estructura.
- 217 a la façana.
- 188 a la coberta.
- 161 a les parets mitgeres.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Respecte a l'adequació a les xarxes comunitàries:

- 69 d'aquestes patien problemes de sanejament.
- 105 d'aigua, 48 d'electricitat i 6 de gas.

En relació a la presència de fibrociment, es va detectar a 163 cobertes, 116 mitgeres, 90 dipòsits, 31 instal·lacions de sanejament i 6 xemeneies.

Pel que fa a l'accessibilitat, es van comptar un total de 12 comunitats amb ascensor i no va haver-hi cap que fos plenament accessible.

En relació a la millora del paisatge urbà es van localitzar:

- 117 antenes exteriors.
- 318 edificis afectats per cablejat aeri de diferents serveis.
- 68 edificis amb sistemes d'extracció de fums.
- 20 amb sistemes de ventilació, 20 edificis amb aparells d'aire condicionat exterior.
- 26 amb estenedors superposats a façana.

En referència al nivell d'organització de les comunitats: 84 de les 341 estudiades no tenien cap sistema organitzatiu; 61 tenien una mica; 32 tenien una bona organització i en 56 es va detectar que eren edificis familiars sense comunitat constituïda.

Finalment, del total d'immobles estudiats, 76 comunitats van mostrar interès per rehabilitar els seus edificis. Per tirar-ho endavant es va acordar:

1. Fer un seguiment als edificis que tenien obertes ordres d'execució pels Serveis d'Urbanisme.
2. Realitzar derivacions al Servei de Mediació de l'Ajuntament i al Programa de Convivència del Pla de Barris.
3. Informar els veïns i veïnes interessades i a les comunitats amb els informes tècnics vigents sobre l'estat de l'edifici (TEDI)
4. Realitzar entrevistes amb entitats bancàries i empreses constructores per facilitar la gestió dels tràmits.
5. Redactar les Bases Reguladores de tramitació d'ajuts a la rehabilitació.

Fruit d'aquestes conclusions, i també de la

diagnosi, es van concretar i definir les Bases Reguladores que recollien els criteris per a l'accés a les subvencions a la rehabilitació, així com la determinació d'uns segons ajuts, de caràcter complementari, als que poguessin optar les persones de rendes més baixes, que d'altra manera no haurien pogut fer front a les despeses generades per la reforma comunitària.

Subvencions i línies d'actuació

El termini per sol·licitar els ajuts a la rehabilitació i l'equipament dels elements col·lectius d'edificis plurifamiliars es va obrir el novembre del 2010 i es van anar tramitant les pròrrogues simultàniament amb les del Projecte, és a dir que es va prolongar fins a finals de 2018.

En aquests anys, i malgrat l'efecte negatiu de la crisi en les famílies, es van poder executar 43 projectes de millora d'edificis i un total de 292 comunitats de propietaris i propietàries van rebre assessorament.

Les subvencions es van centrar en tres línies d'actuació:

1. Rehabilitació d'elements comuns.
2. Adequació d'instal·lacions comunitàries, com ara millorar les connexions a la xarxa de clavegueram o renovar les canonades.
3. Foment de la millora del paisatge urbà, és a dir, rehabilitació de façanes i també de les parets mitgeres.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Des del Programa d'Habitatge també es va fer l'acompanyament en la tramitació administrativa i en altres gestions necessàries, i el seguiment dels projectes, que va consistir en tot un seguit d'accions:

1. Inspeccions per fer l'avaluació tècnica prèvia per tal de justificar la necessitat i la idoneïtat de les obres, la presa de contacte i la conscienciació de la comunitat.
2. Reunions amb les comunitats, administradors de finques, tècnics, arquitectes i aparelladors, per a la revisió dels informes i/o projectes tècnics.
3. Trobades amb els constructors per a la revisió de pressupostos i les solucions constructives més adequades.
4. Organització d'accions formatives com, per exemple el curs "Com gestionar la nostra comunitat", dirigit als representants de les comunitats de propietaris que van iniciar un procés de rehabilitació, per tal de conèixer la normativa de la Llei de Propietat Horizontal.
5. Derivacions a accions formatives d'altres programes del Pla de Barris o serveis municipals, com el curs de facilitadors de la convivència.
6. Finalment, el novembre de 2010 es va obrir el termini de sol·licituds del programa d'ajuts a la rehabilitació d'edificis plurifamiliars.

Ajuts socials

El Programa d'Habitatge ja contemplava des de l'inici destinar ajuts a les comunitats per finançar les obres de rehabilitació, però la incorporació de la segona línia d'ajuts es va decidir arran de la diagnosi realitzada. Així, per a totes les persones propietàries pertanyents a comunitats beneficiàries dels ajuts a la rehabilitació, existia la possibilitat d'accedir a una subvenció social complementària, que podia arribar a ser de

fins al 100% del cost total de l'obra. L'objectiu era facilitar la participació a membres de les comunitats de veïns i veïnes que, per les seves situacions socioeconòmiques, no podien assumir les despeses.

Per accedir a aquest ajut complementari, els possibles beneficiaris havien de complir amb uns requisits vinculats als d'ingressos i usos dels habitatges, tal com figuraven a les clàusules socials:

- No tenir uns ingressos de la unitat familiar superiors a 1,5 vegades l'IRSC vigent (Indicador de Renda de Suficiència de Catalunya), o 1,8 vegades l'IRSC (14.341,91 euros) en el cas d'unitats familiars amb més d'un membre.
- No disposar d'altres béns immobles.
- Destinar l'habitatge objecte de l'ajut a residència habitual i de caràcter permanent.

En total, es van cursar 60 sol·licituds i es van atorgar ajuts a 55 famílies per un import global superior als 100.000 euros.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

b) La dinamització de les comunitats

Més enllà dels ajuts per la rehabilitació dels edificis, les actuacions en matèria d'habitatge també van incloure la dinamització de les comunitats de veïns i veïnes. Aquesta línia de treball es basava en la convicció que era fonamental crear vincles entre els membres de les comunitats per consolidar una bona convivència. Per facilitar la tasca informativa, es va crear un servei d'atenció ciutadana on el personal tècnic assessorava i orientava als veïns i veïnes en temes relacionats amb l'habitatge i l'accés als ajuts.

Un dels vessants més importants d'aquesta feina de dinamització va ser la formació. Durant aquests anys es van organitzar diferents cursos dirigits als representants de les comunitats de propietaris i propietàries, que van iniciar un procés de rehabilitació per tal de conèixer la normativa de la Llei de Propietat Horitzontal i que es presentaven amb el títol genèric de "Com gestionar la nostra comunitat".

També, i dins del marc del projecte Xarxes Socials Comunitats Veïnals, es va dur a terme, juntament amb l'equip del Programa de Foment de la Convivència - Creu Roja, un taller d'autoprotecció, en el qual s'informava sobre com abordar i prevenir els riscos que es poden donar en l'habitatge i l'edifici, d'una manera molt didàctica i dinàmica.

Amb aquest projecte es volia incidir en les relacions de les xarxes socials-personals dels

"Primera sessió de **Networking** de rehabilitació: necessitats i oportunitats"

la maurina
UN BARRI ARA PROGRESSA

Ajuntament de Terrassa

Generalitat de Catalunya

individus per enfortir els lligams entre la població autòctona i la nouvinguda. L'anàlisi de xarxes socials visualitzava les dinàmiques d'aquestes relacions, amb quines persones es relacionaven, amb qui no, de quina manera i com aquell contacte podia ser un pont d'integració. La finalitat era aconseguir una major interrelació i coneixement mutu entre ambdós col·lectius per millorar la convivència.

En resum, el Programa d'Habitatge va donar suport tècnic i formatiu a les comunitats per millorar la seva gestió, realitzant inspeccions, assistint a juntes de propietaris i propietàries, organitzant cursos i trobades periòdiques d'assessorament amb representants de les comunitats veïnals, constructors, arquitectes i administradors de finques.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Part 3

3. La transversalitat de gènere i la dona

El treball conjunt amb el Servei de Polítiques de Gènere, els Serveis Socials municipals i altres agents i entitats van permetre conèixer de primera mà la situació de la població de la Maurina. En un primer moment, el programa es va centrar en el servei d'atenció i informació a les dones, però quan es va iniciar el seu desplegament al territori es van detectar necessitats que van obligar a fer un replantejament per ampliar l'abast de la intervenció.

La relació i les propostes de les usuàries van permetre identificar i conèixer les seves demandes i, en funció de les seves peticions, es van dissenyar uns serveis que responien millor els seus plantejaments.

Com a resposta a aquestes necessitats les accions van tenir uns objectius clars entorn:

- L'empoderament de les dones.
- L'aprenentatge de les TIC.
- L'adquisició d'habilitats per a la inserció laboral.
- El coneixement de la llengua.
- La pràctica de l'esport.
- L'increment de la seva implicació tant a la vida associativa del barri, com a les activitats que se celebraven en els espais i els equipaments públics.

A més es va treballar per apropar a aquest col·lectiu tot un ventall de recursos, serveis i activitats que tenia a la seva disposició la regidoria de Polítiques de Gènere, ja que la finalitat era que coneguessin els seus drets per impulsar un canvi personal, familiar i laboral i, en certa manera, empoderar-les perquè fossin conscients de tot allò que podien, i poden, realitzar.

En definitiva, les actuacions relacionades amb el col·lectiu femení es van centrar a donar a conèixer els drets de les dones, fomentar l'associacionisme i l'intercanvi, i impulsar la participació. Per canalitzar aquest treball es va habilitar un espai específic d'atenció a les dones, dins el local Punt Maurina.

Tanmateix també es van fixar objectius en l'àmbit de treball intern. Entre les accions més destacades figura la incorporació de la perspectiva de gènere en tots els programes d'actuació inclosos al projecte i la formació específica de gènere per als professionals dels diferents àmbits.

Les línies d'actuació entorn les quals es van articular les activitats realitzades per assolir els objectius, principalment, van ser:

Part 3

Línies i programes desenvolupats

• *Atenció directa al Punt Dona*: espai ubicat al Punt Maurina, d'atenció exclusiva per a dones. Des d'aquest es programaven i duïen a terme les actuacions del programa i es realitzava atenció, informació i assessorament individualitzat, així com les derivacions pertinents a altres serveis municipals.

• *Grup de dones Al Amal*. Les trobades mensuals el van convertir en un espai dinàmic i cordial, de manera que immediatament va ser utilitzat com un canal de comunicació i relació, ràpid i efectiu, principalment per a les dones immigrades.

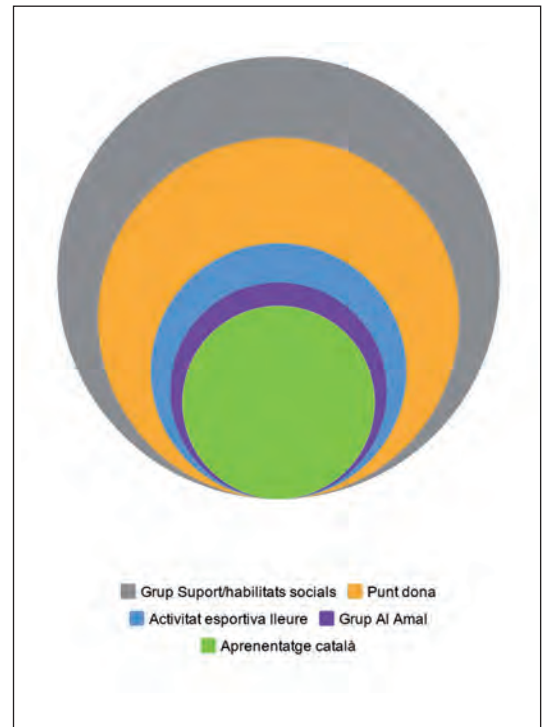
• *Grups de suport a l'autonomia i iniciació a les TIC*. Va ser una eina molt útil per corregir l'esquerda digital de gènere. L'ús de l'ordinador es va mostrar com un instrument eficaç perquè es va convertir en un espai d'aprenentatge i participació que va afavorir l'accés a altres recursos i serveis d'inserció laboral i de formació de persones adultes, alhora que va incentivar la participació social que va derivar en una major presència de les dones a diferents àmbits de la vida social de la Maurina.

- *Activitat esportiva de lleure.* S'adreçava a dones de +18 anys i, principalment, es va orientar a la pràctica d'un esport en equip, en aquest cas, el bàsquet i el futbol, en una iniciativa que va ser realitzada conjuntament amb el Programa d'Esports. Des del primer moment, va comptar amb el suport i la col·laboració de l'associació de veïns i veïnes de la Maurina, i la seva activitat es va desenvolupar durant anys.

- *Tallers i xerrades relacionades amb perspectiva de gènere.* També es van organitzar altres programes i activitats encaminades a aconseguir l'empoderament de les dones novvingudes; la formació en l'equitat de gènere, i la coresponsabilitat i la perspectiva de gènere, com també la sensibilització de les dones immigrades.

- *Recuperació de la memòria històrica* de les treballadores i dels oficis tèxtils realitzats per les dones del barri.

- *Foment de l'associacionisme de dones,* per impulsar la seva participació social i política.

Participació per línia d'actuació

Part 3

Línies i programes desenvolupats

a) El Punt Dona, servei d'atenció directa

En la posada en marxa del programa, s'organitzaven grups de trobada informals que servien per donar una empenta a les dones que tenien una forta dependència dels Serveis Socials, amb l'objectiu que s'inserissin al món laboral.

Posteriorment, es va decidir crear el Punt Dona, per posar a l'abast de les veïnes de la Maurina, com hem dit abans, tots els serveis i els recursos de la regidoria de Polítiques de Gènere i de la ciutat en general, per fomentar la seva participació social i promoure els seus drets. Per integrar, en definitiva, les polítiques de gènere al barri.

Inicialment, va tenir una afluència molt baixa que responia, en bona part, al fet que el local estava allunyat dels recorreguts habituals de les dones i per, tant, moltes possibles usuàries consideraven que no calia anar, ja que preferien adreçar-se als altres serveis municipals ubicats al centre cívic. Per canviar aquesta dinàmica, la tècnica del programa es desplaçava periòdicament a l'eix comercial del carrer Núria per informar les dones sobre el Punt Dona, com funcionava, què era, quines activitats es realitzaven i quins serveis oferia. També des del Servei d'Informació i Orientació al Nouvingut -SIO-,

es derivaven dones cap a aquest programa, quan detectaven que podien participar en les trobades informatives o bé que era convenient que rebessin informació i assessorament del Punt Dona.

Les demandes ateses bàsicament eren d'orientació laboral i, en aquest sentit, el dispositiu d'inserció laboral de *Treball als Barris*, va ser un nou recurs que va ajudar a canalitzar aquestes peticions. La majoria de les dones ateses de manera personalitzada al Punt Dona, van ser d'origen estranger, majoritàriament del Marroc, amb una mitjana d'edat de 36 anys, tot i que amb els temps l'edat de les usuàries es va anar reduint de manera progressiva. També va tenir molta demanda les activitats esportives i, en especialitat, el bàsquet que l'any 2012 va ser una de les més sol·licitades per les usuàries del Punt Dona.

No obstant això, altres casuístiques, que requerien una intervenció continuada en el temps, es derivaven cap a altres serveis, ja fossin els propis de la regidoria (atenció psicològica, recerca de feina, assessorament legal...) o els dels serveis socials de la zona.

b) Grup de dones Al Amal

L'any 2012 es va consolidar el grup Al Amal, integrat per dones immigrades procedents del Marroc i el Pakistan. La presència d'una mediatra, contractada posteriorment a través del projecte de *Treball als Barris*, va ser un factor decisiu per tirar endavant aquesta activitat, afavorint una major implicació i participació de les dones, que van vèncer les barreres idiomàtiques. Això també va permetre millorar molt la detecció de les seves necessitats i inquietuds, per així poder oferir-les una atenció més personalitzada, fos a través d'aquest programa o realitzant un acompanyament transversal (mediadora cultural, tècnica del Punt Dona, serveis socials...). Com a exemple del dinamisme del grup, l'any 2012 entre l'abril i el desembre, es van celebrar nou trobades amb una participació mitjana de 13 dones.

Des del Programa de Dona es va afavorir que aquest grup disposés permanentment d'un espai de trobada i relació. Mitjançant la intervenció grupal es van proporcionar eines per millorar la sociabilitat de les dones immigrades amb dificultats d'integració, potenciant les relacions socials i la inclusió de les mateixes en xarxes col·lectives ciutadanes.

c) Grups de suport i l'autonomia i d'iniciació a les TIC

Des d'aquesta línia es va treballar per garantir la igualtat d'oportunitats en l'accés a les TIC, l'empoderament de les dones i la inclusió social d'aquelles amb més dificultats, com eren les novingudes i/o amb risc d'exclusió social. L'activitat va promoure espais de relació i d'intercanvi entre les dones de diferent procedència mentre adquirien els coneixements elementals d'informàtica (navegació per internet, processament de textos, correu electrònic...). Si sabien com accedir a la informació, podien conèixer, d'aquesta manera, el procés de recerca de feina iniciant-les, també, en el món de les xarxes socials digitals

Va ser la intervenció comunitària central del Programa de Polítiques de Gènere, a partir de la qual es van abordar diverses temàtiques. Es va detectar de seguida que l'ús de l'ordinador era un instrument eficaç per motivar dones que difícilment participaven en altres activitats, que tenien dificultats idiomàtiques o, fins i tot, problemes de lectoescriptura. La facilitat, la rapidesa i les possibilitats que oferia l'aprenentatge digital bàsic, independentment de les mancances formatives individuals, va ser tot un revulsiu per augmentar l'autoestima i la confiança personal.

L'activitat es va convertir, d'aquesta manera, en un espai d'aprenentatge i participació que va afavorir l'accés a altres recursos i serveis d'inserció laboral i de formació de persones adultes, a la vegada que va incentivar la participació social i va fomentar la presència de

Origen de les dones ateses

Part 3

Línies i programes desenvolupats

dones en tots els àmbits. Un altre grup estava dedicat a estimular l'aprenentatge de la llengua catalana.

Es van fer activitats de conversa per a dones immigrades amb l'objectiu de donar continuïtat a altres iniciatives que ja hi havia al barri o a Terrassa com l'associació DABAR, la Fundació Maria Auxiliadora o l'Escola d'Adults.

d) Activitats esportives de lleure per a dones majors de 18 anys

Aquesta iniciativa se celebrava de manera coordinada amb el Programa d'Esports i volia potenciar el treball que el Pla de Barris feia des de la perspectiva de gènere, incentivant la participació de les dones en una activitat esportiva i fomentant la seva sociabilitat. La gran majoria era d'origen marroquí i tenia entre 20 i 48 anys. Les dones podien utilitzar el servei que prestava el programa Infantil i Família mentre realitzaven aquesta activitat, qui alhora intervenia amb els infants.

que presentaven més problemes per relacionar-se. Participar en activitats esportives d'equip les va ajudar a millorar la seva autonomia, conèixer altres dones i iniciar noves relacions. També d'aquesta manera s'afavoria que als equipaments esportius públics hi hagués una presència més paritària entre homes i dones.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

L'any 2012, per exemple, es van inscriure un total de 15 persones, que entrenaven a bàsquet tots els dilluns i divendres al matí al poliesportiu municipal del barri, i amb una assistència d'entre 8 i 12 dones a cada sessió.

Va ser una manera de donar a conèixer els beneficis que tenia la pràctica esportiva entre el col·lectiu de dones immigrades, que eren les

e) Tallers i xerrades amb perspectiva de gènere

En el terreny de la sensibilització i la formació en equitat de gènere, cada any s'organitzaven tallers i xerrades amb l'objectiu de potenciar el treball transversal, el treball en xarxa i la perspectiva de gènere. Aquests són, a tall d'exemple, algunes de les activitats:

- *Tallers de corresponsabilitat.* Va ser una activitat que es va realitzar conjuntament amb els Serveis Socials del barri amb la intenció d'incidir, de manera més efectiva, en les situacions de desigualtat que es produeixen a moltes llars, a partir de la implicació de totes les persones que hi conviuen.

- *Tallers i xerrades relacionades amb perspectiva gènere.* Per tal de sensibilitzar i formar en equitat de gènere als residents de la Maurina i impulsar la participació social i política de les dones, es van celebrar tallers i xerrades que tractaven temes com: recursos personals i professionals per a dones, assertivitat, associacionisme, drets, alletament i maternitat, etcètera. També es van impartir tallers sobre com fer un blog, sessions de videofòrum adreçades a les dones immigrades amb poc coneixement de l'idioma o d'empoderament per a dones majors de 60 anys.

- *Conferències per sensibilitzar les dones immigrades.* L'activitat, realitzada conjuntament amb la Fundació Maria Auxiliadora, va abordar temàtiques com les diferents formes de violència masclista i va sensibilitzar-les sobre els seus drets. Les xerrades anaven dirigides, específicament, a les dones immigrades de l'AMPA del centre educatiu i del grup d'alfabetització Dabar, i es van fer amb la col·laboració d'una mediadora social. Els anys 2011 i 2012 es va consolidar com a activitat de programació periòdica, trimestral o quadrimestral.

f) Recuperació de la memòria històrica de les treballadores i dels oficis tèxtils realitzats per les dones del barri

El projecte va incloure l'edició de dos llibres «*Dones de la Maurina*» i «*La Maurina: la memòria de les persones, la història del barri*». En el primer, l'objectiu inicial era fomentar la participació social i difondre el passat del barri a través de la veu de les dones, amb la intenció de reivindicar i donar visibilitat a les tasques i oficis que van fer, les condicions en què van treballar per aconseguir, en definitiva, que fossin les protagonistes de la seva memòria. El projecte va tirar endavant gràcies a la col·laboració de la historiadora, Isabel Segura.

La metodologia seguida va ser amb reunions, d'un grup de 7 dones, que es trobaven dos cops al mes. En aquestes trobades es recollia la informació gràfica que elles aportaven i els seus testimonis. Amb tot aquest material es va editar el llibre «*Dones de la Maurina*» on, a les seves 100 pàgines, les protagonistes descriuen la seva arribada al barri, el seu treball a les fàbriques tèxtils i la seva participació en la construcció de la democràcia. L'objectiu era, com explica en el pròleg la que va ser regidora de Polítiques de Gènere i Usos dels Temps, Fabiola Gil, «visibilitzar i donar valor a la història de la quotidianitat, del dia a dia de les dones en el barri, en les fàbriques tèxtils, en els tallers i a casa seva».

Un altre dels llibres editats dins el projecte de recuperació de la memòria històrica va ser «*La Maurina: la memòria de les persones, la història*

Part 3

Línies i programes desenvolupats

del barri», un recull d'històries de les persones que, a partir dels anys 1940, van començar a construir les seves vides, i també el seu barri, en un context socioeconòmic complicat. El llibre es va dividir en quatre grans blocs: l'arribada, la memòria, els nous terrassencs i terrassenques i el futur del barri. La publicació, de la qual se'n van editar 4.500 exemplars, incorporava un DVD amb els continguts més destacats.

Aquest treball va ser possible gràcies a la participació d'uns 70 veïns i veïnes, els quals van aportar les fotografies que il·lustraven els seus testimonis. El llibre recull 41 entrevistes i un centenar d'imatges, en un total de 70 pàgines. La seva publicació va ser una de les iniciatives realitzades en el marc del projecte de recuperació de la memòria històrica, que també contemplava altres actuacions, com ara una exposició amb les fotografies i documents dels arxius personals i familiars de totes i cadascuna dels participants en l'edició de «*La Maurina: la memòria de les persones, la història del barri*».

g) Foment de l'associacionisme

Es va donar continuïtat al suport que ja rebien les entitats existents. Amb les dones ja associades es va iniciar un treball d'apropament a les dones immigrades, que tenia per objectiu fomentar el coneixement mutu. Moltes d'aquestes iniciatives van servir per enfortir els lligams de les entitats organitzadores amb altres associacions com, per exemple, l'escola de Persones Adultes Ramon Llull o la Fundació Maria Auxiliadora.

Part 3

4. El suport al petit comerç

El Projecte d'Intervenció Integral contemplava desenvolupar un programa que buscava incentivar l'activitat econòmica de la Maurina, ajudant a crear i consolidar un centre comercial, dinamitzant el territori i potenciant el moviment associatiu comercial del barri. Però, tot i ser un projecte engrescador, es va veure molt afectat pel context de la crisi econòmica, ja que, com a la resta de la ciutat, la Maurina va patir els efectes d'una conjuntura econòmica desfavorable que va condicionar el seu desenvolupament. Les dades de 2010 ja mostraven una reducció en el nombre de llicències d'activitat, respecte a les de 2009, que van perjudicar, especialment, al comerç de proximitat, als serveis de reparació i a l'hostaleria.

Tot i això, es van fer campanyes de dinamització comercial perquè, després de les millores urbanístiques, la Maurina gaudia d'un marc òptim per incentivar el petit comerç. Però la realitat és que no va revifar, ja que l'any 2013 el tancament d'establiments era bastant notori. Per més que el context no ajudava, des del programa es va donar ple suport al teixit comercial i a l'associació de comerciants Maurina Comerç, amb eines que van ser útils per dinamitzar el comerç de proximitat.

El treball realitzat durant els anys en què va funcionar el programa es va dirigir a oferir un servei d'assessorament individualitzat als botiguers, desenvolupar accions dinamitzadores, planificar les reunions amb comerciants i restauradors, programar cursos formatius, promocionar l'oferta gastronòmica i desenvolupar accions transversals amb altres programes del Pla de Barris. La participació dels comerciants en la programació es va conduir a través d'un grup de treball sectorial per a la concreció i seguiment d'aquelles accions que havien d'ajudar a reactivar el sector.

a) Diagnosi comercial

Un dels elements de l'estratègia que es va seguir, i que a la vegada es va convertir en tot un repte, va ser consolidar una xarxa comercial molt més sòlida que l'existent l'any 2008, a partir de l'associacionisme. L'associació de comerciants del barri era una entitat arrelada al territori, però amb pocs socis, una característica que va condicionar l'èxit d'algunes campanyes. L'any 2009 es va dissenyar una nova marca corporativa, Maurina Comerç, i es va presentar l'eslògan Bateguem per tu, per transmetre el

caràcter viu i actiu d'una "entitat" que volia modernitzar i adaptar als nous temps dels establiments existents. En aquesta línia de treball, l'any 2011 es va donar suport a la creació de la nova pàgina web de Maurina Comerç (www.maurinacomerç.cat), que va néixer per promocionar les activitats, animar a participar, comunicar les accions de l'associació i també la dels seus associats.

Per aquest motiu, es va incloure al web una fitxa de cada establiment amb la descripció del comerç, la foto, el mapa de localització i les dades de contacte. El web es complementava, a més, amb informació d'esdeveniments, notícies, galeria d'imatges i vídeos.

Abans d'aplicar aquestes iniciatives, a finals de 2009, es va tirar endavant l'elaboració d'un estudi comercial per aconseguir:

1. Recopilar informació sobre dades demogràfiques, històriques, culturals, socials, econòmiques i comercials de la Maurina.
2. Analitzar l'oferta comercial existent, que incloua un estudi quantitatiu i qualitatiu de l'oferta terciària i dels elements d'interès (equipaments, punts de trobada...).
3. Crear un cens de comerços i serveis.
4. Estudiar la demanda comercial, els hàbits de consum i l'entorn urbanístic.
5. Realitzar un estudi de fortaleses i debilitats comercials.
6. Dissenyar un projecte de dinamització comercial.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Tipologia dels establiments comercials del barri, segons Estudi Comercial 2010.

A finals de 2010 es van presentar els resultats de l'estudi, realitzat per la consultora externa Bross Associats, als comerciants de la Maurina i es va començar a implementar el projecte de dinamització comercial, dissenyat per la mateixa empresa. Aquest va servir a l'associació de comerciants com a eina de guiatge, suport, orientació i assessorament per executar amb èxit la posada en marxa de tot un seguit d'actuacions per aconseguir dinamitzar l'activitat comercial del barri.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

b) Activitats dinamitzadores

A tall d'exemple, s'expliquen algunes de les iniciatives realitzades:

Fira del Comerç al carrer. És una de les activitats dinamitzades per Maurina Comerç, que va comptar amb el suport tècnic i econòmic del Pla de Barris i que ha tingut continuïtat en el temps fins a consolidar-se com una de les festes més celebrades del barri, especialment, per Nadal. Una vegada més, es va aprofitar una activitat promoguda per un dels programes per articular un treball transversal. Així, per exemple, en la seva primera edició va comptar amb la participació de 300 persones, que van gaudir d'un programa d'activitats organitzat per l'associació de veïns i veïnes de la Maurina, la Fundació Maria Auxiliadora amb el projec-

te "Pam a Pam", i l'ONG Vols. Durant la fira, celebrada al carrer de Núria, els carrers de Sant Mateu i Velázquez van lluir una decoració d'estels feta amb materials reutilitzables amb l'objectiu que el veïnat prengués consciència de la necessitat de consumir de manera responsable, de reciclar per preservar el medi ambient, d'apostar per l'estalvi energètic i de contribuir a reduir la contaminació lumínica. Aquesta iniciativa va servir, també, per estimular la creativitat d'infants, joves i adults mitjançant l'ús de materials que habitualment es rebutgen. Van participar Maurina Comerç, l'associació de veïns i veïnes la Maurina, el projecte "Pam a Pam" de la Fundació Maria Auxiliadora, el Casal de la Gent Gran, el Centre de Dia de la Gent Gran i l'associació juvenil Sarau (Preju).

Bosses reutilitzables. Aquesta campanya va ser ideada per Maurina Comerç i va ser el Programa de Comerç qui va assumir, impulsar i transformar aquesta acció de màrqueting comercial perquè tingués un valor afegit. Com es va fer? Emmarcar-la en l'àmbit de la sostenibilitat, la inserció laboral i la conscienciació social.

El projecte es va adjudicar a AIDE, Associació d'Intervenció amb Drogodependències d'Egara, la qual la va vincular directament al projecte 'Pam a Pam', de la Fundació Maria Auxiliadora. D'aquesta manera va ser possible que 22 persones del barri, amb problemes econòmics

la maurina

COMERÇ

Bateguem per tu

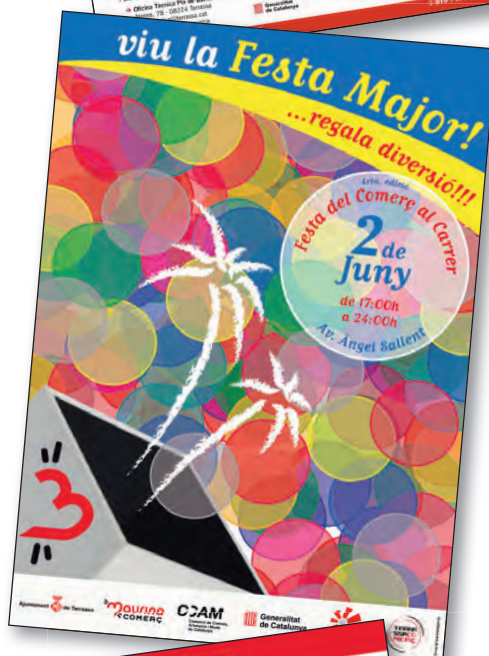
i socials, tallessin i cosissin les bosses de roba que es van distribuir per les botigues de la Maurina. En total, se'n van fer 10.000 bosses reutilitzables que van ser repartides entre 161 comerços, els quals van explicar el seu procés de creació i confecció.

Banderoles. Es van organitzar 4 campanyes de dinamització a través del disseny i la col·locació de banderoles als establiments comercials, coincidint amb la primavera, festa major del barri, tardor i Nadal.

Campanya "On comprem? Nosaltres a la Maurina". Aquesta iniciativa tenia per objectiu potenciar el comerç del barri i definir l'aposta pel comerç de proximitat, incidint en el valor essencial de la confiança que el veïnat diposita en el botiguer i del servei de franquesa que ofereix el comerciant. La campanya va consistir en la impressió de dos opis, expositors exteriors, banderoles, anuncis en premsa, programes de ràdio, reforç de difusió de la campanya al web municipal -www.terrassa.cat/plalamaurina- , i el repartiment de 4.500 guies comercials.

Què cuinem avui? Aquesta activitat utilitzava l'atractiu de ser sessions de cuina en directe, gravades en vídeo i emeses en directe, en què un restaurador i una persona d'una entitat del barri elaboraven una recepta davant els assistents. Així es volia promocionar l'activitat de restauració dels establiments de la Maurina i generar un espai de convivència, amable i distesa, per apropar les persones i entitats que conviuen al territori. Es buscava, a més, fidelitzar el públic lliurant-los les fitxes amb les receptes, que eren col·leccionables.

Des del Pla de Barris també es van impulsar o donar suport altres propostes dinamitzadores del comerç de proximitat. Una d'elles era decorar els aparadors per Nadal, Sant Jordi o coincidint amb la celebració del Festival de Circ, al setembre. L'altra era incentivar la participació organitzant concursos que premiaven la imaginació, la creativitat, l'originalitat o la vistositat del comerç.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

c) Activitats formatives

L'objectiu era promoure l'actualització i adaptació dels establiments existents per refermar el moviment associatiu comercial i, per aquest motiu, es van organitzar cursos pràctics o sessions informatives. Algunes formacions van tractar sobre:

“L'associacionisme: beneficiós per a tu, beneficiós per a tothom”. Un curs pràctic adreçat a l'empresariat comercial de restauració i de serveis on s'informava i debatia sobre la importància de l'associacionisme comercial. Van participar un 15% dels botiguers/es.

“Embolcall de regals”. Un taller de 3 hores sobre la importància de l'embolcall dels regals, incorporant modes i tendències com a clau per aconseguir millorar la imatge de la botiga. Constava de dues sessions on es van impartir lliçons teòriques i pràctiques.

Curs d'ofimàtica de 24 hores. Per aquesta sessió es va dissenyar un temari a mida de les seves necessitats i se'ls va introduir a l'ús del sistema operatiu de l'ordinador, del processador de textos, dels programes per a fer presentacions i cartells, així com de la utilització de diferents motors de recerca d'informació.

Curs de tècniques de venda. Era una acció formativa habitual, dirigida al sector comercial. *Sessions per promoure la modernització*. Es va oferir el servei de diagnòstic comercial *Mystery shopping* a 5 comerços, dels 8 que s'havien acollit a aquesta proposta, subvencionada per la Diputació de Barcelona i la Cambra de Comerç de Terrassa. Mitjançant aquesta tècnica, una persona -client misteriós- actuava com a usuària habitual d'un servei i, mentre el rebia, realitzava una anàlisi sobre aspectes prefixats per tal d'avaluar l'atenció, el servei, l'ordre, la netedat, etc.

d) Programa Treball als barris i plans d'ocupació

Durant el temps de vigència del Pla de Barris de la Maurina, anualment l'Ajuntament de Terrassa va gaudir d'una segona subvenció, de caràcter complementari, dirigida a promoure l'ocupació en els barris que ja es beneficiaven d'un ajut derivat de la Llei de barris. Es tractava de les convocatòries de Treball als Barris, del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC). A través d'aquest programa es materialitzava la contractació de veïns i veïnes, dins els diferents plans d'ocupació.

La finalitat era qualificar i integrar a persones per amb dificultats per trobar una feina remunerada i facilitar l'adquisició d'experiència laboral. A més, la feina que realitzaven revertia directament en el barri, bé en el manteniment dels espais públics, bé participant en la transformació socioeconòmica mitjançant projectes socials. La selecció es va fer seguint criteris de paritat, prioritzant aquells individus que vivien a la Maurina i que es trobaven en atur o en risc d'exclusió social.

Paral·lelament, i dins aquest projecte, es va crear un servei d'orientació i informació adreçat a persones en situació d'atur que volien introduir-se en el món laboral i no disposaven de

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Valoració de les formacions

les suficients eines personals. Situat al Punt Maurina, era conegut com el dispositiu d'inserció laboral i oferia formació en competències bàsiques i instrumentals, seguiment personalitzat de cada persona en tot el procés de recerca o pràctiques no remunerades en empreses per facilitar l'adquisició d'experiència laboral.

El programa Treball als Barris no va fer variar significativament la taxa d'atur, però sí que va ser important per donar sortida a situacions molt difícils o en risc d'exclusió social (aturats sense prestacions, amb càrregues familiars...) i per oferir formació a joves i adults amb necessitats de reconversió professional.

En els 10 anys del Pla de Barris es van desenvolupar actuacions de formació, orientació laboral i ocupació dins el programa Treball als Barris, amb una inversió total de 4.864.495,07 euros.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Part 3

5. Els joves són el futur

Històricament, a la Maurina sempre hi ha hagut una elevada presència de joves a l'espai públic, alguns amb problemàtiques que els afectaven tant a ells com a la comunitat. Per això, es feia tan necessària l'existència d'un projecte d'atenció socioeducativa que tingués una acció directa al carrer, però també de caràcter individualitzat. Aquesta doble estratègia havia de facilitar el contacte amb aquest col·lectiu, atendre les seves necessitats i oferir-los oportunitats per transformar les seves vides.

La complexitat i la diversitat de les seves realitats feia imprescindible una intervenció interdisciplinària, que impliqués els diferents serveis municipals i les entitats juvenils del barri, i que es va resumir en un Projecte d'Intervenció Integral.

a) Una intervenció integral

L'objectiu del Programa Jove era realitzar una actuació integral i transversal amb els i les joves de la Maurina. D'una banda, es tractava d'executar una intervenció educativa individual, per millorar les seves condicions de socialització i de vida, en general, i de l'altra de fer accions més cenyides a la dimensió comunitària i preventiva, per potenciar, així, el seu entorn social a partir de la corresponsabilització de diferents serveis i entitats del barri. Algunes de les que hi van formar part van ser el Preju Sarau, el Club Amigos, les associacions de veïns i veïnes, la Fundació Maria Auxiliadora o la Creu Roja.

Fruit d'aquest treball conjunt es va constituir la Taula Tècnica de Joves de la Maurina (TTJ),

que estava formada pels i les representants de les entitats juvenils Preju Sarau i Club Amigos, dels instituts d'ensenyament secundari Nicolau Copèrnic i les Aymerigues, de Serveis Socials, de Districte Jove, del PIDCES -projecte de Punts d'Informació i Dinamització en els Centres d'Educació Secundària -, de la Biblioteca del Districte i del Pla de Barris.

En conseqüència, en l'àmbit de l'administració, el projecte es va desenvolupar de forma coordinada amb els serveis de Joventut i Lleure i de Serveis Socials, amb els que es feia un seguiment periòdic i als que es derivaven joves perquè fossin atesos. Durant els primers quatre anys del Projecte d'Intervenció Integral, l'equip del Pla de Barris va estar integrat per tres educadores. Els darrers anys, en canvi, les actuacions van anar a càrrec d'una educadora social, amb el suport d'un altre del programa Districte Jove.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Part 3

Línies i programes desenvolupats

L'apropament a aquest col·lectiu es va realitzar aplicant una metodologia flexible i participativa, que contemplava l'acció a tres nivells: la individual, la grupal i la comunitària. Aquest programa posava el focus sobre aquells i aquelles joves, majors de 16 anys, que passaven la major part del seu temps a l'espai públic i que presentaven indicadors de risc social. Sovint aquest col·lectiu no accedia als serveis disponibles, ja fos per desconeixement, per manca de motivació, per manca de consciència de les seves necessitats o per altres motius.

Durant aquests anys es prestava especial atenció a la xarxa de coordinació juvenil del territori i a les iniciatives comunitàries perquè, gràcies a aquestes línies de treball, es garantia l'accés a recursos com, per exemple, la connexió a internet per la recerca de feina o el suport en la realització dels deures, l'assessorament professional... Aquest acompanyament es complementava sempre amb un servei d'atenció individualitzada.

Tota aquesta feina d'intervenció de caràcter multidisciplinari va permetre identificar diverses carències, com l'escassa oferta d'activitats de lleure adreçades als majors de 18 anys. Aquests joves sovint presentaven, a més, dificultats amb l'idioma, tenien un baix nivell d'estudis o es trobaven en situació d'atur per l'absència de propostes de feina. Aquestes, i altres necessitats, derivaven en situacions complexes, com ara el consum de substàncies tòxiques, les conductes sexuals de risc, la desmotivació, la falta d'autoestima i de confiança, o els problemes amb la policia, els comerciants o els residents.

Per això es va dissenyar una extensa proposta per oferir-los activitats de lleure, tant al Punt Maurina com a l'espai públic, perquè focalitzessin el seu temps d'oci, impulsessin la seva participació en les dinàmiques socials del barri,

reforcessin la convivència i, a la vegada, el vincle i la confiança amb l'equip educatiu.

El Programa Jove va donar oportunitats a un col·lectiu que es trobava en risc d'exclusió social, i que la crisi econòmica va perjudicar per convertir-lo, encara més, en persones vulnerables i amb els quals es va intervenir per:

- Donar l'oportunitat als joves de treballar alternatives a les situacions complexes que vivien i poder millorar-les.
- Identificar situacions de risc i de vulnerabilitat, que no eren conegudes i que eren difícils d'identificar, per reconduir-les cap a altres serveis municipals.
- Potenciar la capacitat crítica i l'empoderament dels i les mateixes joves, per tal que poguessin transformar llurs vides.
- Convertir el jovent en participants actius de la comunitat i del canvi social del seu barri.
- Crear espais de participació, diàleg, acció i coneixement.

b) La referència del Punt Maurina

Va ser l'espai on naixien les iniciatives que servien per dinamitzar el jovent del barri i el punt de referència dels i les joves des d'on es realitzaven moltes de les accions del Programa Jove. Des del Punt Maurina s'hi van programar activitats culturals i artístiques per implicar a joves i adolescents, adquirint aquell material que consideraven necessari per portar-les a terme. Així, per exemple, van comprar material audiovisual (projector, pantalla, càmera de fotos, equip de so portàtil, ordinadors...) perquè poguessin accedir al món de les noves tecnologies i desenvolupar, així, la seva creativitat i fomentar l'accés a la informació.

Dins l'espai es mantenia una programació d'activitats diàries estables, que es complementava amb altres de caràcter puntual o estacional, algunes de les quals es van prolongar en el temps per l'interès mostrat pels i les joves. Van ser les següents:

Aula oberta. Va ser un espai on tant nois com noies utilitzaven els ordinadors del Punt Maurina per fer deures, buscar feina, jugar, navegar per internet... o per consultar dubtes a les educadores i fer propostes de noves activitats. També es va organitzar una zona amb jocs de taula i altres activitats dirigides, que se celebraven tot sovint.

Grup de noies. Es va treballar la relació entre les noies i l'educadora, a través de diferents activitats que elles mateixes programaven i ajudaven a organitzar. Es buscava treballar i abordar temàtiques del seu interès, posant l'èmfasi en el reforç de la seva autoestima i autonomia.

Grup de noies majors de 18 anys. Era un espai de relació amb l'objectiu de reforçar les seves xarxes socials per tal d'incrementar-les.

Espai deures. En aquesta activitat els i les joves disposaven dels ordinadors i del suport de les educadores per fer els deures escolars. Convé destacar que aquesta demanda va néixer dels mateixos joves.

Taller sociolaboral. Va ser un espai de suport per a la recerca de feina, assessorant-los i orientant-los en temàtiques d'estudis i formació, com també donant-los suport en l'elaboració del seu currículum vitae, la carta de presentació i la candidatura.

Futbol femení. Aquesta activitat es va organitzar de manera conjunta amb el Programa d'Esports i el Districte Jove amb la intenció d'apropar el públic femení al poliesportiu, sovint monopolitzat pel sector masculí.

Taller de conversa. Aquest va ser un espai de perfil més individualitzat i estava adreçat als i les joves que tenien dificultats amb l'idioma. En ell rebien suport lingüístic per part de l'educadora.

Tutoria jove. Aquesta activitat també s'orientava a una atenció personalitzada, en la que s'atenien

El Punt Maurina va ser l'espai de referència per a joves, infants, famílies i dones

les demandes de cada persona, es recollien els seus dubtes, interessos i necessitats, oferint-los una escolta activa i assessorament.

Donat que es pretenia que el Punt Maurina fos un espai multifuncional, de trobada i de creació, una alternativa al carrer, on se sentissin còmodes i que respongués als canvis que plantejava el Programa Jove en relació als nous usos del temps, moltes de les activitats no permanents, estaven relacionades amb l'art urbà, les noves tecnologies de la comunicació i de la informació o la promoció de la cultura jove de Terrassa.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

A continuació exposem una relació d'algunes de les iniciatives que van tenir més impacte:

Taller de curtmetratges. Estava emmarcat dins la programació d'estiu i s'oferia al jovent la possibilitat de participar en la creació i gravació d'un curtmetratge propi, i l'oportunitat de presentar-lo a la secció "Jove Visió" del Festival de Curtmetratges, del Servei de Joventut i Lleure de l'Ajuntament.

Participació en el "Projecte Barris Creatius". Aquest va ser una iniciativa promoguda des del Servei de Cultura - Arts Visuals i Cultura a Prop -, en el qual van participar entitats, veïns i veïnes i un grup de joves del barri on es buscava un resultat artístic que simbolitzés el valor emocional del barri a través de la fotografia. El projecte es va exposar, finalment, a la sala Muncunill, de Terrassa.

Taller de percussió. Aquesta activitat es va organitzar de manera conjunta amb un dels espais de la Maurina amb la intenció d'afavorir la trobada de joves i adolescents en un mateix espai i a ritme de diferents instruments de percussió.

Participació en el LipDub del Districte 2. Dins el programa de continuïtat del Pla de Barris del Districte 2 es va organitzar un procés participatiu als barris d'aquest Districte, per elaborar un LipDub amb la cançó "Mensajes del agua" de Macaco. El Pla de la Maurina participà en la gravació amb un grup de 12 joves, fomentant alhora la mobilitat entre barris i el coneixement d'altres joves de la ciutat.

Col·laboració en la revista del Pla de Barris la Maurina. Era una activitat per motivar als i les joves a participar en la nova revista del barri, a partir de l'elaboració periòdica d'articles.

Implicació en el projecte "Maurina 24 hores en acció!". BaumannLab és un laboratori de creació jove, centrat en la producció i suport a la innovació artística de vocació multidisciplinària i que té com a eix central les arts visuals i el pensament contemporani. La Maurina va participar amb l'activitat "Maurina: 24 hores en acció!", amb un grup 19 joves i 6 entitats del barri. L'activitat consistia a treballar, amb les i les joves, l'ús de l'espai públic de forma innovadora i artística. El resultat final de l'activitat es va poder veure a l'exposició "Espai públic i joves", realitzada a la Casa Baumann.

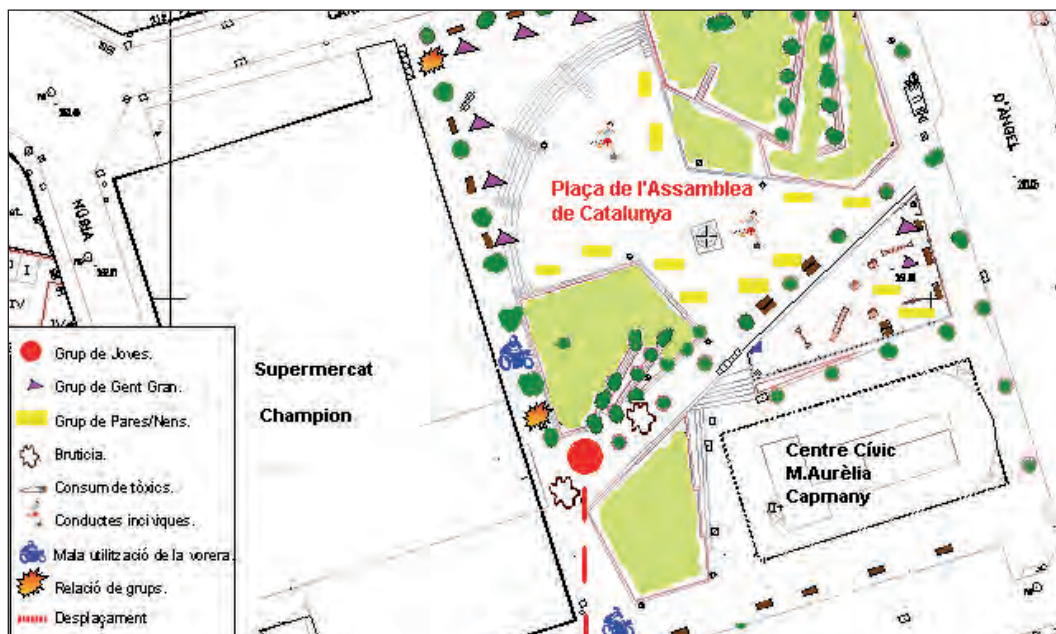
Taller de circ amb joves del barri. Va ser una de les activitats que es van fer de forma transversal amb l'associació de veïns i veïnes, l'Associació Tub d'Assaig i el Programa de Dinamització Sociocultural del Pla de Barris.

Finalment, remarcar que a l'època estival, s'organitzava una programació especial d'activitats, per donar sortida a l'increment de temps lliure del jovent. El calendari es realitzava conjuntament amb altres projectes i entitats del barri que també preparaven propostes -Districte Jove, casals d'estiu realitzats per les entitats de lleure i Programa d'Esports-, per complementar l'oferta i implementar un format més obert per fomentar la mobilitat dels mateixos joves.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Full de diagnosi de treball de camp

c) L'actuació al medi obert

Diagnosticar les necessitats específiques que afectaven els i les joves de la Maurina i conèixer la seva realitat era un dels objectius del Programa Jove, que es va materialitzar a través de la línia d'actuació en medi obert. Les intervencions a l'exterior, com l'observació al carrer, les places i els espais públics del barri en diferents franges horàries del dia, tenien per objectiu diagnosticar les necessitats específiques del jovent, a partir de la relació directa en el seu ambient per conèixer la seva realitat.

Aquesta actuació es va concretar després en intervencions amb grup de joves i individuals. El treball en medi obert requeria, doncs, una intervenció global on estaven implicats l'individu, el grup de referència, la comunitat amb la qual s'interrelacionava i el seu nucli familiar, i on sempre s'actuava de manera coordinada amb la resta de serveis del territori, especialment, amb els serveis socials d'atenció primària.

L'any 2011 es va incorporar a l'equip la figura d'una tècnica de salut per afavorir els processos d'integració, socialització i participació ciutadana del conjunt dels joves, però de manera molt especial, d'aquells i aquelles que presentaven dificultats d'utilització responsable del seu temps lliure i de conductes individuals i grupals de risc, com era l'ús de tòxics. El perfil de jove que es va observar en les prospeccions era majoritàriament el d'un home, d'origen estranger i major de 18 anys, tot i que sovint es van trobar a menors d'edat.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Com a referència del treball realitzat, el 2011 es van dur a terme 457 intervencions individuals i es van executar 42 derivacions, majoritàriament als serveis socials de la zona, al Dispositiu d'Inserció Laboral, a Foment de Terrassa, al Servei de Joventut i als mateixos programes del Pla de Barris (Esports, Dona...).

Les necessitats que es van recollir durant les prospeccions i el diàleg amb el jovent van ser:

1. Poca oferta d'activitats de lleure per a aquesta franja d'edat.
2. Consum de tòxics, habituals en alguns casos.
3. Conductes sexuals de risc.
4. Situació irregular d'alguns joves i dificultat de legalització.
5. Poc coneixement de l'idioma.
6. Baix nivell d'estudis.
7. Poques habilitats per a la recerca de feina o bé de tornar a estudiar.
8. Absència d'ofertes laborals per aquest perfil de joves i adolescents.
9. Carència d'una rutina horària normalitzada, amb un escàs control familiar o absència de referents responsables.
10. Pocs hàbits saludables.
11. Problemes amb la policia - inclús amb causes judicials obertes-, els comerciants o el veïnat.
12. Detecció de situacions greus de joves sense la cobertura de necessitats bàsiques, com l'habitatge.

Davant d'aquestes necessitats, es van planificar diferents accions per aconseguir informar els i les joves dels recursos existents en els àmbits del lleure, de la formació, de la recerca de feina i de la salut. Es va reforçar la divulgació de materials de prevenció en matèria de salut; es van derivar i acompanyar casos cap a altres serveis; es van organitzar activitats extraordinàries; es van oferir activitats setmanals per dinamitzar l'espai públic; i es feren tasques de coordinació, bàsicament, amb els Serveis socials i la Policia Municipal.

Per últim, destacar que la intervenció en medi obert va presentar oportunitats i limitacions:

Oportunitats

1. El vincle que les educadores van establir amb els i les joves va permetre arribar a aprofundir en les problemàtiques que els afectaven. Aquesta confiança també facilitava la intervenció amb el grup, des de la proximitat.
2. El treball en xarxa i les coordinacions periòdiques amb altres serveis i entitats del barri van facilitar arribar més lluny amb les intervencions que es van fer i poder-ne fer un seguiment.
3. La presència al carrer de les educadores va provocar que els i les joves que no participaven en altres recursos o serveis del barri fossin atesos.

Limitacions

1. La dificultat que comportava la mateixa tasca de carrer perquè es tractava d'una metodologia complexa i molt flexible, la qual cosa requeria d'una elevada professionalitat per part dels o les professionals que la van dur a terme i d'una major adaptació de les estructures d'altres serveis o programes que poguessin ser més rígides.
2. Es van trobar situacions que van quedar fora de les competències professionals del projecte, la qual cosa va requerir la implicació d'altres recursos, sobretot el de serveis socials, per atendre els casos més vulnerables.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

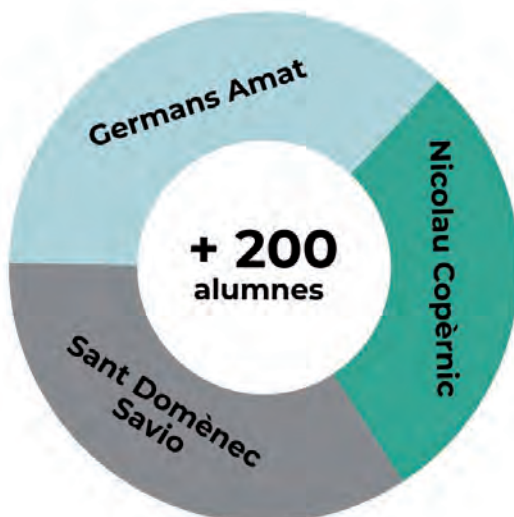
d) La creació de la Taula Tècnica de Joves

Aquesta va ser una iniciativa impulsada des del Pla de Barris de la Maurina, en col·laboració amb el Servei de Promoció Educativa del Servei d'Educació de l'Ajuntament, i coordinada pel pedagog local Antoni Santisteban. El projecte pretenia desenvolupar coneixements i competències relacionades amb la participació democràtica, donar als infants i joves eines concretes per poder incidir en la transformació del seu barri i fomentar la reflexió, cooperació, diàleg i debat entre l'alumnat de diversos centres educatius de la zona.

La Taula Tècnica de Joves estava formada pels Serveis Socials, la Biblioteca del Districte 4, l'IES de referència territorial, l'entitat juvenil Preju Sarau, l'entitat juvenil Club Amigos, el PIDCES, el programa Districte Jove, un mediador del Servei de Joventut, el personal tècnic dels programes de Convivència, Salut Comunitària, Esports i Jove del Pla de Barris.

La Taula es va constituir amb la finalitat de treballar en xarxa per al jovent de la Maurina. Els i les alumnes van treballar durant dos anys un ampli ventall d'aspectes relacionats amb el passat, el present i el futur del barri i també altres qüestions clau de l'associacionisme, les institucions i la participació democràtica.

A més, la Taula d'Infants va decidir aspectes concrets en dues de les intervencions urbanístiques, concretament, pel que fa a la plaça de l'Olivera i la plaça de la Maurina. Van decidir, sobre la base de models escollits en funció de

critèris tècnics, quins jocs infantils i elements esportius volien a la plaça de l'Olivera, i a la plaça de la Maurina, i va triar un nom per un dels passatges del barri.

En les seves decisions sobre la programació d'activitats, van incloure les formacions en l'àmbit familiar, realitzades posteriorment pel Programa Espai Família, o la formació sobre les relacions entre gèneres.

La Taula Tècnica de Joves també redactava les agendes joves, en les quals es recollien totes les activitats dirigides al col·lectiu de joves del barri, i havia preparat activitats conjuntes amb altres serveis, com Carnestoltes, la «Festa Jove» de la Festa Major del barri o les sessions del «Quinto de Nadal».

Part 3

Línies i programes desenvolupats

e) Salut comunitària i drogodependències

La detecció precoç la prevenció del consum de drogues i l'impuls d'hàbits saludables entre els joves, són aspectes clau per fomentar la salut. Per incidir en la part preventiva es va repartir a la Maurina material, de caràcter informatiu, i es van organitzar xerrades, tallers i activitats diverses. En la mateixa línia d'actuació, es van formar als monitors i monitores de lleure i als agents de salut per enfortir i coordinar les accions al territori amb els diversos recursos existents.

El treball transversal amb diferents programes del Pla de Barris, associacions, entitats, escoles i veïnat va proporcionar un coneixement més profund dels hàbits de consum entre el jovent i la detecció dels aspectes clau per poder-hi actuar. La coordinació de tots aquests agents va permetre fer un seguiment individualitzat, en casos concrets, i va enfortir i coordinar les accions al territori amb els recursos professionals i socials presents.

Estudi sobre els hàbits de consum entre el jovent de 10 a 24 anys

L'any 2011 es va realitzar un estudi, "*Diagnosi dels hàbits de consum de drogues entre els i les joves de 10 a 24 anys*", amb la finalitat de detectar de manera precoç el consum de drogues, derivar als recursos especialitzats els casos més problemàtics, coordinar les accions al territori amb els diversos recursos ja existents

(escola-institut, Centre d'Atenció i Seguiment a les Drogodependències -CAS Mútua de Terrassa-, Serveis Socials...) i prevenir els riscos del consum de les diferents substàncies. Entre les principals conclusions, l'estudi destacava dues:

1. La que afirmava que era més un problema de percepció social que no pas de consum elevat, ja que la mitjana de consum a Terrassa en aquesta franja d'edat era similar a la de la Maurina.

Es van detectar grups de joves que es reunien a les places del barri a les tardes per conversar, jugar o fer esport. Les drogues més consumides eren el tabac i el cànnabis, mentre que la presència d'alcohol a l'espai públic era molt reduïda.

2. La que indicava que el jovent no feia gaires consultes sobre les drogues i que hi havia poca consciència dels riscos associats al seu consum.

Aquestes conclusions es van extreure de les 462 enquestes realitzades a alumnes dels dos centres d'ensenyament secundari del barri, IES Nicolau Copèrnic i Sant Domènec Savio, a més de la informació complementada amb les dades del Centre d'Atenció i Seguiment a les Drogodependències -CAS Mútua de Terrassa-, així com de les observacions en l'espai públic i les 26 entrevistes a agents claus del territori i a persones de diferents àmbits.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Tot i que es conclouïa que la percepció del nivell de consum del jovent procedia d'un estigma que, en bona part, va ser propagat pel rumor i les sensacions dels seus veïns i veïnes, així com de fets del passat; es va considerar que era oportú estar atents als esdeveniments, sobretot com a conseqüència del context de crisi econòmica, i per la venda i consum de substàncies en algun punt del barri.

Aquesta radiografia va servir per promoure activitats de caràcter informatiu i divulgatiu com l'edició d'una guia per a facilitar la detecció precoç i l'orientació del consum de drogues des dels diferents àmbits; la formació en temes de gènere incidint, especialment, en la relació entre consum i violència; la formació de joves com a agents de salut; la promoció de formacions sobre prevenció del consum de drogues entre els i les professionals referents i també la difusió d'informació i recursos sobre drogues entre els pares i mares de fills adolescents.

Les accions concretes es van estructurar de manera transversal, incloent-hi els hàbits de vida saludables a la resta d'activitats, des de les intervencions socioeducatives a l'espai públic, fins a la Taula de Joves o a les accions d'acompanyament a la formació. Aquesta mateixa transversalitat també es va traslladar a la coordinació amb les entitats juvenils del barri, la resta d'actors socials i els serveis municipals.

Altres actuacions del Programa Jove

1. L'aplicació del programa "L'Aventura de la Vida" a les tres escoles d'educació primària del barri: Germans Amat, Maria Auxiliadora i Sant Domènec Savio. Aquest programa treballava la prevenció posant especial atenció en les habilitats personals i els hàbits de salut dels nens i nenes per a enfortir els seus factors de protecció.

2. La celebració de teatre social amb un grup de 9-11 noies d'entre 12 i 16 anys en què es van treballar els temes de relacions de gènere, dependència psicològica, sexualitat, llibertat i autonomia personal tot utilitzant una metodologia participativa que va promoure el debat, l'intercanvi d'idees i d'experiències personals.

3. El repartiment de material informatiu sobre temes de salut, especialment sobre consum de substàncies i sexualitat, així com d'altres materials (preservatius, alcoholímetres, etc.) als i les joves del barri per part de les educadores de medi obert, segons les necessitats detectades en cada cas.

4. La celebració del curs sobre promoció de la salut mental dels i les joves, en el qual va participar l'equip d'educadores del Programa Jove, les quals també van participar en la formació "Treball educatiu amb joves consumidors de cannabis".

5. El repartiment de packs de prevenció de la SIDA dins el programa medi obert.

6. La projecció de vídeos a l'Aula Oberta sobre temes relacionats amb la salut i les sessions de cinefòrum per als majors de 18 anys.

En resum, el Programa Jove va permetre:

1. Que un número elevat de joves que no participaven ni utilitzaven altres recursos o serveis del barri fossin atesos i es relacionessin amb l'administració, mitjançant l'educadora social.

2. Que es detectessin i treballessin situacions de risc i vulnerabilitat, que no eren conegudes i que eren de difícil accés.

3. Que amb les activitats i les intervencions es fomentés la creació d'espais de participació, diàleg, coneixement i acció que van permetre enfortir la dimensió de les educadores també com a mediadores en els conflictes entre els joves i amb la resta de la comunitat.

4. Que es generessin xarxes socials al barri gràcies a la implicació de recursos i agents socials perquè es va considerar que l'estratègia potenciaria la capacitat crítica i l'apoderament dels i les joves, per tal que ells i elles poguessin, en un futur, transformar les seves vides i ser participants actius de la comunitat i del canvi social.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Part 3

6. L'atenció a famílies i infants

Ubicat al Punt Maurina, aquests programes es van adreçar a infants d'entre 0 i 12 anys i les seves famílies, tot i que es van incorporar algunes actuacions puntuals a famílies amb menors de 14 a 18 anys. Es va concebre com un espai d'acollida i treball amb infants mentre llurs pares i mares assistien a cursos de capaciació socioprofessional i accedien als recursos d'inserció laboral. D'altra banda, també es va idear com un espai familiar on s'oferien als pares i mares tot un seguit d'eines i d'habilitats per a l'educació dels seus fills i filles, mitjançant la creació de grups de pares, mares i/o tutors.

El treball es va concretar en diferents programes, que de forma integral i a través de tallers, xerrades, activitats i sortides, volien afavorir els vincles familiars, i facilitar-los eines i espais de reflexió per compartir experiències. Aquests van generar canvis positius en les persones, a títol individual, però també en les famílies com a unitat. A més, la relació que va establir-se entre els pares i mares participants, va propiciar que s'impliquessin com a col·lectiu en altres activitats del barri, millorant així el seu sentiment de pertinença, integració a la comunitat i que es veiés reforçada la seva seguretat i confiança.

Seguint la metodologia emprada en tots els programes del Pla de Barris, es va donar suport a projectes plantejats des de diverses entitats com, per exemple, el d'alfabetització de la Fundació Maria Auxiliadora i el Projecte DABAR, realitzat conjuntament per Càritas i Serveis Socials, que va oferir l'aprenentatge de l'idioma als pares i mares, a partir d'espais de conversa. I, amb la Biblioteca del Districte 4, la col·laboració va donar com a fruit la creació del grup "Explica'm un conte", format per persones voluntàries que organitzaven sessions de contes per fomentar la lectura entre els més petits, l'aprenentatge de com explicar contes, i de com parlar en públic.

La unitat familiar

Per dur a terme la intervenció amb infants i famílies, fins al 2012 es va comptar amb el suport professional d'una educadora infantil i d'una educadora social pròpies del Projecte d'Intervenció Integral. Posteriorment, es va tirar endavant amb personal provinent del programa Treball als Barris.

El Pla de Barris de la Maurina va desenvolupar conjuntament ambdós programes, Infantil i Família, entenent que el nucli de la intervenció, la unitat familiar, era comú i que, per tant, l'actuació havia d'efectuar-se a l'uníson,

tot atenent les especificitats i necessitats de cadascun dels membres. Així, es van definir quatre línies d'actuació en funció de les necessitats de les persones usuàries :

- *Espai nadó*, concebut com un espai de trobada i de relació entre famílies al llarg del primer any de vida.
- *Espai infantil*, creat com un lloc de relació i joc entre els adults i els infants, d'intercanvi d'experiències i de reflexió sobre les pautes educatives, les necessitats dels nens i nenes i dels seus processos evolutius.
- *Espai d'assessorament per a pares i mares amb menors de 4 a 12 anys*: espai de consulta i reflexió que tractava sobre l'educació i la relació amb els fills/es.
- *Espai d'assessorament per a pares i mares amb menors de 14 a 18 anys*: espai de reflexió per afrontar amb més recursos les diferents situacions que sorgeixen de la convivència amb adolescents i joves.

Les tasques de l'educadora infantil se centraven en la definició de l'estratègia de desenvolupament dels programes Espai nadó i l'Espai infantil; en la concreció de les pautes del procés d'ensenyament i aprenentatge de l'infant, acompanyant-lo en tota la seva estada i vetllant pel seu desenvolupament. Altres funcions es relacionaven amb la programació i dinamització

Part 3

Línies i programes desenvolupats

a) L'Espai infantil, un espai de joc i aprenentatge

Amb el pas del temps, l'Espai Infantil es va consolidar fins a arribar, pràcticament, al límit de la seva capacitat, un fet que va demostrar la necessitat d'aquest recurs. Aquest espai relacionava la seva feina amb els Serveis Socials municipals qui derivaven famílies per tal que aquestes disposessin d'un temps per fer formació en l'idioma, l'alfabetització, la informàtica o la formació ocupacional, o bé per anar a la recerca de feina o buscar la inserció laboral, segons l'itinerari establert en el seu pla de treball.

D'altra banda, també hi havia famílies, a les que se'ls hi proposava la seva participació atenent el risc social detectat, per tal de donar-los suport en tot allò que feia referència a la cura i educació dels seus fills i filles, en relació a la primera infància. En aquest sentit, la relació i comunicació permanents amb els Serveis Socials del Districte van ser fonamental.

de les activitats adequades a les necessitats dels nens i nenes, preparant el material didàctic i educatiu de l'espai; avaluant els processos dels diferents infants, i col·laborant en el treball amb les famílies.

Organització de l'espai infantil

Aquesta intervenció, que es va dur a terme amb les famílies i els infants d'1 a 3 anys, oferia un espai educatiu i de joc tres dies a la setmana, en horari de matí. L'objectiu general era millorar la situació sociofamiliar, facilitant la implicació de les famílies en l'educació i desenvolupament integral dels seus fills i filles, i també contribuir a millorar la comunicació i la coordinació dels diferents agents que intervenien amb aquelles.

Pel que fa a l'educadora social, les tasques es basaven més en el treball amb la família, en el vessant d'assessorament i de dinamització, per incrementar la seva implicació. Per materialitzar-lo, vetllava per garantir una línia pedagògica i una metodologia adequada; dissenyava i dinamitzava les activitats adreçades als pares i mares; i s'encarregava de centralitzar les derivacions de les famílies a l'espai infantil-família.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Amb els infants es treballava segons les diferents edats i processos maduratsius, la qual cosa obligava a les educadores a adaptar la dinàmica de treball als diferents ritmes individuals. Les activitats buscaven treballar l'expressió plàstica, l'experimentació, la psicomotricitat, el llenguatge verbal, musical, el joc per racons i el joc simbòlic.

Un dels aspectes més rellevants del projecte amb els infants va ser el treball d'hàbits i rutines, ja que facilitava l'assoliment progressiu de l'autonomia i la socialització dels infants i reforçava l'autoestima i la seguretat personal.

Es treballaren aspectes com:

1. *L'autonomia i higiene personal*: anar al lavabo, rentar-se mans i cara, netejar la taula, tenir cura de mocar-se i llençar el paper a la paperera, control d'esfínters, menjar sol, etc.

2. *L'ordre*: recollir les joguines i el material, tirar els papers a la paperera, entrar i sortir de la classe de manera ordenada, penjar l'abric i la bossa de l'esmorzar al seu lloc, etc.

3. *La sociabilitat*: valors com ajudar, escoltar, respectar, etc.

4. *El treball*: participar en activitats comuns, tenir curiositat i interès en aprendre, acceptar les normes, aprendre a treballar en grup, etc.

El dia a dia a l'espai infantil s'estructurava de la següent manera:

• *Rebuda dels nens i nenes i les seves famílies*. Els infants arribaven a l'aula, saludaven a les educadores i penjaven la seva motxilla i jaqueta al seu penjador. Les famílies tenien la possibilitat

de quedar-se una estona a l'espai, mitja hora.

• *Joc lliure per racons*. Es destinaven 45 minuts al joc lliure. Cada mes es canviava la distribució i la varietat de racons a l'aula.

• *Recollida de joguines*. Utilitzant sempre la mateixa cançó, "Recollim", els infants junt amb les educadores deixaven endreçat l'espai.

• *Bon dia*. Cantaven cançons, conversaven segons el centre d'interès a treballar i s'explicava l'activitat a realitzar.

• *Higiene*. Es feia trenet fins al lavabo, cantant la cançó del "Tren petitó", anaven al vàter i es rentaven les mans cantant la cançó "Rentat les mans".

• *Esmorzar*. S'asseien a taula i esmorzaven de manera autònoma amb la supervisió de les educadores. Un cop havien finalitzat ajudaven a llençar les escombraries i a netejar la taula. Seguidament es tornava a repetir l'hàbit d'higiene.

• *Activitat diària*. Cada dia es treballava una acció diferent en funció de la programació. Consistien en sessions d'experimentació, de plàstica, psicomotricitat i sortides.

• *Higiene i canvi de bolquers*. Es tornava a repetir l'hàbit d'higiene i es realitzava el canvi de bolquers dels més petits.

• *Comiat*. Mentre els infants esperaven que els vinguessin a buscar es realitzaven activitats de joc lliure. Un cop arribaven les famílies, les educadores reportaven als pares i mares com havia anat el matí i s'acomiadaven.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Des de la incorporació de les famílies al projecte, els pares i mares es comprometien a col·laborar i participar de la dinàmica i activitats que es proposaven des de l'espai, juntament amb els seus fills. En les diferents accions s'incorporaven alguns progenitors que donaven suport i, al mateix temps, observaven com jugaven els infants, com les educadores conduïen el grup i marcaven els límits, perquè servien les rutines i com es mostraven els seus fills i filles davant altres companys.

En finalitzar el projecte, es va organitzar una sessió de treball conjunta amb les famílies, on cadascuna va poder compartir l'experiència viscuda sobre el pas dels seus fills per l'espai, sobre com valoraven l'aprenentatge dels nens i nenes, com havien viscut l'adaptació o quins canvis havien detectat a les rutines de casa.

b) Treball amb les famílies

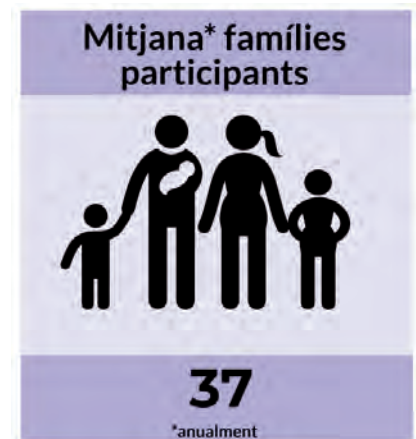
El Programa Família era un espai d'observació i treball en les dinàmiques familiars. Amb ell es buscava motivar els pares i mares en el seu propi procés de formació i d'inserció laboral, alhora que es millorava el vincle afectiu mare-pare-infants. L'espai els va proporcionar una manera nova de gaudir, participant amb els seus fills i filles d'activitats conjuntes, i un lloc on, a partir de les converses, compartir coneixements o dubtes amb altres famílies amb fills de la mateixa edat.

L'actuació estava orientada a:

- Assessorar els pares/mares i tutors en les seves relacions amb els seus fills/es
- Proporcionar pautes educatives als pares/mares i tutors.
- Afavorir la relació entre pares/mares/tutors i els seus fills/es.
- Oferir xerrades informatives en coordinació amb altres serveis i recursos que treballen amb la franja d'edat a qui s'adreçava projecte.

Des del mateix espai es van oferir diferents activitats, tallers i xerrades amb l'objectiu de complementar la tasca realitzada per les tècniques directament amb les famílies, treballant temàtiques concretes que fossin del seu interès, com:

- *Dinamització de places*: activitat realitzada amb l'objectiu de dinamitzar les places

del barri amb les famílies de l'espai infantil i familiar, transformant aquestes en espais de convivència, interrelació i de joc compartit.

- *Reforç escolar*: projecte conjunt entre el programa família i l'entitat de lleure Preju-Sarau, en el que es proporcionava un espai de reforç educatiu i escolar als infants, per ajudar-los a millorar en els aspectes lectius en els quals tenien més dificultat.

- *Taller de bosses*: l'objectiu era buscar la col·laboració de les famílies en la realització d'unes bosses per l'esmorzar dels infants que participaven en el programa infantil per potenciar la xarxa de solidaritat i coneixement entre els diferents grups participants.

- *Fem deures amb els nostres fills*: amb aquesta activitat es va apropar als progenitors a les tasques escolars dels seus fills, aprenent a revisar les agendes, tenint control de les feines -què calia fer i quan -, dels hàbits d'estudi, la resolució de dubtes, etc. L'activitat es dirigia als pares i mares, amb infants d'entre 5 i 8 anys.

- *Tallers i xerrades*: l'objectiu era ajudar els pares i mares a conèixer i afrontar els canvis, necessitats i problemàtiques dels fills i filles, com "Aprenem a millorar les conductes dels nostres fills/es", realitzats a les escoles Roc Alabern, Isaac Peral i Germans Amat; "Eines per a la resolució de conflictes amb els fills/es"; «Foment de l'autoestima dels nostres fills/es» o «Tallers de massatge infantil», realitzats a la Biblioteca del Districte 4, conjuntament amb el programa "Nascuts per llegir" i el programa infantil.

Per acabar, ressaltar que es va incentivar la participació activa en activitats organitzades per altres programes i entitats del barri, per potenciar el treball transversal i comunitari, com el Taller d'engalanament a la Bd4 realitzat conjuntament amb el programa de Gent Gran i el SIO; la col·laboració en el cicle *Què cuinem avui?*, amb el programa de comerç, el Taller de costura de la Fundació Mª Auxiliadora o la Celebració del Dia Internacional de les Famílies.

Com a resum, diríem que el compromís inicial que s'havia demanat a les famílies per formar part del projecte, es va transformar en una experiència vital significativa que va suposar-los una major vinculació, implicació i participació amb els seus fills i filles, i que va contribuir a:

- Visualitzar l'infant com una persona individual dins d'un grup d'iguals i fora del nucli familiar.
- Treballar l'aprenentatge general de nens i nenes, iniciar la seva integració, afavorint les relacions, la convivència i l'autonomia.
- Facilitar que les famílies incorporessin noves formes de relació, valorant les seves capacitats i millorant la imatge del menor i de la mateixa família.

- Ensenyar l'aprenentatge de pautes educatives i d'eines, que van generar dinàmiques familiars i relacions socials positives.
- Acompanyar a les famílies a reconèixer les necessitats de l'infant en relació a l'etapa evolutiva, amb experiències matern-paterno filials més saludables.
- Reforçar la idea de la corresponsabilitat en l'educació i cura dels menors.
- Facilitar la recerca de treball i la formació dels pares i mares.
- Compartir experiències, neguits i inquietuds en la criança dels infants.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Part 3

7. Un Programa d'Esports per fomentar la integració

L'activitat esportiva es va impulsar des de la creença que l'esport és una important eina de socialització i d'integració. Amb aquesta premissa, es va apropar a tots els veïns i veïnes del barri, especialment als i les joves, amb l'objectiu d'atraure'ls cap als equipaments existents. El programa també es fixava com a objectiu promoure els bons hàbits en la pràctica esportiva i, sobretot, augmentar el nombre de jugadors i jugadores a la Maurina. Aquest augment s'havia de consolidar i, per tant, el programa havia de tenir continuïtat, un cop acabat el Pla de Barris.

a) Eixos metodològics del programa

Si bé és cert que cada activitat o acció tenien característiques pròpies que les diferenciaven i individualitzaven, totes elles tenien trets comuns. En resum, serien els següents:

Activitats constants i continuades en un lloc concret i amb un horari. Totes tenien programades, com a mínim, una sessió setmanal. La continuïtat i la periodicitat permetien l'adquisició de l'hàbit de fer esport, alhora que paütaven un ordre en l'horari setmanal. Val a dir que, en molts casos, la manca de pràctica esportiva de manera regular era deguda a la falta d'una rutina horària i d'un compromís personal. Per altra banda, aquesta estabilitat, facilitava l'accés a nous i noves participants i la seva incorporació gradual a les activitats, així com l'aprofundiment en els objectius marcats i la progressió en el coneixement i domini de l'esport practicat.

Activitats complementàries a totes aquelles iniciatives i recursos disponibles. El Programa

d'Esports volia identificar les persones que no feien esport, els motius pels quals no el practicaven per tal de dotar-los de les eines necessàries perquè s'iniciessin. Per aquest motiu les actuacions realitzades es van encaminar a reforçar, promocionar i millorar les iniciatives i els recursos ja disponibles. Quan es dissenyava alguna acció nova per cobrir alguna carència, aquesta tendia a mantenir la màxima similitud possible amb les activitats ja existents o preveient la seva continuïtat sense tutela del Programa d'Esports, per evitar així la dependència dels participants envers les activitats incloses dins del Pla de Barris. En aquest sentit, va ser fonamental el treball coordinat amb els centres educatius i els seus respectius responsables esportius, ja que es consideraren els principals inductors per promoure les accions entre els nens i joves d'edats compreses entre els 4 i els 17 anys.

Relació amb participants i comunitat immediata. Aquest aspecte està íntimament lligat amb la constància i la continuïtat de les activitats amb el treball del dinamitzador/dinamitzadora. La raó per no fer esport no era únicament econòmica, sinó que normalment estava associada a altres factors, de caràcter social i personal. L'educació a través de l'esport incideix en valors com la col·laboració, el respecte, la responsabilitat, la diversió, l'eficàcia, l'excel·lència, l'esforç, el compromís... Tots ells són valors que milloren l'autoestima. A més, el contacte individualitzat va permetre detectar necessitats, tant esportives com personals, i poder treballar atenent a les particularitats de cada cas.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Flexibilitat en la participació amb entrada gradual a esport "reglat". Donat que les persones a qui es dirigia no practicaven esport, s'havia de facilitar al màxim el seu acostament cap a les activitats. A l'inici del programa, l'apropament es va facilitar a través de dos mecanismes bàsics: la gratuïtat i la flexibilitat per anar-hi.

La flexibilitat per la participació es reflectia en què no era necessària una inscripció prèvia, per la qual cosa hi havia llibertat d'entrada i sortida. Tampoc s'establí una limitació d'edat per donar cabuda al màxim de persones possibles. La gratuïtat afavoria l'acostament dels i les potencials esportistes.

Una proposta esportiva basada en la flexibilitat i gratuïtat requeria sempre una persona responsable, externa a l'activitat, amb l'inconvenient que no permetia treballar adequadament els objectius propis de la mateixa activitat. Per això es va tendir, de manera gradual, cap a una estructuració més «clàssica» per practicar un esport específic on ja es requeria inscripció, es marcaven horaris concrets d'entrada i sortida, es dinamitzaven jocs o exercicis específics i es reclamava als participants assistència, constància i compromís.

La pràctica d'un esport específic permetia adquirir i millorar aspectes tècnics, tàctics, de condició física i psicològics - elements molt demandats per joves que sovint no trobaven l'àmbit que els motivés a marcar-se reptes i superar-los-. A més l'entrada gradual cap a l'esport "reglat" facilitava l'assimilació dels hàbits i les habilitats necessàries per realitzar de manera regular la pràctica esportiva, fos en recursos existents o creats de nou per la formació d'un grup al voltant d'una mateixa afició.

Importància de la figura dels dinamitzadors/dinamitzadores. Aquesta tasca es desenvolupava amb serietat i rigor, amb voluntat exemplaritzant, alhora que es procurava crear un marc de relació propera, natural i distesa. Era fonamental que el/la professional fos una persona capaç de generar confiança, però adoptant un rol facilitador i d'acompanyament. Calia educar i donar les eines necessàries als participants perquè entressin a formar part d'activitats ja existents, o bé que ells o elles fossin capaços de generar-les. Ara bé, s'havia d'equilibrar el grau de dependència, mantenint-se en un punt d'estabilitat entre la proximitat per generar seguretat i la distància que donés peu a l'autonomia personal de les persones participants.

13.504

Participacions Registrades

Transversalitat. Aquest concepte ja es va treballar des del mateix disseny del Pla de Barris. Elements simples com compartir un mateix espai, el Punt Maurina, entre diferents programes donaren un resultat excel·lent pel coneixement directe i immediat de les accions previstes pels diversos programes. La transversalitat va proporcionar una visió de conjunt, la relació entre els diferents perfils d'usuaris dels programes, així com traspàs d'informació i dades. El fet de compartir espai es veia reforçat per reunions periòdiques.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

b) Reforç del treball en xarxa

Però la transversalitat va anar més enllà de l'àmbit del Pla de Barris perquè es va mantenir una relació constant amb els centres educatius, a través dels seus responsables esportius. Es va crear una xarxa per divulgar les activitats extraescolars de cada centre i un flux de participants per tal de cobrir les necessitats esportives dins de l'àrea més propera. També s'implementaren esports que els centres volien potenciar, que es van treballar en horari lectiu i a les trobades intercentres trimestrals. El Programa d'Esports va fer de motor d'aquesta xarxa i de la connexió amb el Consell Esportiu del Vallès Occidental. També es derivaven nois i noies cap a aquestes extraescolars, i es feia seguiment i visites per valorar la seva adaptació i evolució dins la dinàmica de l'activitat.

També el contacte amb les associacions i clubs esportius, tant del barri com de la ciutat, va ser cabdal. Era necessari conèixer l'oferta i disponibilitat esportiva de la ciutat per poder donar sortida a les diferents demandes, però també era fonamental la complicitat i implicació de totes les entitats presents al territori.

Així, es van establir col·laboracions amb el Club de Futbol de la Maurina, l'Sfèric Hoquei patins o el poliesportiu de la Maurina. Algunes de les activitats d'aquest programa van mantenir la seva continuïtat en finalitzar l'actuació, gràcies al contacte i treball realitzat prèviament, com ara el tenis taula, amb el Club Tenis Taula la Coral dels Amics i Salesians; el bàdminton, amb el Club Bàdminton Terrassa; el futbol sala femení escolar amb l'IES Aymerigues, i diverses activitats esportives per a majors de 18 anys amb l'Associació de veïns i veïnes de la Maurina.

Finalment, el programa es va sumar a altres iniciatives que posaven el focus en el col·lectiu de joves, com la Taula Tècnica de Joves.

c) Un element de cohesió social

Es va confeccionar una programació setmanal amb les activitats previstes, prioritzant-se esports diferents del futbol, fins a un total de dotze, potenciant l'esport femení i fomentant les activitats dirigides, tant a majors com a menors de 18 anys. Per als més petits de 18 anys es van organitzar activitats atractives, d'una durada trimestral i per ser realitzades a diferents espais (escoles, esplais...) amb la intenció de crear sinèrgies i fomentar la convivència.

Tots els esports tenien un component lúdic i no hi havia limitacions d'inscripció. Els formats eren molt oberts i finalitzaven en trobades intercentres, jornades o participacions en Jocs Escolars en què es prioritzaven objectius com la implicació, la responsabilitat, la relació amb altres esportistes del districte o la ciutat, la mobilitat i el coneixement d'entitats esportives. La finalitat era fer que els i les joves s'impliquessin i utilitzar l'esport com a mitjà per a assolir una major cohesió i integració.

Per fer-ho viable, es va crear la Taula de Coordinació dels professionals de l'esport amb l'objectiu de dissenyar i desenvolupar accions per potenciar l'esport en edat escolar (extraescolar, competicions i trobades intercentres) on participessin tots els centres educatius de la Maurina i de la seva àrea d'influència, tant de primària com de secundària.

Sense descriure detalladament totes i cadascuna de les activitats dutes a terme pel Programa d'Esports, sí que es creu convenient aprofundir en algunes activitats, per mostrar diferents maneres de treballar a través de les activitats esportives.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Part 3

Línies i programes desenvolupats

d) L'esport obert a tothom

L'activitat de Pista Oberta oferia la possibilitat d'accedir al programa d'esports a nois i noies que no practicaven cap ni un. Consistia a crear un espai de dinamització esportiva flexible, atenent el volum i demanda dels i les usuàries, on la participació era oberta a qualsevol persona i no requeria inscripció, sense horari d'entrada ni de sortida.

L'objectiu era, mitjançant un espai lúdic/esportiu flexible, atreure el nombre més gran de persones possibles cap a la pràctica esportiva i així conèixer les seves necessitats, inquietuds, demandes i carències, no només esportives, sinó també individuals i col·lectives. Per tant era un espai de relació i de coneixement bàsic i imprescindible per poder desenvolupar el projecte correctament.

La Pista Oberta, com que no reclamava compromís d'assistència, es convertia, en essència, en una activitat complementària a les altres que s'organitzaven i una porta d'entrada a la pràctica esportiva. L'ambient relaxat i distès permetia participar i crear un espai de conversa entre el jovent i amb el tècnic dinamitzador.

e) El pas cap a l'esport reglat

El programa Coneguem Altres Esports treballava amb grups reduïts, oferint la possibilitat de realitzar activitats esportives, diferents del futbol com hootball, cursa d'orientació, bàsquet, bàdminton, tenis, frontó...

Tenis taula

Aquesta disciplina esportiva va conjugar elements d'activitat oberta i reglada i és una mostra de les activitats realitzades. La participació era lliure, no requeria inscripció i era gratuïta però, a diferència de la pista oberta, s'havien de respectar els horaris d'entrada i sortida, i es proposaven jocs o activitats vinculades amb aquest esport.

Des del programa es proposaven disciplines, en aquest cas el tenis taula, que ja es practicaven o es volien promocionar a la Maurina. Habitualment, eren suggerits pels centres educatius i, així, es derivaven les persones que estaven interessades a practicar-los. La intenció per a promocionar-los era que s'iniciessin dins la Pista Oberta i que després es consolidessin com activitats esportives regulars.

f) Continuïtat amb l'autogestió

Dins el programa Esport per Majors de 18 anys parlarem, bàsicament, del futbol sala masculí tot i que s'han practicat altres disciplines i amb diferents col·lectius, cadascú amb les seves particularitats. L'activitat va tenir una evolució constant al llarg dels 4 anys. L'objectiu final era que, un cop acabat el Pla, els joves poguessin continuar gaudint de l'activitat, bé per autogestió, bé a l'empara d'una entitat o associació.

Per tant, encara que evidentment es treballaven recursos tàctics i tècnics i eines per al seu benestar personal i social, i evitar l'exclusió social, més enllà dels que es derivaven directament de la pràctica esportiva, la finalitat última era garantir la continuïtat de l'activitat a mitjà i llarg termini. La feina dels professionals se centrava, doncs, en fomentar responsabilitat, l'autonomia i l'esforç.

En un primer moment es realitzaren partits amistosos entre equips que es formaven per afinitats i en els que es va crear la figura del responsable referent. Aquest era l'encarregat de posar-se en contacte amb la resta de l'equip per concretar horaris, convocatòries, etc. Una vegada es va aconseguir una bossa estable d'equips, i davant del desig de tots els jugadors i jugadores de participar en campionats, l'estructura de l'activitat es modificà i va passar a tenir estructura de campionat.

La normativa i calendari de la lliga es va definir conjuntament amb els equips i a les successives edicions va evolucionar cap a una major autogestió: arbitratges, control de calendari, classificació i resultats a càrrec dels mateixos usuaris, així com la creació d'un grup a Facebook per realitzar-ne seguiment. Malgrat ser una activitat gratuïta i reunir totes les seves demandes, l'assistència dels jugadors als partits va ser irregular.

Una de les darreres actuacions va ser fomentar l'autoorganització d'un torneig, que tingués una vinculació amb l'Associació de veïns i veïnes de la Maurina. Aquest va ser el més delicat, ja que l'activitat es desenvolupà només amb una supervisió no intrusiva del Pla. L'experiència autoorganitzativa no va ser positiva com a conseqüència, segurament, de la falta de motivació real per a la pràctica del futbol, del fet de no voler tenir horaris pautats, de l'escàs compromís de molts participants amb els equips i, en última instància, d'haver d'assumir el cost econòmic que es derivava. Malgrat tot, tres dels equips participants van expressar la seva voluntat de tirar endavant el projecte i, a partir

d'aquest grup estable de joves, liderat per 3 o 4 responsables, es va donar continuïtat a l'activitat, vinculada a l'Associació de veïns i veïnes del barri.

El darrer exemple de les diferents estratègies de dinamització esportiva que es van realitzar des del Programa d'Esports, és el futbol sala femení, adreçat a noies menors de 18 anys. Fent recopilació de tot l'explicat fins ara, per un costat teníem el programa de Pista Oberta, com a exemple d'activitat totalment oberta i que despertava interès. Per l'altra, l'activitat de tenis taula, amb una dinamització flexible, però que introduïa elements de l'esport reglat. A més, també hi havia el programa Esport per Majors de 18 anys, que havia visualitzat com es treballava per la continuïtat futura de les activitats esportives engegades, i el futbol sala femení, com a mostra del vessant social i relacional del programa.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

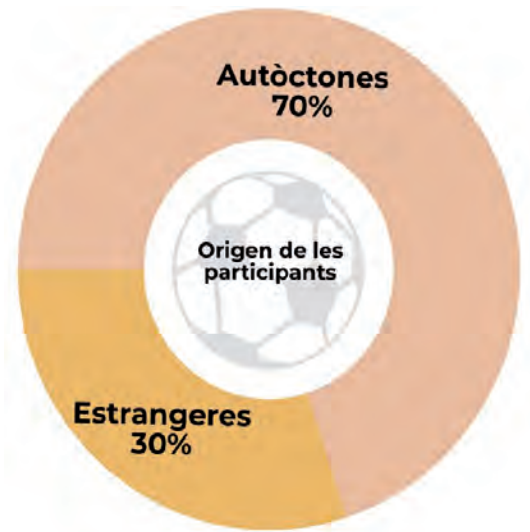

g) La força del grup

Aquesta activitat es va organitzar per donar resposta a una demanda no coberta per altres vies i buscava la formació d'un grup estable, amb possibles entrades i sortides de participants, però mantenint un bloc sòlid. Per això es reclamava constància en la presència a entrenaments i partits, implicació, respecte i esforç, tant pels beneficis individuals com pel bé del mateix col·lectiu, en l'àmbit esportiu, personal, social i comunitari.

Un excés de flexibilitat, pel que feia a les altes i baixes de jugadores, dificultaria la consolidació d'un grup compacte, l'evolució en el coneixement de conceptes tècnics i tàctics, i també impossibilitaria la progressió cap als objectius esportius - tan individuals i col·lectius-. Finalment, desmotivaria a les participants amb més interès, la qual cosa podia repercutir en una disminució gradual de les jugadores i, en conseqüència, de l'activitat.

L'equip, en ser un grup tancat, permetia treballar tots els valors individuals, com en altres actuacions, però ahora els derivats de la pertinença a un grup. El fet de formar part d'un equip reduït i compacte de noies, amb inquietuds i interessos similars, afavoria el coneixement mutu i profund entre cadascuna de les participants, el suport en el grup, el respecte, l'empatia o la proactivitat. D'altra banda, en requerir-se inscripció, autoritzacions i desplaçaments els caps de setmana, es treballava la proximitat i la complicitat amb els pares, mares, tutors o tutores.

En definitiva, el Programa d'Esports va prioritzar estratègies que van possibilitar la continuïtat de les activitats més enllà de la durada del mateix Pla de Barris, de manera que es consolidés la participació dels i les joves que s'havien iniciat en la pràctica de l'esport a través del programa. Per aconseguir-ho, durant els anys de funcionament, van posar l'accent en les relacions amb altres agents, associacions i entitats, així com amb els centres educatius de la zona, per tal que les inèrcies, llaços i activitats creades i enfortides durant tot el Pla de Barris es mantinguessin sense la necessitat d'un lideratge extern a les estructures ja existents.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Part 3

8. Un barri d'acollida

El Programa d'Acollida consistia en una bateria d'accions dirigides a persones nouvingudes acabades d'empadronar a Terrassa i també en aquelles que feia menys de dos anys que residien a la ciutat. La seva finalitat era orientar els fluxos d'arribada i assentament d'immigrants, facilitant la integració d'aquestes persones en el territori i descarregant la pressió sobre els serveis municipals del Districte.

Mitjançant una actuació integral, transversal i coordinada amb els serveis municipals i les entitats presents en el territori, es garantia la informació sobre els recursos necessaris per a les persones nouvingudes, amb l'objectiu d'ajudar-los a assolir una major autonomia que els facilités el procés d'integració a la societat a la qual acaben d'arribar.

Les accions es van desenvolupar entorn 5 objectius:

1. Promoure i facilitar l'accés a la informació bàsica per a totes les persones nouvingudes al Districte 4 i orientar-les en els circuits/itineraris d'acollida per tal que puguin desenvolupar-se autònomament al municipi i accedir, de manera normalitzada, als drets i recursos socials existents.

2. Promoure la participació de les mateixes persones nouvingudes, i de la societat en general, en els processos d'acollida.

3. Afavorir la coordinació tècnica de totes les accions que es realitzin en aquest àmbit des dels diferents serveis i equipaments del barri, districte i/o de la ciutat.

4. Utilitzar socialment els recursos d'informació estratègica per a la gestió del fet migratori i esdevenir observatori, en termes d'acollida, en el territori d'intervenció (bases de dades, padró, entrevistes de diagnosi, etc.).

5. Treballar per la millora sistemàtica de les polítiques socials del municipi.

a) El Servei d'Informació i Orientació al Nouvingut (SIO)

Per canalitzar totes les actuacions, atendre, informar i ajudar a les persones nouvingudes es va habilitar una oficina, el Servei d'Informació i Orientació al Nouvingut (SIO), el qual estava situat a tocar del centre cívic Maria Aurèlia Capmany i que compartia amb el personal del Servei d'Atenció Ciutadana de l'Ajuntament

la maurina
UN BARRI AMB PROJECTES

Servei d'Informació i Orientació al nouvingut
→ Si acabes d'arribar, t'ajudarem a integrar-te

Si t'has empadronat al barri de la maurina pots concertar una entrevista d'acollida al **Servei d'Informació i Orientació (SIO) al Nouvingut**.

Rebràs informació sobre els diferents serveis i recursos municipals presents al barri de **La Maurina** i a la ciutat de Terrassa.

treballem per a la millora de l'atenció de les persones

(OAC). D'aquesta forma es complementaven i reforçaven mútuament i proporcionaven a la ciutadania un servei complet i global, que s'activava en el moment en què la persona nouvinguda s'empadronava a l'OAC.

El Servei d'Informació i Orientació al Nouvingut va esdevenir una eina de primer ordre per tal de facilitar i garantir que totes les persones que arribaven al Districte tinguessin la informació necessària per accedir a la xarxa normalitzada de recursos municipals i per derivar les persones, segons les seves necessitats, als serveis i entitats socials competents. Alhora, havia d'establir els circuits de funcionament i els protocols d'actuació amb cadascun d'aquests actors.

Les accions que s'ofereixen, directament o en col·laboració amb altres serveis municipals i/o entitats, eren una entrevista d'acollida, un servei d'assessorament i informació a l'abast de l'usuari/ària, i unes sessions de formació en l'àmbit de ciutat i recursos municipals.

Circuit bàsic. Les persones nouvingudes podien accedir, de manera voluntària, a una entrevista personalitzada amb la tècnica d'acollida. Aquesta els facilitava informació de la ciutat i

Part 3

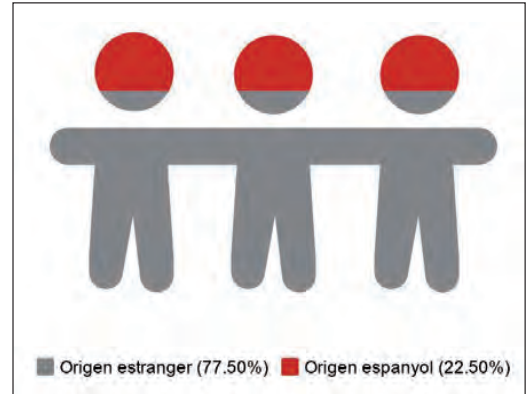
Línies i programes desenvolupats

els explicava com accedir a la xarxa de serveis i recursos municipals més adequats per a les seves característiques personals o familiars. L'any 2010, per exemple, es van realitzar un total de 120 entrevistes, amb un percentatge superior de dones.

Sessions de benvinguda. Era una activitat grupal i tenia una durada d'unes dues hores, en les quals la tècnica feia la presentació del municipi i facilitava informació bàsica sobre els recursos municipals del districte i la ciutat. A la vegada servia com a punt de trobada i relació de persones que es trobaven en una mateixa situació.

Accions d'orientació. També s'atenia a persones arribades feia menys de 2 anys a Terrassa que, tot i portar un temps a la ciutat, no tenien prou coneixements del municipi per a saber com, o bé on, traslladar les seves necessitats, interessos o dubtes. Així el SIO els informava i adreçava als serveis, equipaments o entitats més adients. Aquest servei l'utilitzaren també moltes de les persones ateses al circuit bàsic, que sovint tornaven demanant nova informació. Seguint amb l'any 2010, i com a exemple de la naturalesa de les orientacions demandades durant la vigència del programa:

Sessions d'assessorament en estrangeria. En aquest cas anaven a càrrec del Centre d'Informació per a Treballadors Estrangers (CITE) i duraven unes dues hores. En aquest temps, explicaven als nouvinguts qüestions relacionades amb la llei d'estrangeria, els tràmits que estaven associats i es resolien els dubtes que tenien les persones assistents.

Origen persones ateses al SIO

Part 3

Línies i programes desenvolupats

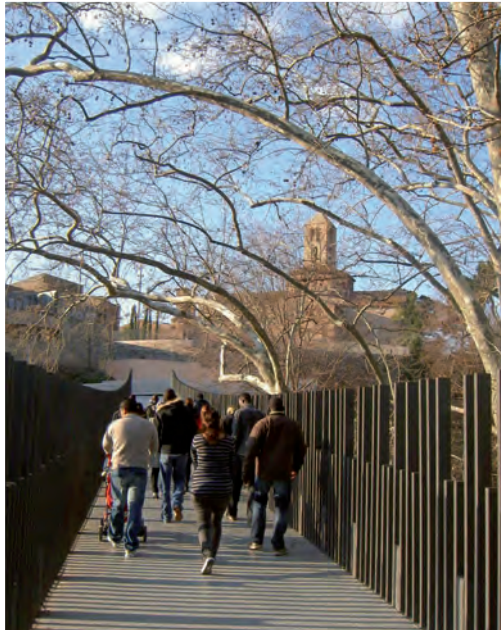

Curs de coneixement de l'entorn. Els i les participants obtenien un certificat d'assistència si acudien a aquest curs, de 12 hores de durada, on es tractaven temes d'interès com l'entorn geogràfic, polític i cultural de la societat catalana - l'estat, la nació, la comarca, el municipi i el districte -; l'organització de la societat catalana - la cultura, els hàbits socials, les festes i tradicions, els diferents grups culturals i les normes de la societat catalana -. A més s'aprofundia en el coneixement del funcionament dels serveis sanitaris, educatius, de suport social i laboral del municipi com també en matèries relatives a l'habitatge i les normes de convivència.

En finalitzar el curs es realitzava una sortida cultural on es visitaven alguns dels edificis més emblemàtics de la ciutat de Terrassa i es feia el lliurament del diploma d'aprofitament del curs.

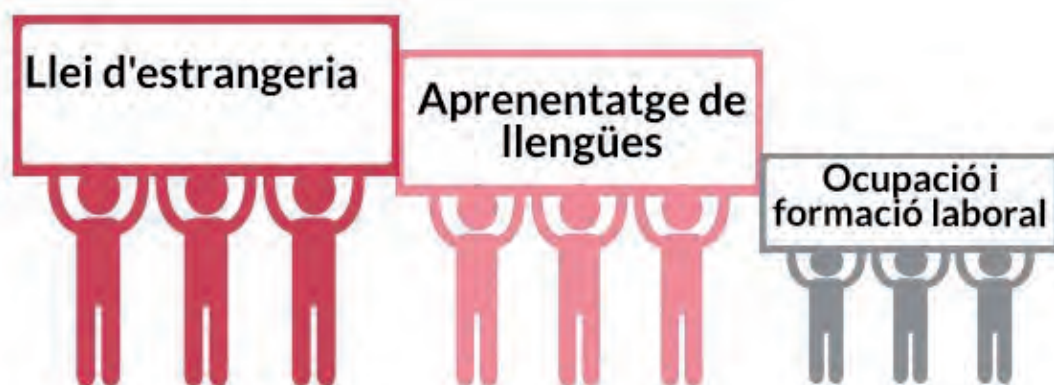
Acolliment lingüístic. Curs de català d'acollida (sessions SISA). Conjuntament amb el Consorci per a la Normalització Lingüística (CNL) s'organitzaren cursos de català inicial, d'inscripció oberta durant tot l'any. Amb una durada de 40 hores, s'impartia en classes d'una hora de durada i amb temaris independents a cada sessió. L'objectiu del curs no era tant l'aprenentatge del català des del punt de vista gramatical, sinó l'assoliment d'habilitats comunicatives per aconseguir majors graus d'autonomia personal.

Curs de català Bàsic, nivell 1. També de la mà del Consorci per a la Normalització Lingüística s'oferia un segon curs de 45 hores de formació de català per a l'aprofundiment de coneixements de la llengua.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Temes de demanda SIO

Part 3

9. La cultura, una eina de sociabilització

En aquesta dècada, es va apostar per la cultura com un mitjà per millorar la convivència, la cohesió social i la participació. Va ser un instrument que va ajudar a dinamitzar diversos col·lectius, gràcies a la implicació de les entitats, les associacions i els diferents serveis municipals. Un exemple d'aquesta vitalitat i compromís va ser la creació o la col·laboració amb grups de cultura popular, com el de batucada *So-m Maurina*, el de *Diables de la Maurina*, la companyia teatral *Les retallades* o l'entitat artística *CulturArt*.

a) La cultura com a element comunitari i participatiu

La cultura es va abordar com a element de cohesió social i de construcció del barri, gràcies a la seva dimensió comunitària i participativa. L'organització i el desenvolupament de les diverses activitats, així com els tallers, les sortides i les actuacions, perseguien atraure el públic no habitual de la cultura i també crear coneixement, teixir relacions i complicitats per reforçar la convivència, ajudar a enfortir la vida en comú, i estrènyer els lligams amb la resta de la ciutat. El programa es va centrar a:

1. Divulgar activitats culturals com a elements d'integració i cohesió de la població i foment d'una identitat positiva del barri.
2. Promoure la cultura viva com a proposta cultural estable, fent especial incidència en les accions al territori i la dinamització comunitària.
3. Aconseguir la participació activa del veïnat i les comunitats en els processos culturals.
4. Fomentar la diversitat i la pluralitat cultural com a resposta a la realitat demogràfica que vivia la Maurina.
5. Treballar els diferents projectes culturals de manera participativa amb els veïns i veïnes, les entitats i col·lectius del barri.
6. Experimentar noves formes d'intervenció als barris, de forma global i integrada.

L'exponent més evident d'aquesta filosofia va ser el Festival de Circ de Terrassa que, amb els anys, s'ha convertit en l'esdeveniment més gran per atraure la ciutat de Terrassa al barri. És una realitat consolidada que ha estat possible gràcies al Pla de Barris, que li va donar l'empenta necessària perquè un certamen d'aquestes característiques tirés endavant. A més, de forma paral·lela va organitzar activitats complementàries, col·laborant amb les entitats i amb el servei municipal de Cultura en l'organització d'exposicions, tallers infantils i concursos.

b) 10 anys del Festival de Circ

El Festival de Circ de Terrassa, a la Maurina, és una de les activitats més importants de les impulsades en l'àmbit de la cultura, ja que, a més, s'ha adaptat perfectament als objectius del programa. En aquests deu anys ha demostrat ser una magnífica oportunitat per fomentar accions de dinamització sociocultural perquè, a través del circ, sempre s'ha proposat que els espais públics s'utilitzin com a llocs de relació, d'interculturalitat i d'expressió artística.

El circ es va instal·lar definitivament al barri l'any 2011 i, des de llavors, els noms de Festival de Circ i la Maurina són companys de viatge i aconsegueixen que al mes de setembre, gent de la comarca i de la resta de Terrassa, participin d'un espectacle on hi ha companyies professionals d'arreu de la geografia catalana per mostrar les seves habilitats en aeris, masteler xinès, música, clown, bàscula, verticals, malabars, equilibris, acrobàcies i humor.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Aquest certamen, únic a la ciutat, té com a "escenaris" les places i carrers del barri. De fet, l'associació *Tub d'Assaig 7.70* va definir al seu dia el circ com "l'art del meravellament", ja que reivindica una manera de viure les emocions i la pluriculturalitat.

Activitats per dinamitzar el barri

La màgia del circ no es va limitar a ser viscuda els dies del festival, sinó que aquesta iniciativa de descentralització cultural i artística, va suposar una magnífica oportunitat per fomentar accions de dinamització sociocultural al barri. A través del circ, que reivindica una manera de viure, es proposa l'espai públic com un espai de relació, de pluriculturalitat i expressió artística que transmet moltes facetes de l'ésser humà que el fan proper a tots els públics. Amb l'objectiu que els veïns i veïnes puguin apropar-se encara més en aquest món, el Pla de Barris va donar suport, i també va organitzar, diverses activitats complementàries.

Per a dur a terme aquest conjunt d'activitats, es va comptar amb la intensiva implicació i participació de les diferents entitats de la Maurina, equipaments municipals i d'altres serveis de l'administració pública (Servei de Cultura, la BCTXarxa i els Equipaments Cívics), tant pel que fa als dies del Festival com en el desenvolupament de les accions prèvies i paral·leles de dinamització sociocultural.

Va ser una magnífica opció per treballar més enllà d'una proposta cultural de consum, cercant la coordinació, teixint amb fils invisibles coneixences i relacions, i promovent una positiva identitat i visió del barri.

Algunes de les iniciatives realitzades van ser:

- L'exposició de material i bibliografia de circ a la Biblioteca del Districte 4.
- La reedició i ampliació de la Guia de Lectura Infantil, dedicada a les arts escèniques i, en especial, al món del circ.
- La realització de cursos intensius de disciplines específiques (aeris, equilibris i acrobàcies) adreçats a joves del barri.
- La incorporació a les sessions d'"*Explica'm un conte*" d'un treball per millorar la dicció i la posada en escena del Cabaret de Contes, que es va realitzar durant la quarta edició del Festival de Circ de la Maurina.
- La col·laboració de l'Associació de Comerciants Maurina Comerç, per exemple, per fomentar la decoració dels establiments comercials en base a la temàtica del circ i el suport per part dels comerços, bars i restaurants del barri.
- La creació de lligams estables entre l'associació de veïns i veïnes de la Maurina i l'associació de Circ Tub d'Assaig 7.70, amb aquesta temàtica de fons per treballar futures col·laboracions.
- Visites al Circ Raluy i al projecte de *Circ Social* de l'Ateneu Nou Barris, Barcelona.
- Taller espectacle INS Aymerigues. Activitat destinada a l'alumnat de l'institut.

c) Suport a les entitats i col·lectius culturals del barri

Un altre dels eixos fonamentals del programa va ser la promoció de l'associacionisme cultural, la potenciació de la col·laboració creativa i el treball en xarxa entre les entitats per reforçar, així, la cohesió social, donar visibilitat a la tasca que duïen a terme aquests col·lectius i fomentar i reflectir la diversitat cultural, donant espai a les diferents procedències.

Les persones residents havien de tenir una participació activa en la vida cultural i artística del barri però no només amb l'assistència a les activitats programades, sinó que també se'ls havia d'oferir suport perquè desenvolupessin els seus projectes culturals comunitaris i arribessin a gestionar-los de manera autònoma amb la finalitat que arrellessin a la Maurina, de manera que promoguessin els vincles al territori i fossin actors de la transformació de la seva transformació.

Com a exemple d'aquesta política cultural, en els 4 anys de vigència del programa, es va cooperar amb grups veïnals per a la creació de dues entitats, que actualment formen part de la vida cultural de la Maurina, i que han traspassat els límits del barri, portant el nom d'aquest en les seves actuacions tant a la ciutat com fora d'aquesta.

Una va ser la colla de *Diables de la Maurina*. Fundada el 2012 es caracteritza pel seu caràcter familiar, per l'empenta d'organitzar espectacles de foc i malabars, tallers de treballs manuals, tabals... per a les escoles i pel seu interès de potenciar la cultura popular a la Maurina, treballant, així, per la integració dels seus residents. És una colla nombrosa que, des

del seu inici, va establir lligams de coordinació amb l'escola Roc Alabern i l'associació de veïns i veïnes de la Maurina.

Aquest mateix esperit i objectius, acompanya l'acció del grup de batucada *So-m Maurina*, una altra entitat de perfil familiar que s'ha consolidat aquests anys i que el 2018 va celebrar el seu tercer aniversari amb una gran diada popular. Totes dues s'emmarquen com a associacions culturals, però a la vegada tenen un important caràcter educatiu i formatiu que els fa tenir un paper estratègic en la vida cultural i en la cohesió social a la Maurina.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

d) Una programació enriquidora

El Pla de Barris també va treballar per promoure accions vinculades als equipaments culturals de proximitat situats a la Maurina, com el centre cívic Maria Aurèlia Capmany i la Biblioteca del Districte 4. Aquests tenen una funció que va més enllà del que es considera estrictament cultural, perquè treballen per aconseguir, a través de la cultura, una major cohesió social, un increment de la participació, així com afavorir la igualtat d'oportunitats entre tots els ciutadans.

La BD4 va tenir un paper destacat i continuïtat al llarg del Projecte d'Intervenció Integral, com per exemple:

- El concurs per crear i escollir la mascota de la BD4, fent-lo arribar al barri i a la ciutat, com a Biblioteca.
- En la formació al grup de “*Explica'm un conte*”, una activitat del grup de voluntaris i un projecte coordinat entre el Programa de família i la Biblioteca del districte. Al final, s'ha convertit en un grup estable que ofereix sessions de contacontes als veïns i veïnes més petits del barri.
- La lectura de llibres amb el grup de Grans Lectures-Lectura Fàcil, dins el Programa de Gent Gran.
- L'organització d'exposicions, com la que mostrava el resultat d'un taller de dibuix, i que es va convertir en una mostra de caràcter itinerant per les diferents Biblioteques de la BCTxarxa.
- La creació de punts de llibre, repartits per les diferents biblioteques de la BCTxarxa, amb la campanya anònima “*Tu fas créixer la Maurina*”, a cada punt s'hi podia llegir: “*Amb el circ tu fas créixer la Maurina*” i també “*Llegint tu fas créixer la Maurina*”

Mostra punt de llibre

Altres col·laboracions amb diferents col·lectius va ser la del projecte de *Barris Creatius*, una iniciativa de creació artística comunitària realitzada a diferents barris de Terrassa; els tallers de creació audiovisual per a nens i joves, i la posada en escena de l'obra “*Jesucristo Superstar*”, a càrrec de la companyia teatral Les Retallades. En aquest cas, la iniciativa va sorgir d'un pare de l'escola del Roc Alabern, qui volia fer una producció de caràcter comunitari (amb pares i mares del centre i veïnat de la Maurina) amb un doble objectiu: d'una banda, fer que amb els guanys de l'espectacle es poguessin informatitzar les aules de l'escola i, de l'altra, dinamitzar l'AMPA de la nova escola.

Però també va contribuir a potenciar l'espai públic per celebrar activitats culturals, tallers i festivals; a establir lligams entre les entitats culturals i l'associació de veïns i veïnes per potenciar la cultura com a element comunitari i participatiu.

- *Creació d'una comparsa al barri de la Maurina que participés en la rua de la ciutat.* L'objectiu era millorar la cohesió social i fomentar la participació, generar un element d'identitat compartida i del sentiment de pertinença a la Maurina, transmetent una visió positiva del barri cap a la ciutat, i també creant lligams entre les entitats, tot treballant a partir del concepte de comunitat. Amb aquesta iniciativa es proposava l'entrada a persones individuals, no associades formalment, i a entitats com les AMPES de les escoles Roc Alabern, Maria Auxiliadora i de l'IES Aymerigues; els centres d'espai, l'associació de Comerciants, el grup

Part 3

Línies i programes desenvolupats

de teatre Les Retallades, la Colla Diablers de la Maurina, l'Associació de Veïns i Veïnes de la Maurina, la Fundació Mª Auxiliadora, les diverses entitats usuàries del Centre Cívic Mª Aurèlia Capmany i els diferents programes del Pla de Barris.

- *Tastets de Circ al carrer.* Són sessions d'aproximació al circ adreçades als més petits.
- *Festa de la Primavera.* Amb l'aportació d'una activitat de jocs intergeneracionals d'arreu del món, a la que hi van participar més de 400 persones.
- *El Meu Primer Festival va de gira.* Una mostra de curtmetratges que té per objectiu divulgar i promoure un cinema divers, plural i creatiu que no acostuma a arribar a les sales més comercials, i que està dirigida a infants de 3 a 12 anys. Realitzada el cap de setmana del dissabte 18 i diumenge 19 de setembre del 2010, va comptar amb la participació de 220 persones.

• *Diades del Centre Cívic Maria Aurèlia Capmany* amb la participació de totes les entitats que utilitzen ordinàriament l'equipament amb la demostració del Club Aeronàutic Ègara al camp de futbol de la Maurina, un taller de pintura ràpida dels avions, una cantada, una activitat de ball i un dinar popular.

Aquest programa va confirmar que potenciant l'espai públic com a espai cultural i de socialització es podien aconseguir resultats espectaculars, amb grans propostes. És important assenyalar que, en l'enfocament de la cultura com a una eina d'integració i de cohesió, va resultar fonamental incorporar la promoció de la diversitat i la pluralitat cultural, que es va tractar com un instrument pedagògic, i també la perspectiva de gènere. Un altre punt important va ser treballar per fomentar una identitat positiva del barri que, en aquests anys, s'ha projectat a la resta de Terrassa i que ha servit per interioritzar un gran sentiment de pertinença per part dels residents.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

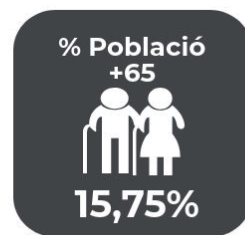

Part 3

10. La promoció de la cohesió social i la convivència

Fa 10 anys la Maurina era un barri susceptible de caure en situacions de conflictivitat social i problemes de convivència, que podien afectar les famílies i fer més vulnerables als infants perquè les xifres d'atur eren altes, el jovent no estava gaire motivat per estudiar i tenia hàbits poc saludables, el percentatge d'estrangers arribats en poc temps era alt, i hi havia una certa tendència a l'envelliment de la població que, tot i no ser majoritària, necessitava assistència social.

Aquests factors, juntament amb els dèficits estructurals del barri, van fer augmentar la seva complexitat social, pel que el principal repte que es va fixar el Projecte d'Intervenció integral va ser aconseguir un equilibri territorial i la cohesió social, l'enfortiment de la convivència i la prevenció de l'aparició de fenòmens discriminatoris cap a determinats col·lectius. El Programa es va centrar a generar i difondre el coneixement sobre els conceptes d'integració, interculturalitat, tolerància i ciutadania.

a) Els col·lectius més vulnerables

Els diferents programes del Pla de Barris van donar una resposta enfocada, com hem vist, als col·lectius més vulnerables, com eren les dones, els i les joves, els nousvinguts i també la gent gran. La presència de gent forana va coincidir, en aquell moment, amb el procés d'emigració d'un elevat nombre de residents a altres barris de Terrassa. Tot plegat va provocar un canvi de morfologia social al barri, que era més visible a la part nord, i que va plantejar la necessitat de buscar punts d'unió per promoure la diversitat, el coneixement mutu, la pluralitat cultural, el respecte, la llibertat i els drets de les persones.

Dones. Canviar les dinàmiques socials, pel que feia a les desigualtats de gènere, la violència masclista i les actituds sexistes era un dels objectius del Pla de Barris tenint en compte que, el 2008, el col·lectiu de dones, d'entre 20 i 44 anys, representava el 44% de la població i moltes d'elles reconeixien tenir un baix nivell d'estudis. Per augmentar la seva autonomia,

formació i empoderar-les, es va crear el Punt Dona i es va facilitar la seva assistència a cursos i tallers, a través de l'espai de joc i d'atenció als infants. De forma paral·lela, també es va introduir la perspectiva de gènere a tots els programes d'actuació i formació de professionals.

Jovent. En aquest cas, es tractava de transformar la seva vida per evitar caure a l'exclusió social en un context social de crisi econòmica general. El 2008, els joves d'entre 15 i 24 anys representaven el 12% de la població, dels quals només la meitat acreditava tenir estudis obligatoris. Amb tots aquests elements a la mà, es van vehicular tot un seguit de línies de treball per donar una resposta a les problemàtiques que plantejaven a escala educativa, social i en l'àmbit del carrer. Es va establir un tracte directe, amb i pel jovent, amb la intenció de redirigir els seus interessos i canviar les seves actituds.

Nouvinguts. Cap aquest col·lectiu les accions van ser d'acollida, formació i assessorament per trobar feina i per integrar-se a un barri nascut de la població immigrant que va arribar a Catalunya a mitjans del segle XX procedent, bàsicament, d'Andalusia, i que a la Maurina representaven el 2008 el 20% dels seus residents.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Gent gran. Els majors de 65 anys són la veu de l'experiència, amb històries personals i coneixements vitals que el Pla de Barris va aprofitar perquè es traslladessin a altres generacions. Un motiu de pes per fomentar les activitats amb joves i infants, i també per organitzar tot un seguit d'accions (cursos, xerrades, tallers, sortides, trobades...) per incentivar la socialització d'aquest col·lectiu que l'any 2008 representava el 16% de la població de la Maurina.

b) Dinamització sociocultural i accions transversals

El Pla de Barris va dinamitzar l'espai públic amb activitats i trobades per millorar la convivència i va fomentar la participació del veïnat i les comunitats per promoure la diversitat cultural, com a element d'integració i la bona convivència a les comunitats de veïns, que ajudés a crear, en definitiva, una identitat positiva de la Maurina. Aquesta va ser una de les línies de treball i, a la vegada, un dels objectius més transversals perquè es va nodrir de les activitats d'altres programes del Pla de Barris que incorporaven aquest enfocament de millora de la convivència.

A banda de la dimensió transversal, també es van proposar accions de dinamització de la convivència per generar debat i construir opinió

respecte a les bones relacions del veïnat en tots els seus àmbits (espai públic, relacions intergeneracionals o entre persones de diferents nacionalitats, crisi econòmica...).

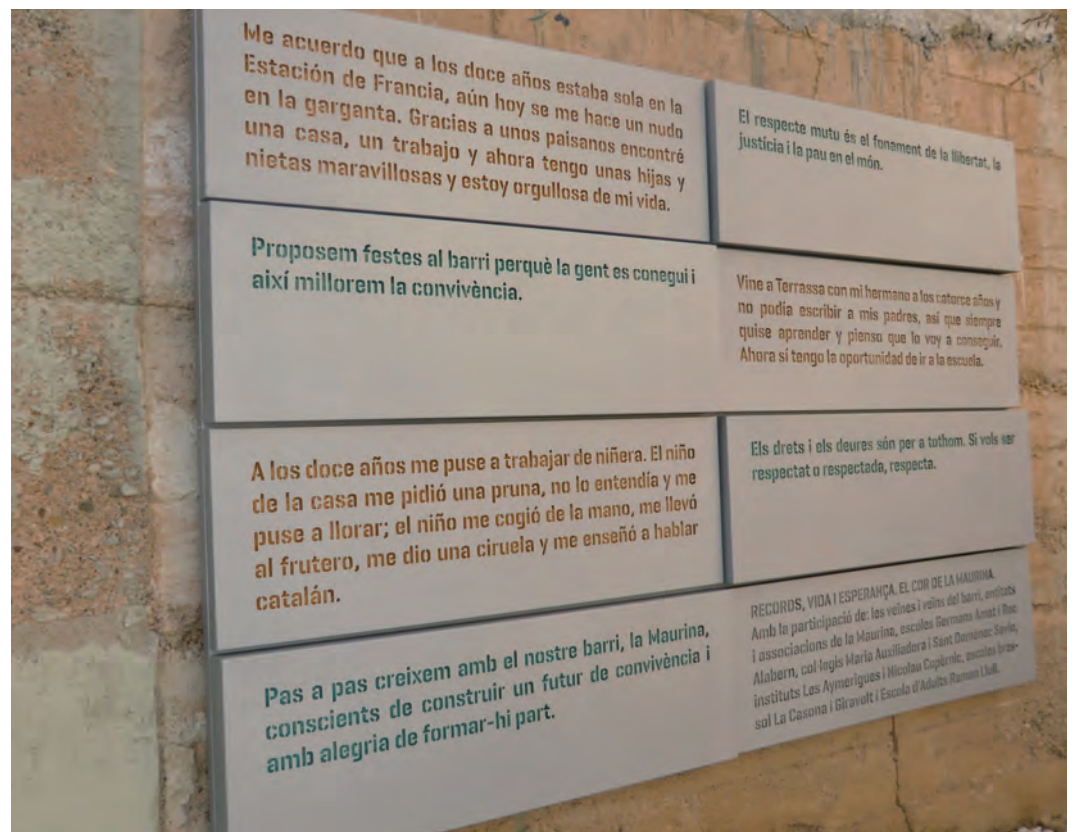
Va ser en aquest context quan es van proposar accions conjuntes com, per exemple, el projecte "*Amb els rumors no fem malabars*". En aquest cas, es van enregistrar entrevistes al barri per editar un vídeo (https://youtu.be/l_SqzxKlbms) que, en clau d'humor, volia desmentir els tòpics i els rumors. Posteriorment es va fer una presentació del treball audiovisual i un debat sobre els efectes nocius d'aquests tipus de comentaris. Un altre exemple d'aquestes activitats va ser el projecte "*Costums i tradicions del món*".

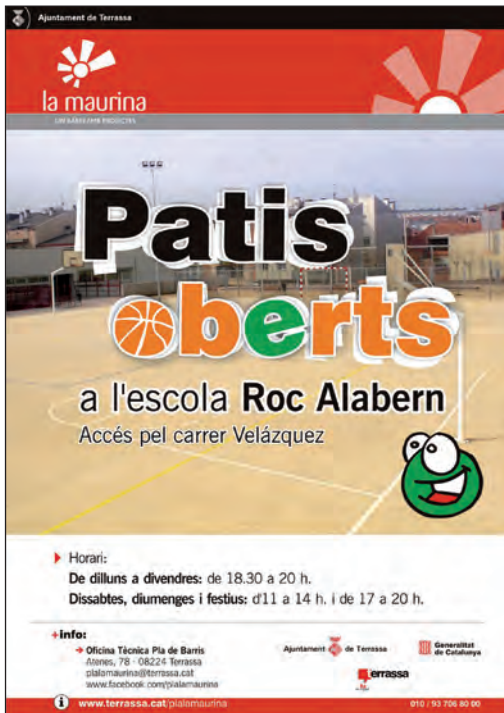
També es va participar en el projecte pedagògic "*Convivència al barri de la Maurina: Murs que separen, murs que uneixen*", dins el qual l'alumnat de segon cicle de primària i secundària, membres d'entitats i veïns i veïnes del barri van elaborar el "Manifest per una bona convivència". Aquest treball es va desenvolupar a partir de la celebració de la tercera Taula d'Infants i Joves, i els resultats es van plasmar, mitjançant frases extretes del manifest, en algunes parets del barri de la Maurina.

En clau de Districte, anualment es va donar suport actiu a la campanya "*La pobresa no dis-*

Part 3

Línies i programes desenvolupats

c) Dos programes: *Camins de Trobada i Patis Oberts*

De totes les iniciatives que es van emprendre, destacar una anomenada *Camins de Trobada* que va néixer amb l'objectiu de fomentar un espai de trobada, diàleg i coneixement mutu, en un ambient distès. Així, doncs, mentre les persones participants caminaven, es descobrien nous camins al territori i es fomentava el coneixement mutu d'individus de diferents procedències, com ara Espanya, Guinea Equatorial, Marroc, Mèxic i Pakistan. Aquesta iniciativa va tenir continuïtat de la mà de les entitats del barri, com ara, excursionistes.cat, Associació Gent Gran la Maurina, Associació de veïns i veïnes de la Maurina i l'Associació Cultural la Maurina (composta principalment per persones del Magrib).

Si bé un dels programes que ha tingut més durada en el temps, i continuïtat una vegada finalitzat el Pla de Barris, ha estat el de *Patis Oberts*, on els nens i les nenes jugaven fora de l'horari escolar a les instal·lacions del centre educatiu. Al pati de l'escola Roc Alabern van anar, cada any, més de 400 nens, nenes i adolescents per compartir el seu temps lliure. Era un programa de convivència, que es realitzava en conveni amb la Creu Roja per fer un treball preventiu, des del vessant socioeducatiu.

Entre els principals objectius destacaven:

1. Potenciar la idea d'ús positiu dels espais i promoure l'ús responsable i respectuós.
2. Gestionar l'ús de l'espai públic per fomentar i garantir la cohesió social i la convivència.
3. Crear espais de trobada i de socialització en valors.
4. Fomentar la generació de propostes d'activitats espontànies i d'activitats dinamitzadores.

Activitat Patis Oberts

tingeix», que va comptar amb la participació d'una trentena d'entitats. Aquesta iniciativa promovia la recollida d'aliments, a benefici d'*El Rebost*. L'acció tenia una durada de 3 setmanes i finalitzava amb una recollida festiva a la plaça de l'Assemblea de Catalunya, en la que se celebrava un dinar popular organitzat l'associació de comerciants Maurina Comerç.

El desenvolupament del programa va implicar a entitats i serveis municipals i va permetre coordinar accions per mantenir una estratègia coherent i unificar els esforços. En aquest sentit, una part del treball es va centrar a les comunitats de veïns, on es va recollir informació sobre incidències o conflictes de convivència, i en els que es va intervenir amb mediació, derivant-se a altres serveis i/o programes.

La vertebració d'una bona xarxa de professionals, associacions i entitats per consolidar les dinàmiques de cohesió social, va motivar que s'aprofitessin les oportunitats que plantejava el treball comunitari, en coordinació i en xarxa, per tal de donar resposta a les inquietuds i necessitats que plantejava el barri. Per això es van endegar uns espais de reflexió col·lectiva que ajudaven a coordinar les entitats perquè treballassin plegades per la Maurina. Van ser la Taula Tècnica de Joves, la Taula de Convivència a l'espai públic; la Taula d'alfabetització i aprenentatge lingüístic o el Consell d'Infants i Joves.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Part 3

11. Els més grans, patrimoni vital

Les persones grans són, i seran, un referent per a les famílies i les comunitats perquè són divulgadors de coneixements, valors i tradicions. El Pla de Barris va voler recuperar, i consolidar, aquest patrimoni vital organitzant activitats per fomentar els vincles amb les noves generacions. Paral·lelament va programar altres propostes d'oci i lleure adreçades a aquest col·lectiu.

La participació no té restriccions d'edat i, en conseqüència, l'envelliment no havia de suposar en cap cas la retirada de la vida social o que no continuessin essent persones actives, amb capacitat d'iniciativa, i promotors d'una societat més justa. El recorregut de l'envelliment té dos vessants, una individual i una social, tenint en compte els seus impactes en el nostre cos i en la nostra vida quotidiana.

a) Promoció de la cultura

Un dels eixos del Programa de Gent Gran va ser omplir de contingut cultural les activitats d'oci adreçades a aquest col·lectiu, combinant el coneixement de la cultura popular de la ciutat amb la d'altres indrets, cultures i tradicions per tal de millorar la convivència i la cohesió social al barri. A més de l'apropament cultural es va fomentar la lectura, l'exercici físic i l'intercanvi d'experiències.

Entre els projectes realitzats figura l'activitat *Fem un cafè?* Es tractava d'una sèrie de trobades setmanals per establir una conversa, al voltant d'un cafè, en les que es repassaven les activitats socials i la vida quotidiana de les persones participants. L'objectiu era millorar

les relacions interpersonals, potenciar la seva autonomia i facilitar al col·lectiu la connexió amb les iniciatives socioculturals més properes.

Aquesta activitat es va crear amb el Banc del Temps de Terrassa, ja que els homes i les dones que en van participar es van fer sòcies d'aquest espai d'intercanvi d'habilitats entre persones. La continuïtat de *Fem un cafè?*, va estar garantida durant un temps gràcies al fet que l'entitat Acció Gent Gran de Terrassa va prendre aquesta proposta com a seva.

En relació al foment de la lectura, conjuntament amb la Biblioteca del Districte 4 i el Casal de la Gent Gran, es va tirar endavant el projecte Grans lectures. Va ser un taller de lectura a partir de la col·lecció de llibres Lectura Fàcil, que són refosos de grans novel·les amb la lletra gran, il·lustracions i anotacions al marge per fer més fàcil la comprensió del text. L'objectiu era aprendre a gaudir del fet de llegir i de fer accessible i còmoda la lectura. Es van crear grups de treball sobre una mateixa novel·la i les sessions es complementaven amb sortides culturals i comentaris literaris.

Per consolidar els llaços afectius i el coneixement intergeneracional, es va crear el projecte *Generacions* que va apropar els adolescents a les persones grans. Així, la pràctica del crèdit de síntesi d'un grup d'alumnes del Cicle Formatiu d'Integració Social, de l'IES Montserrat Roig, va consistir a desenvolupar una activitat titulada "*Passegem pels Jocs*". Es tractava, en definitiva, d'acostar les dues generacions, els adolescents i les persones grans, des dels jocs de tots els temps i els jocs informàtics actuals. Des del Programa de Gent Gran del Pla de Barris es va tutoritzar l'alumnat i la seva pràctica.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

b) Dinamització amb cursos, sortides, xerrades, tallers i trobades

L'any 2012 es va presentar la “*Guia de serveis per a la gent gran de la Maurina*”, que recollia totes les activitats i els tallers que es feien al barri –i que encara es fan-. A tots ells es va fomentar el coneixement de la ciutat, amb visites guiades, passejades o sortides en autobús urbà. La major part d'aquestes activitats estaven destinades als participants que tenien més autonomia perquè combinaven la dimensió cultural, la relacional i la pràctica de l'activitat física.

A continuació destaquem altres accions que es van celebrar en el marc del Programa de Gent Gran:

Cursos d'informàtica per a persones grans. Des del Pla de Barris, amb la col·laboració dels serveis Punt Xarxa, de l'Ajuntament de Terrassa i el Casal Gent Gran la Maurina, es van organitzar aquests cursos d'iniciació a les noves tecnologies.

Accions de dinamització i suport al Casal de la Gent Gran. Es van impartir tallers de pintura de roba i costura, que eren trobades setmanals que buscaven treballar les habilitats manuals de les participants. L'Associació de la Gent Gran de la Maurina i el Club de la Gent Gran del Districte 4 van col·laborar amb la programació d'un cicle de xerrades, que es realitzaven mensualment els dimecres a la tarda, com també es van potenciar les relacions amb l'escola d'adults Ramon Llull.

Activitats transversals. Juntament amb el Programa de Gènere i el grup Acaronar, d'al·letament matern, ubicat al centre cívic Maria Aurèlia Capmany, es van organitzar activitats, com un col·loqui sobre la maternitat i l'al·letament en diferents països del món. D'altra banda, amb el Programa de Comerç del Pla de Barris, es va col·laborar en una demostració d'habilitats culinàries, *Què cuinem avui?*, en la qual unes àvies del barri van ensenyar als veïns i veïnes a fer unes postres. També van participar en la decoració nadalenca de la xemeneia de la Bòbila Almirall, un dels edificis més emblemàtics de Terrassa.

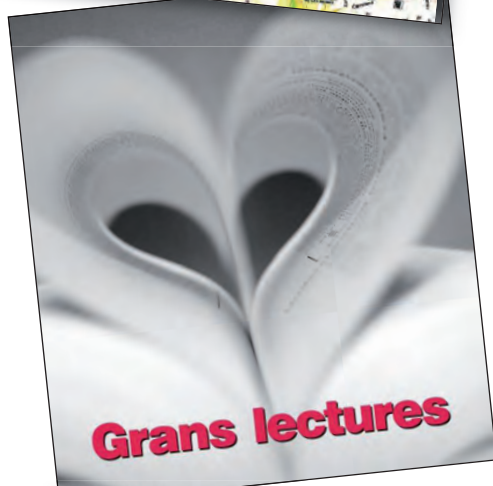
Part 3

Línies i programes desenvolupats

Coneguem Terrassa en autobús. Les persones grans utilitzen molt el transport públic per desplaçar-se, per la qual cosa es va proposar donar una nova mirada i es va dissenyar aquesta activitat mensual, que consistia a convertir cadascuna de les línies d'autobús de la ciutat en un "bus turístic", esdevenint una ruta cultural de Terrassa. Durant el trajecte es destacava la història de cada barri, les escultures públiques, el nomenclàtor o els monuments que es veien durant el recorregut.

Passegem per Terrassa. Es tractava d'una programació de sortides matinals per conèixer la ciutat, de la mà de gent experta. Així es van visitar llocs tan emblemàtics com la Seu d'Ègara, el Castell Cartoixa de Vallparadís, el Parc de les Percepcions, la Torre del Palau, la ruta de la Terrassa Modernista, el Convent de les Josefines, el Convent de Sant Francesc, el Parc de Desinfecció, el Teatre Principal, l'ermita de Can Boada o l'arxiu Històric de Terrassa. També es van fer sortides fora de Terrassa, com visites al Caixa Fòrum, al centre CosmoCaixa o a la planta depuradora d'aigües d'Abrera. L'objectiu d'aquest projecte era donar a conèixer els edificis de la ciutat que veiem quotidianament i dels quals desconeixem la seva construcció, funció i trajectòria històrica.

Senders i camins. Amb l'objectiu de promoure l'exercici físic, tot coneixent l'entorn de la ciutat, camins ral i masies, el darrer divendres de cada mes s'organitzava una excursió pels voltants de Terrassa.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Part 3

12. Transparència i divulgació

Per explicar, difondre i promocionar el Pla de Barris de la Maurina, els seus objectius, programes i activitats, així com incentivar el coneixement i la participació, calia crear una imatge i un lema que l'identifiqués. Els colors corporatius de l'Ajuntament de Terrassa, vermell i blanc, i un element plenament identificatiu del barri, com és la xemeneia de la bòbila Almirall, van servir per dissenyar el logo del projecte, que s'ha reproduït durant aquests deu anys a cada acció comunicativa. Sempre va anar acompanyat d'un lema, "la Maurina, un barri amb projectes", que volia transmetre la voluntat de transformació que emanava de la posada en marxa del Pla i, a la vegada, encoratjar el veïnat. Un cop finalitzat el 2018, es va actualitzar per un altre lema, "la Maurina, un barri amb projecció", que reforçava els conceptes de "futur i capacitat".

En aquests deu anys, s'han dissenyat i comunicat totes les actuacions que es van dur a terme a tots els programes a través d'elements per a campanyes adreçades als veïns i veïnes del barri, a col·lectius concrets, a les institucions, als mitjans de comunicació i a la ciutat en general. També es van fer, puntualment, diferents elements promocionals, com samarretes o bosses.

L'objectiu era acostar al màxim el projecte a la ciutadania, donar-lo a conèixer i transmetre'ls les intervencions i activitats que es duïen a terme, per incentivar la seva participació, integració en ell i, a la vegada, rendir comptes del seu desenvolupament.

Les eines comunicatives han estat:

1. La revista pel barri de caràcter trimestral "Fem Maurina".
2. La divulgació de la informació que generava el Pla de Barris en el web municipal (<https://www.terrassa.cat/ca/plalamaurina>) i les xarxes socials de l'Ajuntament de Terrassa.

3. La divulgació de continguts a través de la pàgina de Facebook del Pla de Barris (<https://www.facebook.com/plalamaurina>) i del Facebook específic per al col·lectiu de Joves (<https://www.facebook.com/puntmaurina.joves>).
4. La redacció i divulgació de les notes i rodes de premsa que recollien el desenvolupament de les obres i programes socials.
5. La cartelleria, els díptics, tríptics, flyers informatius i altres elements que informaven de les obres, les desviacions viàries, les convocatòries dels grups de treball, la publicitat de les activitats organitzades, entre altres iniciatives.
6. La informació documental: memòries, dossiers del CAS i dels consells plenaris i calendaris, entre altres.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Part 3

Línies i programes desenvolupats

a) Accions comunicatives

Any rere any, es va contemplar una planificació que cobrís tot allò que calia fer perquè les accions tinguessin un ressò, no només al barri, sinó també a la ciutat. En el decurs d'aquests 10 anys el Pla de Barris ha assumit el disseny i l'edició dels materials comunicatius (díptics, cartells, flyers, targetes de visita, programes, banderoles, lones, pòsters...) que necessitaven les activitats organitzades pels serveis implicats en aquest programa o per les diverses entitats, associacions i col·lectius del barri.

També se n'ha fet càrrec de tot allò que comportava la publicació de notes de premsa (<https://www.terrassa.cat/es/actualitat-plalamaurina>) i l'organització de rodes de premsa, actes institucionals i presentacions oficials (edició de material informatiu, anuncis en premsa, ràdio i televisió local...).

b) Pàgina web i xarxes socials

Dins d'aquesta tasca de difusió externa es va incloure, a més, la configuració, elaboració de continguts i actualització de la pàgina web municipal www.terrassa.cat/plalamaurina, com també del Facebook www.facebook.com/plalamaurina i de vídeos per al canal de YouTube municipal. Així mateix l'edició, maquetació i publicació de la revista de la Maurina, que cada tres mesos informava puntualment de les actuacions realitzades del Pla de Barris i de la qual s'editaven uns 4.500 exemplars cada trimestral, es difonia a través del web corporatiu.

c) Llibres i audiovisuals

En aquest apartat s'incorpora l'edició dels llibres:

- *“Dones de la Maurina”* *“La Maurina: la memòria de les persones, la història del barri.1944-2010”*, <https://www.youtube.com/watch?v=54xrMf37zE&feature=youtu.be>. D'aquest se'n van publicar 4.500 exemplars.

Així mateix es van realitzar dos vídeos:

- *“Som la Maurina”*. Aquest l'audiovisual, realitzat l'any 2012, mostrava el dia a dia al barri a través de 7 veïns i veïnes que explicaven les seves vivències quotidianes i que mostraven les persones del seu entorn.

- *“10 anys del Pla de Barris”*, un reportatge realitzat per Canal Terrassa que relata el llegat deixat al territori, però explicat per les entitats i associacions del barri i amb el testimoni d'alguns dels veïns i veïnes de la Maurina.

d) Actes de cloenda del Pla de Barris (19-20 de gener de 2019)

El Projecte d'Intervenció Integral de la Maurina, ha suposat un important llegat, tant per la durada de la intervenció i els recursos econòmics destinats, com per la incidència en l'estructura física i social del barri. Per això es va considerar que la seva finalització mereixia un acte de cloenda, obert a tota la ciutat, on festejar plegats el desenvolupat dels projectes urbanístics, programes de caràcter social i de rehabilitació de comunitat de veïns i veïnes, que han generat una transformació urbanística, social i econòmica del barri.

L'objectiu era fer un programa festiu fet per a la gent de la Maurina i protagonitzat per la gent de la Maurina. Una programació - <https://www.terrassa.cat/es/plalamaurina> -, que va estar oberta a la participació de les entitats, col·lectius i associacions del barri, en la que estiguessin representants i se sentissin identificats.

Terrassa volia tancar aquesta etapa de la mà de totes aquelles persones que havien format part d'aquest projecte en comú d'una manera festiva i compartir-ho amb tota la gent que ha fet possible el Pla de Barris. Es va definir un format de cap de setmana, el 19 i 20 de gener del 2019. Es va reservar la tarda-nit de dissabte pels més joves, perquè la jornada del diumenge tenia un caire més institucional i familiar, que, a més, incloïa portes obertes per visitar el nou equipament cívic, construït a la plaça de la Maurina.

La jornada de dissabte, dia 19 de gener, es va reservar per a un públic més juvenil, ja que aquest ha estat un dels col·lectius més actius i al que s'han destinat més recursos, en aquests 10 anys d'actuacions. Segons les darreres estadístiques, el 30% de la població de la Maurina són joves (1.577 menors de 16 anys i 744 que tenen entre 16 i 25 anys), motiu pel qual es va considerar que havien de tenir un reconeixement propi. Així doncs, el dissabte al matí es va celebrar una sessió de contes a la Biblioteca del Districte 4 i l'exposició "Pla de barris de la Maurina. L'abans i l'ara del nostre barri", mentre que a la tarda van actuar, amb un espectacle de foc i pirotècnica, els Diables de la Maurina, el grup de batucada So-m Maurina i el grup musical de versions Hokele.

Els actes de diumenge es van centralitzar entorn el nou equipament, que va ser visitat pels veïns i veïnes de la Maurina. A les seves sales van poder veure les exposicions "A la nit vam construir les cases", una videoinstal·lació de l'artista i director de cinema Claudio Zulian; "Transformacions. La Maurina", dels fotògrafs Miquel Badia i Rafel Casanova, i l'exposició d'artistes locals "Art al districte 4". Precisament, aquesta mostra va ser una de les propostes de dinamització sociocultural aprovades al Consell de Districte 4, que va servir per donar a conèixer l'obra d'artistes de tots els gèneres que es volguessin promocionar. Pel que fa a les altres dues exposicions, van ser propostes sorgides del servei municipal de Cultura.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

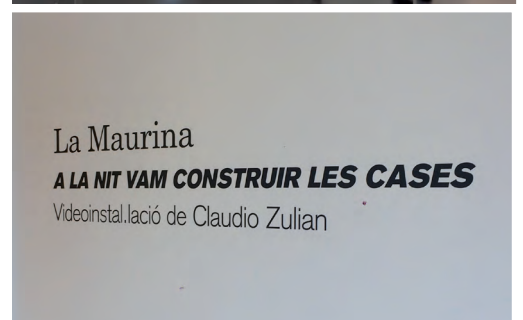
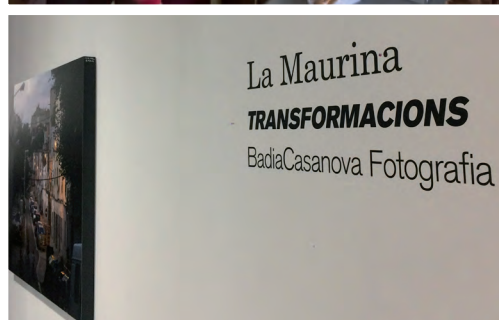

La jornada es va iniciar amb una xocolatada popular, organitzada per la Fundació Maria Auxiliadora, i la pluja va impedir l'actuació dels Diables de la Maurina i el ball de Gegantons de l'AMPA de l'escola Roc Alabern, tot i que va permetre que les persones assistents ballessin al ritme del grup de batucada So-m Maurina.

Cap al migdia, l'alcalde, Alfredo Vega, acompanyat d'Agustí Serra, secretari d'Hàbitat Urbà i Territori de la conselleria de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat, van fer els parlaments i, poc després, van veure el reportatge, protagonitzat pels veïns i veïnes del barri sobre els 10 anys del Pla de Barris i titular «*la Maurina, un barri amb projecció*» <https://youtu.be/CZYKw1Zcssk>.

Com a complement a totes aquestes celebracions, que es poden veure a l'enllaç <https://youtu.be/Fsw4HjQd1uo>, el gener del 2019 les més de 3.000 famílies residents a la Maurina van rebre un darrer número de la revista «*la Maurina, un barri amb projecció*», que és un recull de tots els programes desenvolupats https://issuu.com/pladebarris/docs/revista_n8

La Maurina és ara un barri més viu, però sobretot, un barri on el seu major valor són les persones que hi viuen. On les accions realitzades en àmbits com l'habitatge i la renovació de l'espai públic, han permès millorar la qualitat de vida dels seus residents. I, a més, és un barri amb futur, on els joves, que representen un 30% de la població, tindran una forta presència.

Part 3

Línies i programes desenvolupats

Part 4
Resum del projecte

El Projecte de Millora del Pla de Barris va desencadenar una transformació urbanística, social i econòmica a la Maurina, facilitant noves dinàmiques de recuperació i regeneració d'aquest barri de Terrassa.

El programa va donar resposta a les necessitats del veïnat des d'un abordatge integral. D'una banda, mitjançant intervencions destinades a millorar l'espai públic i les condicions dels habitatges i, d'altra, amb actuacions enfocades a refermar la cohesió social i fer costat als col·lectius més vulnerables. El Pla de Barris de la Maurina ha demostrat que les polítiques urbanístiques es poden humanitzar tenint en compte els aspectes socials.

La participació de veïns i veïnes, d'entitats i associacions va ser fonamental per dissenyar les actuacions urbanístiques i concretar les polítiques socials i culturals més adequades per abordar les mancances existents. Les dinàmiques de treball transversal van permetre donar resposta a les demandes de la ciutadania, amb el guiatge i el seguiment de professionals per valorar les diferents actuacions i, d'aquesta manera, ajudar a revertir situacions de regressió social.

Es va treballar la convivència i la cohesió del teixit social, com també la millora de la seva integració a la resta de la ciutat. Aquest encaix més natural va permetre augmentar la qualitat de vida dels veïns i veïnes de la Maurina. Les actuacions estratègiques en aspectes com l'habitatge i l'espai públic, van tenir un impacte real al context social i a l'activitat econòmica del barri.

Donats els objectius inicials del projecte i la realitat de la Maurina, la participació es va erigir com un dels pilars bàsics de la intervenció, ja que va ser una eina fonamental pel disseny de

les actuacions i per la seva execució i avaluació. Però també va ser una finalitat en si mateixa, perquè moltes actuacions es van orientar a fomentar l'associacionisme com a una eina per la construcció i l'enfortiment de la comunitat. En aquesta dècada van néixer noves entitats culturals i es van impulsar les ja existents.

Aquest extens projecte es va convertir en realitat per la implicació, il·lusió, participació i confiança que van demostrar el veïnat, entitats, associacions, agents i el conjunt dels serveis municipals; i també per la ferma creença que l'abordatge integral i multidisciplinari era el camí per escometre la complexa problemàtica que presentava el barri de la Maurina l'any 2007, quan es va presentar el Projecte d'Intervenció Integral a la convocatòria d'ajuts del Fons de Foment del Programa de Barris i Àrees Urbanes d'Atenció Especial.

1. Plantejament inicial i modificacions

El Pla de Barris (2008-2018) va ser el *full de ruta* que va permetre transformar de manera integral la Maurina, gràcies a una intervenció continuada –en molts casos de fins a 10 anys– possibilitada per una injecció econòmica de 15.129.971,08€, que va ser cofinançada al 50%, per l'Ajuntament de Terrassa i la Generalitat de Catalunya.

Aquesta inversió va permetre executar els 14 programes urbanístics i els 19 programes socioeconòmics aprovats. En total, 33 programes, que van comportar una millora en la urbanització dels carrers, l'increment dels espais verds i la supressió de barreres arquitectòniques per possibilitar l'accessibilitat universal. A més, van possibilitar la provisió de nous equipaments d'ús col·lectiu i la incorporació,

Part 4

Resum del projecte

16.022.132€
DOTACIÓ INICIAL

PRESSUPOST EXECUTAT
15.129.971€

en aquests, de tecnologies de la informació i de mesures d'estalvi i eficiència energètica social; van impulsar la rehabilitació dels edificis i van donar suport a les comunitats que, finalment, van comportar la millora social a través del treball directe amb els joves, les famílies, els infants, la gent gran o els nouvinguts. En aquests programes es van aplicar les polítiques transversals per fomentar l'equitat de gènere, la participació ciutadana, la convivència o la cultura.

Quan el 7 de juliol de 2008 la Generalitat de Catalunya va resoldre la cinquena convocatòria d'ajuts per a la millora de barris, àrees urbanes i viles que requereixen una atenció especial, concedint un ajut de 8.011.066,14€, a l'Ajuntament de Terrassa per al desenvolupament del "*Projecte d'Intervenció Integral del barri de la Maurina de Terrassa*", es va determinar un termini d'execució de 4 anys (2008-2012) i un pla financer que recollia la previsió d'execució econòmica dels diferents programes per a cadascuna de les anualitats.

Durant els primers anys del projecte es va treballar amb la referència de finalització i liquidació del 31 de desembre de 2012, i en conseqüència, des de maig de 2009 a l'octubre de 2011, l'Ajuntament va executar i justificar actuacions per un import proper als 4 milions d'euros, dels quals la Generalitat posteriorment havia d'ingressar al municipi 2 milions. Les aportacions de la Generalitat es van anar produint de forma lenta i parcial, fins que el desembre de 2011, la Secretaria d'Habitatge i Millora Urbana de la Generalitat de Catalunya va enviar un comunicat al conjunt d'ajuntaments que gestionaven i executaven els diferents Plans de Barris als seus municipis, informant-los que al llarg del 2012 no se satisfarien noves despeses que es justificuessin i, que les que estaven pendents, es liquidarien en funció de la disponibilitat pressupostària. A la vegada anunciaven la suspensió temporal de noves convocatòries a les sol·licituds de nous ajuts.

Tot just unes setmanes abans de la recepció d'aquest comunicat, l'Ajuntament havia iniciat la licitació del projecte urbanístic més emblemàtic del Pla de Barris, que tenia un pressupost d'execució superior als 3 milions d'euros. Es tractava de la remodelació de la plaça de la Maurina i els carrers adjacents i la construcció d'un nou equipament en aquesta plaça.

Davant la previsible continuïtat de la situació pressupostària de la Generalitat per la incidència de la crisi econòmica global, l'increment

de les demandes de la ciutadania als serveis socials de l'Ajuntament, per la mateixa crisi, i les tensions de tresoreria que provocava l'execució unilateral del Pla de Barris -sense aportacions del govern català-, es van prendre diferents decisions per garantir l'execució completa del projecte i possibilitar, així, afrontar les noves necessitats sorgides d'aquesta situació. En conseqüència, es va suspendre la licitació del projecte urbanístic i es va sol·licitar a la Generalitat una pròrroga de dos anys per a la seva execució, de manera que es replanifiqués amb un finançament més dilatat.

El Decret 369/2004 que desplegava la Llei 2/2004, contemplava aquesta possibilitat, sempre que es justificués la necessitat. Per tant, la Junta de Govern Local va acordar sol·licitar a la Generalitat de Catalunya una pròrroga a partir del 31 de desembre del 2012 fins al 31 de desembre de 2014, que va ser acceptada. En el moment de la sol·licitud de la pròrroga, s'havia justificat un 66% de la despesa prevista dins els programes socials, una mica més del 50% pel que feia a les actuacions urbanístiques, mentre que les aportacions de la Generalitat pendents superaven els 3,5 milions d'euros.

L'any 2012 van finalitzar diversos dels programes previstos, tal com es contemplava a l'inici del projecte, ja que s'havien dut a terme les intervencions previstes. Per d'altres, en canvi, tot i que també es trobaven en aquesta situació perquè havien superat la dotació econòmica aprovada, es va considerar que era ineludible ampliar la seva durada per garantir la continuïtat del treball endegat els darrers anys i, així, reforçar l'impacte i suport al veïnat, ja que a la Maurina encara persistia una difícil situació social i econòmica per la incidència de la crisi econòmica.

En l'àmbit social, va continuar funcionant l'espai Punt Maurina, des d'on es mantenia la intervenció sobre el col·lectiu de joves, els nuclis familiars i els infants, i es desenvolupaven accions per a fomentar l'ocupació. També va romandre actiu el programa per al foment de la convivència i el d'ajuts i suport a les comunitats de veïns i veïnes. I, pel que feia a les actuacions a l'espai públic, en els dos anys de pròrroga es van dur a terme projectes de poca envergadura, per la manca de dotació pressupostària. Per tant, restaven pendents d'execució projectes com el de l'equipament cívic, la urbanització de la xarxa de passatges o la dels carrers Franc Comtat i Felip II. A finals de l'any 2014 el *Projecte d'intervenció integral al barri de la Maurina* s'havia executat al 66%.

Part 4

Resum del projecte

Joves

- Medi Obert.
- Punt Maurina.
- Taula Tècnica de Joves.

940.755,90€

Infants i família

- Espai joc i canguratge.
- Treball amb famílies.
- Creació espai infantil i familiar.
- Fem deures.
- Treball d'hàbits.

487.233,25€

Dona

- Punt Dona.
- Grup Dones Amal.
- Grup suport i autonomia.
- Esport i lleure.
- Tallers i xerrades.
- Recuperació de la Memòria Històrica.

90.504,75€

Part 4

Resum del projecte

Gestió

- Coordinació i promoció de la transversalitat i del treball en xarxa.
- Gestió econòmica, contractació i RRHH.

998.535,59€

Esport

- Treball en xarxa d'entitats esportives.
- Esport per a la integració.
- Pista oberta.
- Tastets.

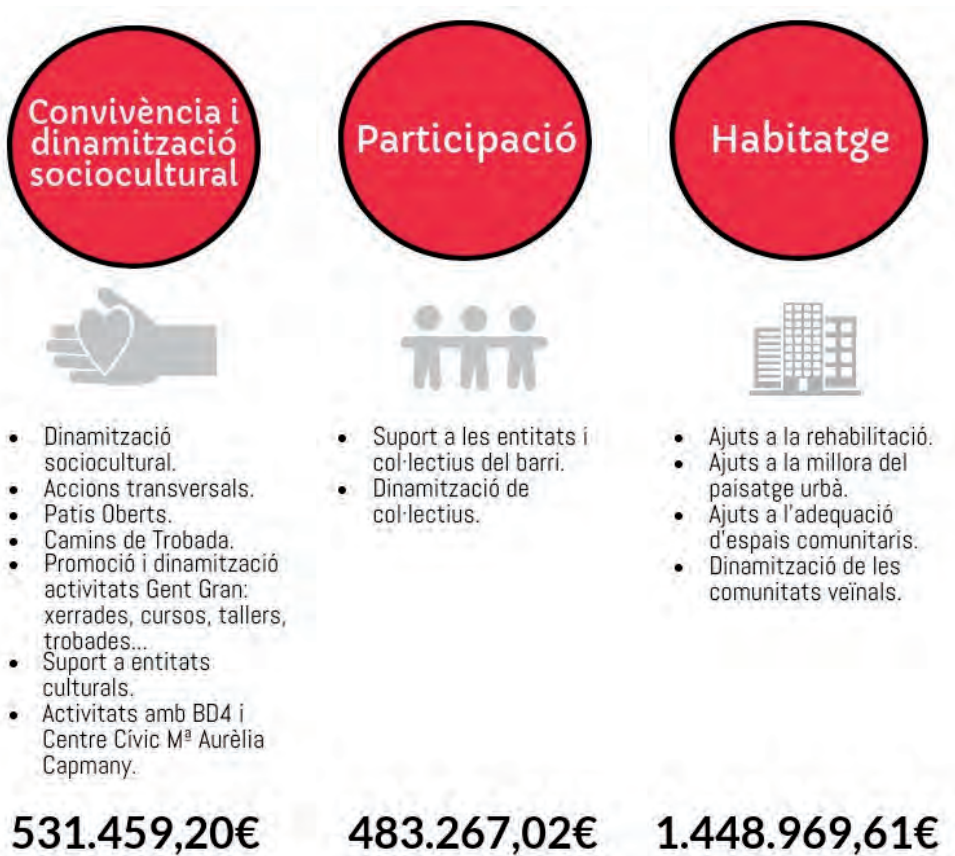
225.211,30€

Obres

- Xarxa de passatges.
- Urbanització entorns blocs Vitasa.
- Urbanització carrer Núria - Eix comercial.
- Urbanització carrers Dom Bosco, Pare Llaurador, Velázquez i Doctor Salvà.
- Urbanització de la cruïlla plaça d'Antoni Guiu.
- Nou equipament, plaça de la Maurina i carrer de Felip II i de Franc Comtat.

9.169.035,30€

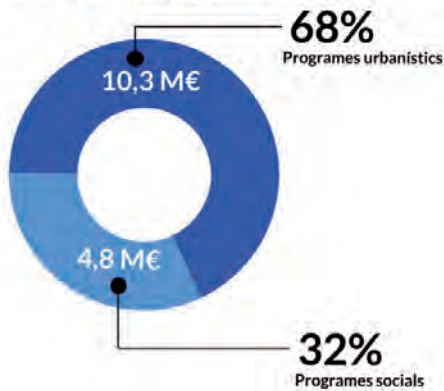

Part 4

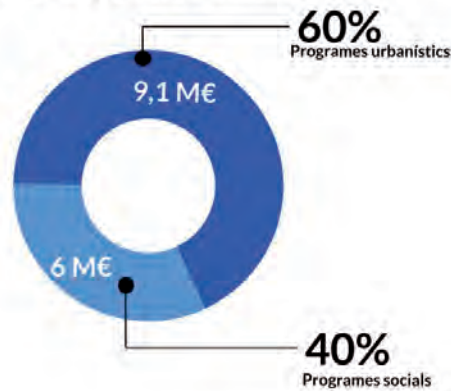
Resum del projecte

DISTRIBUCIÓ INICIAL PRESSUPOST

DISTRIBUCIÓ FINAL PRESSUPOST

un 87% dels programes socials i al voltant del 50% pel que feia a les obres.

El compromís municipal amb l'execució total del projecte, i d'altra banda, el manteniment d'aspectes desfavorables al territori, van motivar la sol·licitud de la pròrroga extraordinària, prevista Decret 53/2012, de fins a quatre anys més, així com una nova proposta de pla financer d'acord amb la nova temporalització 2008-2018.

Novament, en la prolongació del projecte, es va donar continuïtat als programes de caràcter social d'assistència a les persones i, ara sí, es van fer els passos necessaris per materialitzar totes les actuacions urbanístiques pendents. Quan després d'una dècada, finalment, el Pla de Barris va abaixar la persiana s'havien materialitzat el 100% dels programes recollits en el *Projecte d'Intervenció Integral del barri de la Maurina* de Terrassa, acomplint d'aquesta manera amb el compromís adquirit amb la ciutat i, sobretot amb els veïns i veïnes d'aquest barri de Terrassa.

2. Incidència pressupostària de les modificacions

Les diferents eventualitats que es produïren en els 10 anys de desenvolupament del projecte (explicades al punt anterior) òbviament també van suposar canvis en el pla financer que s'havia aprovat l'any 2008. Tot i que la xifra d'inversió total prevista no es va modificar en les adaptacions dels nous plans financers dels anys 2012 i 2014 i, per tant, es va mantenir en 16.022.132,27€.

És important tenir present que les partides econòmiques assignades als diferents programes, reflectien els costos estimats per

poder tirar endavant les accions necessàries per assolir la transformació que es perseguia, pel que en el moment en què es va tancar el projecte i es van ajustar totes les previsions a les despeses reals, s'evidenciaren diferències.

La primera va ser que la inversió total, que efectivament es va realitzar, era un 5% inferior a l'aprovada inicialment, és a dir, que al llarg dels anys es justificaren factures per import de 15.129.971,08€. La segona era que determinats programes havien superat amb escreix les partides pressupostades determinades, mentre que altres no les havien exhaurit.

De fet es va posar de manifest que tots els programes de millora de l'espai públic s'havien quedat per sota de les estimacions, així com els adreçats a la rehabilitació d'edificis, i que l'increment de despesa s'havia produït en els programes socials. Aquest darrer fet era concordant amb les decisions preses els anys 2012 i 2014, quan se sol·licitaren les dues pròrrogues, de mantenir en funcionament els programes de suport directe a les persones.

Així, les divergències s'explicaven per diferents raons:

- Canvis en les assignacions del pressupost inicial dels projectes urbanístics, una vegada aquests es van consensuar amb els corresponents grups de treball veïnals, o produïts per modificacions durant l'execució dels treballs.
- Estalvis durant el procés de contractació de les obres i altres serveis complementaris, en el qual els contractistes presentaren ofertes amb importants baixes respecte del preu de licitació. Potser perquè durant aquest període de crisi econòmica el volum d'obres va disminuir a tots els sectors, va incrementar la competitivitat i les baixes sovint van estar al voltant del 20%.

Part 4

Resum del projecte

Part 4

Resum del projecte

c) El projecte de construcció del nou equipament, la millora de la plaça de la Maurina i dels carrers de Felip II i de Franc Comtat, es va definir com un projecte únic, el qual englobava actuacions recollides en diferents camps del pla financer (codis: 1.01.01/ 3.01.01/ 4.01.01/ 5.01.01/ 5.02.01/ 5.03.01/ 8.02.01). Això comportava una coherència i eficiència a l'hora de la seva execució, però dificultava la desagregació de la facturació per identificar de forma fidedigna la despesa específicament realitzada en mesures per al foment de la sostenibilitat del desenvolupament urbà -camp 5-. La reducció en el camp 5, tot i que percentualment semblava considerable (-46%), en realitat la quantitat no justificada va ser de poc menys de 70.000€.

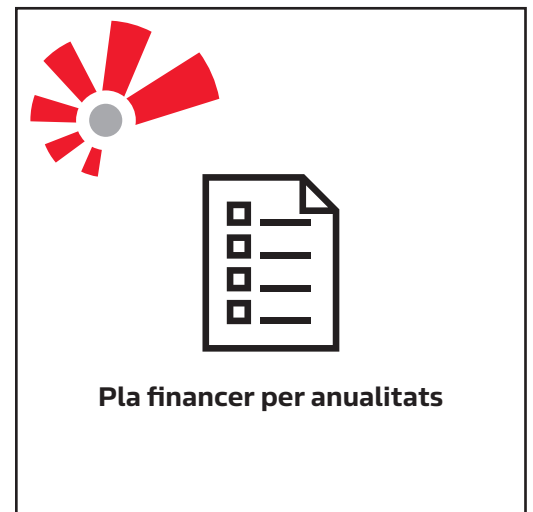
d) El camp 2, corresponent als ajuts a la rehabilitació d'edificis, apareixia com a executat al 71%, el que reflectia que s'havia quedat per sota de les previsions. Bàsicament es justifica per dos motius, d'una banda perquè el context econòmic global, dels darrers temps, i la situació de moltes famílies no van ajudar a emprendre una empresa tan costosa com aquesta. D'altra banda perquè els ajuts socials complementaris als atorgats per a les obres de rehabilitació, no es van imputar al camp 2, sinó al camp 7 - (codi 7.12: dinamització i suport a les comunitats de veïns). Entenent que l'essència d'aquesta línia de treball se centrava a donar resposta a les dificultats individuals que podien presentar les persones propietàries dels habitatges i, per tant era un suport específic, tot i que evidentment aquest suport revertia al projecte comunitari.

e) Finalment, com s'apuntava abans, el conjunt del camp 7, que dirigia la seva acció a la millora social i econòmica, va ser l'únic que mostrà un augment de la despesa respecte al pla financer de 2014, amb un increment superior al 15%. Aquest va produir-se per la prolongació de la seva acció més enllà de l'any 2012, que era quan estava prevista la seva finalització. La continuïtat va suposar mantenir en funcionament el local Punt Maurina per al desenvolupament de les actuacions i atenció als diferents col·lectius; la contractació, fins al 2018, dels tècnics i tècniques necessaris; la contractació de serveis i subministres per dur a terme totes les accions que, a més, calien comunicar i gestionar.

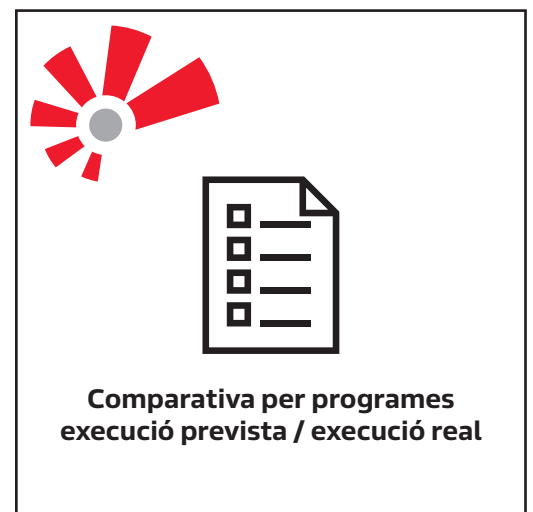
El projecte de la Maurina, com també ho va fer el del Pla de Barris del Districte 2, de ben inici es va caracteritzar pel pes que donava a la intervenció social, que quedava palès en

el fet que va destinar un 32% del pressupost total a aquests programes i un 68% als urbanístics. Amb les diferents modificacions que es van anar produint, es va refermar aquesta visió, i tanmateix es va ampliar, per així fer front a una darrera dècada molt complexa en l'àmbit socioeconòmic. En resum, i com a resultat final, un 40% del pressupost es va destinar a programes de suport directe a les persones (més de 6.000.000€) i un 60% es va adreçar a la millora de l'espai públic (més de 9.000.000€).

3. Quadres comparatius

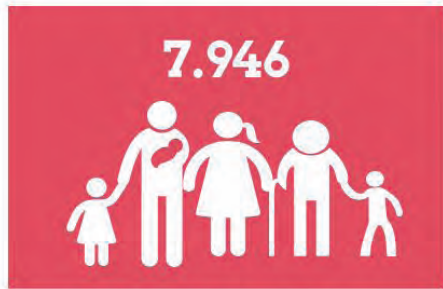
Cliqueu aquest enllaç per visualitzar el contingut del quadre comparatiu.

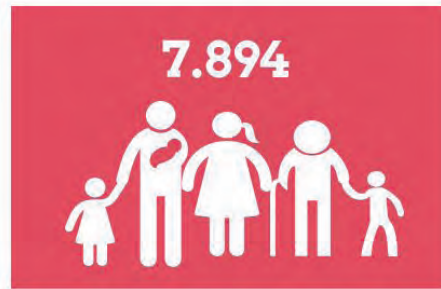
Cliqueu aquest enllaç per visualitzar el contingut del quadre comparatiu.

4. El Pla de Barris de la Maurina en xifres

Dades generals

Habitants a la Maurina 2008

Habitants a la Maurina 2018

Respecte al 2008

Respecte al 2008

Respecte al 2008

Part 4

Resum del projecte

Dades generals

Respecte al 2008

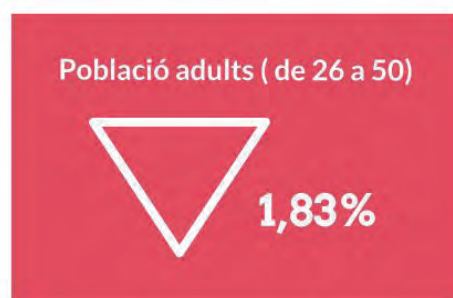
Respecte al 2008

Respecte al 2008

Part 4

Resum del projecte

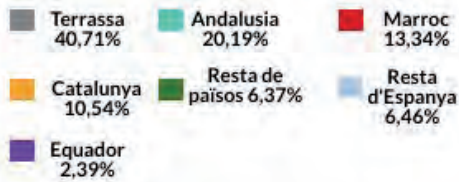
Respecte al 2008

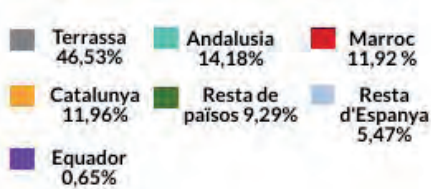
Respecte al 2008

Dades generals

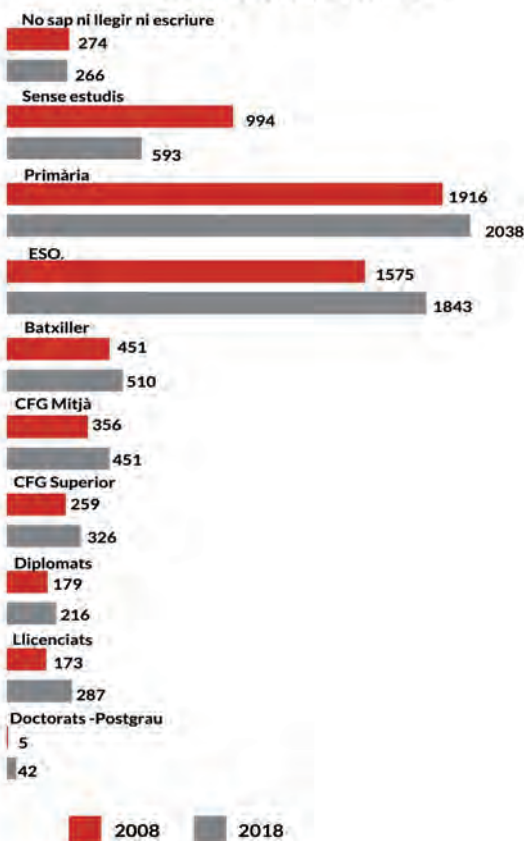
Origen població 2008

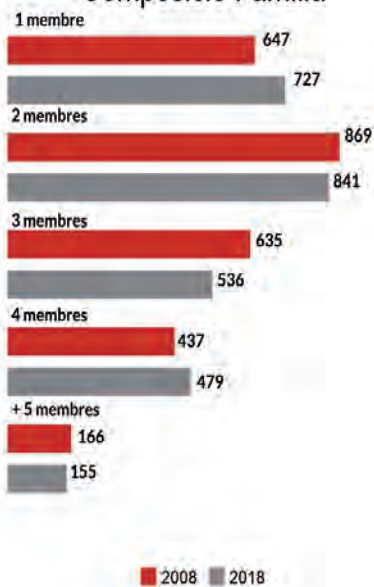
Origen població 2018

Nivell d'instrucció

Composició Família

Part 4

Resum del projecte

Actuacions a l'espai públic

3.000.000€

Construcció del nou equipament,
millora urb. Plaça de la Maurina i
carrers Felip II i Franc Comptat

2.300.000€

Urbanització del carrer Núria

160.000€

Adequació de l'Oficina de barris i
del Punt Maurina

2.000.000€

Urbanització dels carrers Dom
Bosco, Pare Llauredor, Doctor
Salvà i Velázquez

180.000€

Urbanització de la cruïlla de
la plaça d'Antoni Guiu

320.000€

Millora permeabilitat dels
equipaments existents

240.000€

Millora de passatges

760.000€

Pavimentació vials i voreres al
voltant de VITASA

Part 4

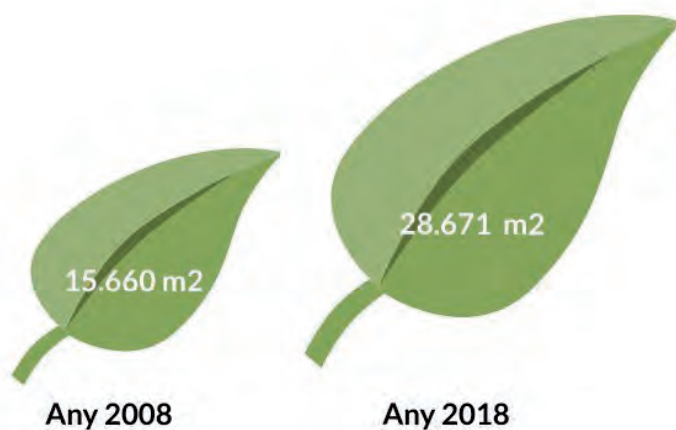
Resum del projecte

Dades acumulades

Actuacions a l'espai públic

Nombre de contenidors renovats

Espais verds la Maurina

+ 8.500 ml
voreres renovades

+ 50.000 m²
paviment renovat

Part 4

Resum del projecte

Habitatges i comunitats

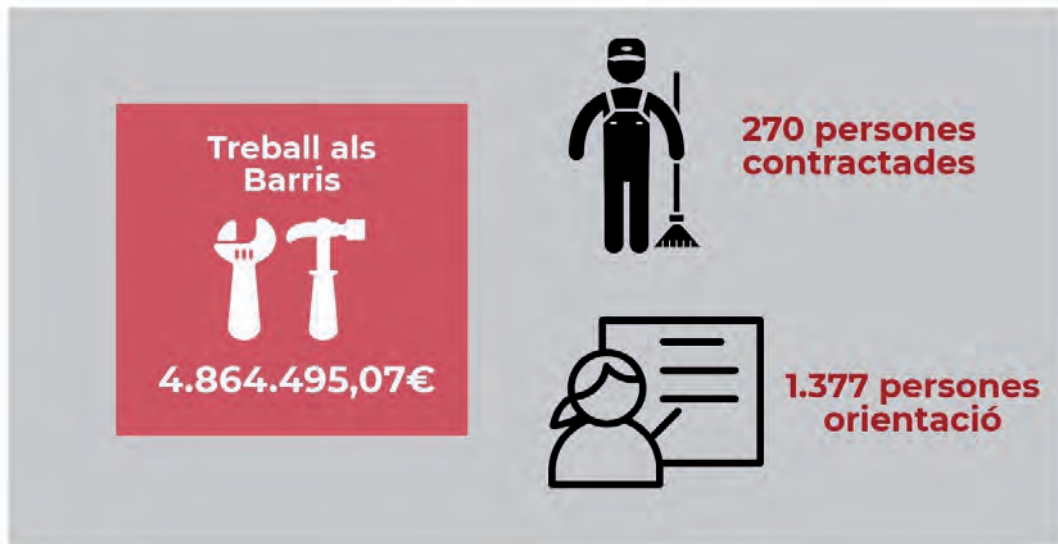

Part 4

Resum del projecte

Dades acumulades

Treball als barris

Part 4

Resum del projecte

Els joves i l'esport

Activitats Programa Jove

Part 4

Resum del projecte

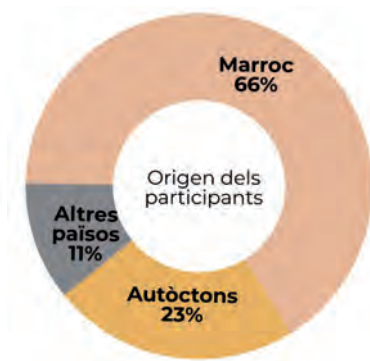
Activitats Programa Esports

Dades acumulades

Els joves i l'esport

Activitats Programa Esports

Pista oberta

Dades anuals

Part 4

Resum del projecte

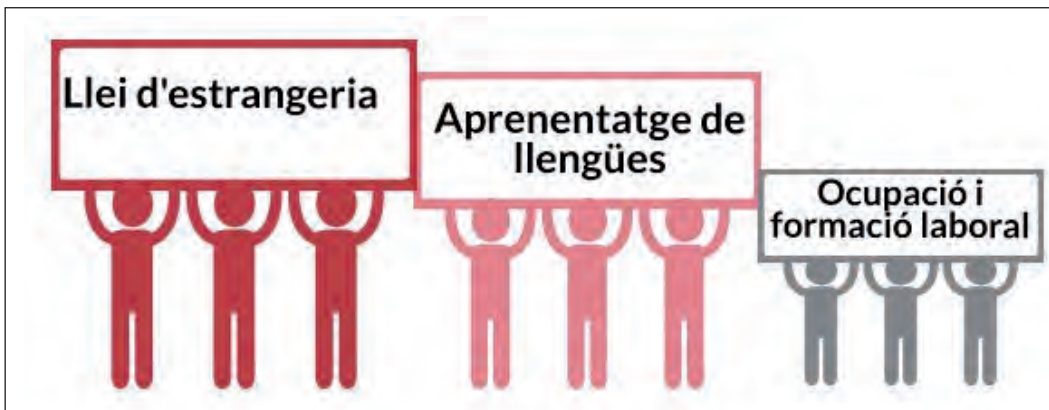
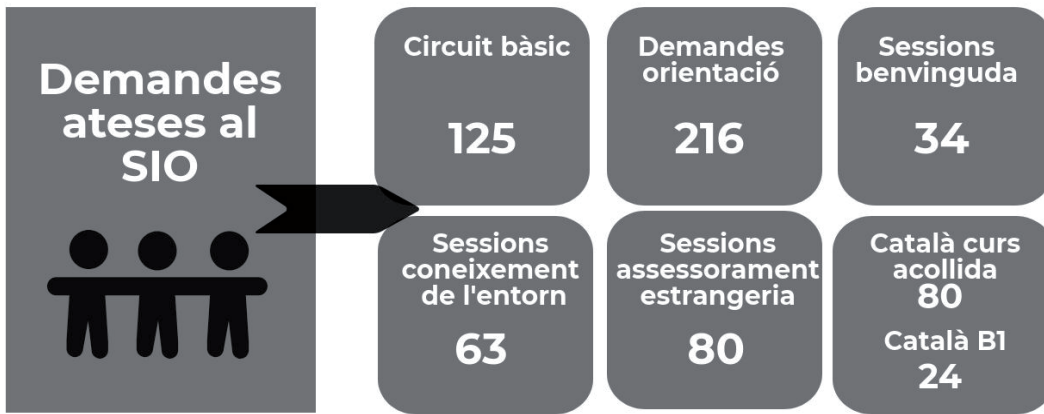
Els joves i l'esport

Activitat Maurina 24 hores en acció 30 persones i 3 entitats	Activitat Flashdance 60 assistents	Activitat Flashmob 80 assistents
Activitat Aula oberta 1.211 assistències	Activitat Agrupa't 44 joves	Activitat Espai deures 108 joves
Activitat Espai +18 50 joves	Activitat Tutoria jove 51 joves	Programació especial estiu 114 joves

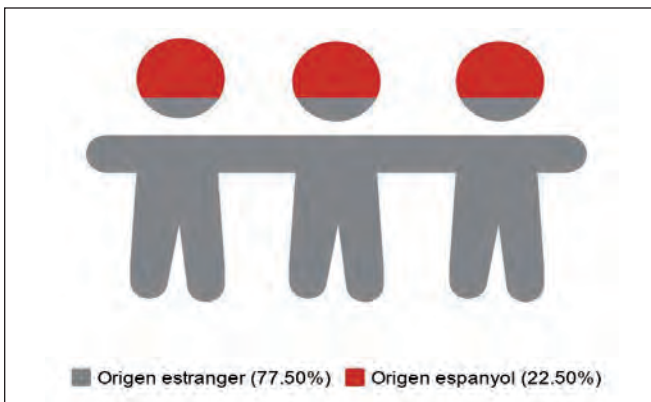
Part 4

Resum del projecte

Acollida de nouvinguts

Temes de demanda SIO

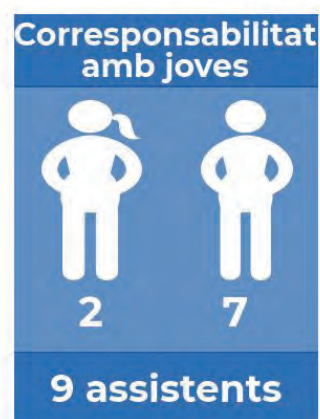
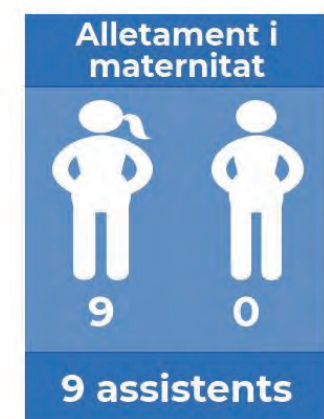
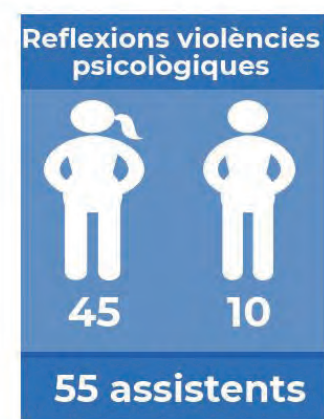
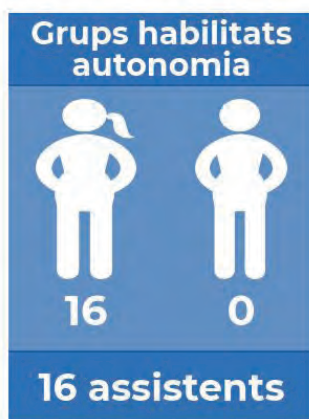

Origen persones ateses al SIO

Dades anuals

Part 4

Resum del projecte

Part 4

Resum del projecte

Infants i famílies

Part 4

Resum del projecte

Gent gran

Taller de lectura

18 participants

Pintada mandala

20 participants

Fem un cafè?

25 persones

Passegem pels voltants de Terrassa

15 participants per sessió

Visita
La maternitat d'Elna

32 participants

Cursos
d'informàtica

24 participants

Grans lectures

16 participants per sessió

Coneguem Terrassa en bus

10 persones

Part 4

Resum del projecte

Part 4

Resum del projecte

5. Una altra informació d'interès

Revistes la Maurina (2009-2012)

Part 4

Resum del projecte

Edició especial revista (desembre 2018)

https://issuu.com/ajterrasa/docs/revista_maurina_edicio_especial_clo

Web

<https://www.terrasa.cat/plalamaurina>

Ajuntament de Terrassa

CIUTAT AJUNTAMENT VISITA TERRASSA GOVERN OBERT SEU ELECTRÒNICA

ACTUALITAT PLA DE BARRIS

PLA DE BARRIS LA MAURINA

20 01 2019 **La Maurina celebra la cloenda de 10 anys de Pla de Barris amb una gran festa**

Les places de l'Assemblea i de la Maurina han acollit els actes de cloenda del Pla de Barris de la Maurina, un projecte d'intervenció integral que es va iniciar l'any 2008 i que va finalitzar el 31 de desembre de 2018.

19 01 2019 **Cap de setmana festiu a la Maurina com a cloenda del Pla de Barris (2008-2018)**

L'Ajuntament convidà els terrassencs i a les terrassenques a participar els dies 19 i 20 de gener de les activitats festives per a celebrar la cloenda del Pla de Barris de la Maurina (2008-2018).

18 01 2019 **Roda de premsa de balanç Pla de barris de la Maurina.**

L'alcaldé de Terrassa, Alfredo Vega, acompanyat del regidor del Districte 4, Amadeu Aguado, ha fet balanç dels 10 anys del Pla de Barris de la Maurina, que aquest cap de setmana celebra els actes de la festa de cloenda.

Pla de Barris de la Maurina

Adreça electrònica: plalamaurina@terrasa.cat

Correu postal: Centre Cívic Maria Aurèlia Capmany - Avinguda d'Àngel Salient, 55

f Pla de la Maurina

"La Maurina, la memòria de les persones"

El Pla de Barris va publicar un llibre que recull les vivències i els records de les persones que, a partir de 1940, van començar a construir les seves vides i el seu barri en un lloc de Terrassa anomenat la Maurina. Més informació

Part 4

Resum del projecte

Canal de YouTube

<https://www.youtube.com/playlist?list=PL3Eg6MgEy3euMJOOnPyvBURhgfyzork9pS>

YouTube

Buscar

ACCEDER

Pla de Barris de la Maurina, 2008-18

19 vídeos · 35 vistas · Se actualizó por última vez el 23 ene. 2019

Ajuntament de Terrassa **SUSCRIBIRSE**

- La Maurina, un barri amb projecció (1a. part)**
Ajuntament de Terrassa 27:32
- La Maurina, un barri amb projecció (2a. part)**
Ajuntament de Terrassa 21:58
- La Maurina, un barri amb projectes: Viver Fundació Maria Auxiliadora**
Ajuntament de Terrassa 10:10
- La Maurina, un barri amb projectes: So-M Maurina**
Ajuntament de Terrassa 6:45
- La Maurina, un barri amb projectes: Punt Maurina Programa Jove**
Ajuntament de Terrassa 7:03
- La Maurina, un barri amb projectes: Programa Espai Família**
Ajuntament de Terrassa 9:53

Pàgina de Facebook

<https://www.facebook.com/plalamaurina>

Part 4

Resum del projecte

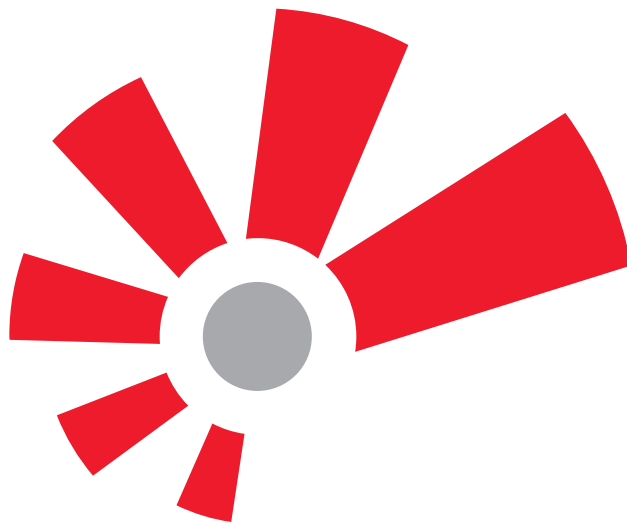

Pàgina de Facebook del Programa Jove

<https://www.facebook.com/puntmaurina.joves>

la maurina

UN BARRI AMB PROJECTES

Annex

94,66755.39	0,0,0,0,0,0	0,30	0,92487
12,42826.99	0,0,0,0,0,0	0,30	1,013802
64,50656.8	0,0,0,0,0,0	0,30	1,13744
5.94,67905.07	0,0,0,0,0,0	0,30	1,21688
15.94,66938.9	0,0,0,0,0,0	0,30	1,40088
92.49,86421.04	0,0,0,0,0,0	0,30	1,4444
798.5	0,0,0,0,0,0	0,30	1,4444

COMPARATIVA PER PROGRAMES EXECUCIÓ PREVISTA / EXECUCIÓ REAL

		PLA FINANCER APROVAT 2014	PLA FINANCER FINAL 2018	VARIACIO (%)
Camp 1. Millora de l'espai públic i dotació d'espais verds				
MO11	Urbanització de la Plaça de la Maurina	1.957.426,18	1.811.869,23	-7,44%
MO12	Urbanització de la xarxa de Passatges de La Maurina	172.414,20	241.005,97	39,78%
MO13	Urbanització de l'espai públic de l'entorn dels blocs de VITASA	958.778,90	760.138,91	-20,72%
MO14	Urbanització del carrer Núria, eix vertebrador comercial del barri	2.477.184,24	2.359.722,55	-4,74%
MO15	Urbanització del carrer Dom Bosco, Doctor Salvà i Velázquez, i Pare Llauredor	2.420.856,82	1.941.170,78	-19,81%
Total Camp 1		7.986.660,34	7.113.907,44	-10,93%
Camp 2. Rehabilitació i equipament dels elements col·lectius dels edificis				
MS21	Programa d'ajuts a la rehabilitació	843.611,45	629.357,97	-25,40%
MS22	Programa d'ajuts per al foment de la millora del paisatge urbà	20.227,17	20.227,17	0,00%
MS23	Programa d'ajuts a l'adequació d'instal·lacions comunitàries	90.000,00	30.141,71	-66,51%
Total Camp 2		953.838,62	679.726,85	-28,74%
Camp 3. Provisió d'equipaments per a l'ús col·lectiu				
MO31	Nou equipament de la Plaça de la Maurina	1.558.205,74	1.231.821,29	-20,95%
MO32	Adequació per a l'Oficina de barris i Casal	163.628,60	163.628,60	0,00%
MO33	Millora de la permeabilitat dels equipaments existents	282.641,86	328.089,27	16,08%
Total Camp 3		2.004.476,20	1.723.539,16	-14,02%
Camp 4. Incorporació de les tecnologies de la informació en els edificis				
MO41	Instal·lació d'una xarxa de WIFI a la Plaça de la Maurina	25.000,00	17.351,13	-30,60%
Total Camp 4		25.000,00	17.351,13	-30,60%
Camp 5. Foment de la sostenibilitat del desenvolupament urbà				
MO51	Mesures per a l'estalvi d'aigua	17.308,00	4.961,24	-71,34%
MO52	Mesures per a l'eficiència energètica	80.000,00	36.895,83	-53,88%
MO53	Mesures per a la gestió de residus	53.546,00	39.152,70	-26,88%
Total Camp 5		150.854,00	81.009,77	-46,30%
Camp 6. Equitat de gènere en l'ús de l'espai urbà i dels equipaments				
MS61	Punt dona. Servei d'informació, orientació i dinamització per a les dones del barri	69.896,67	69.896,67	0,00%
Total Camp 6		69.896,67	69.896,67	0,00%
Camp 7. Programes que comportin millora social, urbanística i econòmica				
MS71	Creació i consolidació d'un centre comercial urbà al barri de La Maurina	191.613,12	191.613,12	0,00%
MS72	Dinamització del Casal de Cultura i d'Arts dels Joves al barri de La Maurina	18.102,20	18.102,20	0,00%
MS73	Dinamització de Joves adolescents	653.524,68	848.883,02	29,89%
MS75	Dinamització dels joves i l'esport	225.211,30	225.211,30	0,00%
MS76	Els joves i els seus hàbits de consum	71.939,52	71.939,52	0,00%
MS77	Operació Maurina Jove / Tu si pots decidir com vols el teu barri	1.831,16	1.831,16	0,00%
MS78	L'espai del joc – canguratge	117.055,35	117.055,35	0,00%
MS79	L'espai familiar	296.240,31	370.177,90	24,96%
MS710	Programa d'acollida	198.985,09	198.985,09	0,00%
MS711	Recuperació de la memòria històrica de les treballadores i dels oficis tèxtils realitzats per les dones del barri	20.608,08	20.608,08	0,00%
MS712	Dinamització i suport a les comunitats de veïns	663.985,08	769.242,76	15,85%
MS713	Convivència i dinamització sociocultural	481.873,21	531.459,20	10,29%
MS714	Programa de participació ciutadana i foment del teixit social	483.267,02	483.267,02	0,00%
MS715	Programa de comunicació	276.073,03	364.400,95	31,99%
MS716	Gestió del projecte d'intervenció integral	826.026,46	998.535,59	20,88%
Total Camp 7		4.526.335,61	5.211.312,26	15,13%
Camp 8. Accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques				
MO81	Urbanització i millora de l'accessibilitat a la cruïlla Plaça Antoni Guiu – Av.Àngel Sallent	240.020,83	188.890,06	-21,30%
MO82	Millora de l'accessibilitat al nou equipament de la Plaça de la Maurina	65.050,00	44.337,74	-31,84%
Total Camp 8		305.070,83	233.227,80	-31,84%
TOTALS		16.022.132,27	15.129.971,08	-5,57%